

**Hlavní město Praha
Magistrát hlavního města Prahy**

Operační program Praha - Adaptabilita

PRACOVNÍ NÁVRH 2.0
verze 20. 4. 2006

PRACOVNÍ NÁVRH

OBSAH

OBSAH	3
1 ÚVOD	6
1.1 PRAHA A EVROPSKÝ SOCIÁLNÍ FOND.....	6
1.2 PARTNERSTVÍ PRO PROGRAM.....	6
2 CHARAKTERISTIKA REGIONU	8
2.1 VŠEOBECNÝ POPIS REGIONU.....	8
2.2 DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ.....	9
2.2.1 Věková struktura.....	10
2.2.2 Prognóza vývoje obyvatelstva.....	10
2.3 EKONOMICKÁ VÝKONNOST REGIONU.....	11
2.4 SITUACE NA TRHU PRÁCE.....	12
2.4.1 Zaměstnanost.....	12
2.4.2 Nezaměstnanost.....	17
2.5 OHROŽENÉ SKUPINY A ROVNÉ PŘÍLEŽITOSTI.....	20
2.5.1 Ohrožené skupiny.....	21
2.5.2 Sociální ekonomika.....	23
2.5.3 Sociální služby.....	24
2.5.4 Rovné příležitosti.....	25
2.5.5 Nestátní neziskové organizace.....	26
2.6 CELOŽIVOTNÍ UČENÍ.....	28
2.6.1 Účast na vzdělávání.....	29
2.6.2 Vzdělávání na ZŠ, SŠ a VOŠ.....	31
2.6.3 Vzdělávání na VŠ.....	32
2.6.4 Další vzdělávání.....	33
2.6.5 Modernizace veřejné správy.....	34
2.7 PODNIKATELSKÉ PROSTŘEDÍ.....	37
2.7.1 Malé a střední podniky.....	38
2.7.2 Cestovní ruch.....	39
2.7.3 Výzkum, vývoj a inovace.....	41
2.8 ZKUŠENOSTI Z MINULÉHO PROGRAMOVÉHO OBDOBÍ.....	42
3 STRATEGIE PROGRAMU	45
3.1 SWOT ANALÝZA.....	45
3.1.1 Silné stránky.....	45
3.1.2 Slabé stránky.....	45
3.1.3 Příležitosti.....	46
3.1.4 Hrozby.....	47
3.2 GLOBÁLNÍ CÍL.....	48
3.3 SPECIFICKÉ CÍLE.....	48
3.4 SOULAD SE STRATEGICKÝMI DOKUMENTY.....	49
3.4.1 Strategické obecné zásady Společenství.....	50
3.4.2 Národní strategický referenční rámec.....	51
3.4.3 Lisabonský program Společenství.....	52
3.4.4 Národní strategické dokumenty.....	54
3.4.5 Návaznost na operační programy 2007 – 2013.....	57
3.5 HORIZONTÁLNÍ TÉMATA.....	59

3.5.1	<i>Udržitelný rozvoj</i>	59
3.5.2	<i>Rovné příležitosti</i>	59
3.6	SHRNUTÍ EX-ANTE HODNOCENÍ	60
3.7	POSOUZENÍ VLIVŮ NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ	60
4	PRIORITY	61
4.1	PRIORITA 1 – PODPORA ROZVOJE ZNALOSTNÍ EKONOMIKY	61
4.2	PRIORITA 2 - PODPORA VSTUPU NA TRH PRÁCE	64
4.3	PRIORITA 3 - ROZVOJ POČÁTEČNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ.....	66
4.4	PRIORITA 4 - TECHNICKÁ POMOC	70
4.5	MONITOROVACÍ UKAZATELE.....	70
4.5.1	<i>Kontextové ukazatele</i>	70
4.5.2	<i>Definice ukazatelů</i>	71
4.5.3	<i>Detailní členění ukazatelů</i>	72
4.5.4	<i>Kvantifikace cílů programu</i>	72
4.6	INFORMACE O VEŘEJNÉ PODPOŘE	73
5	IMPLEMENTAČNÍ USPOŘÁDÁNÍ.....	76
5.1	ŘÍZENÍ.....	76
5.1.1	<i>Řídící orgán</i>	76
5.1.2	<i>Platební a certifikační orgán</i>	77
5.1.3	<i>Auditní orgán</i>	79
5.2	MONITOROVÁNÍ	80
5.2.1	<i>Výroční a závěrečná zpráva</i>	80
5.2.2	<i>Počítačový monitorovací systém</i>	81
5.2.3	<i>Monitorovací výbor</i>	82
5.3	HODNOCENÍ	83
5.3.1	<i>Ex-ante hodnocení</i>	83
5.3.2	<i>Interim hodnocení 2010</i>	83
5.3.3	<i>Ad-hoc hodnocení</i>	83
5.3.4	<i>Ex-post hodnocení</i>	83
5.4	FINANČNÍ ŘÍZENÍ	84
5.5	KONTROLA	85
5.5.1	<i>Dvoustupňový kontrolní systém</i>	85
5.5.2	<i>Finanční kontrola na úrovni Ministerstva financí ČR</i>	87
5.5.3	<i>Kontrola Nejvyšším kontrolním úřadem</i>	87
5.5.4	<i>Kontrolní činnosti prováděné Komisí a Evropským účetním dvorem</i>	87
5.5.5	<i>Prohlášení při uzavírání programu</i>	87
5.6	ZÁKLADNÍ PRINCIPY VÝBĚRU PROJEKTŮ	87
5.7	INFORMOVANOST A PUBLICITA	88
5.7.1	<i>Komunikační akční plán a výměna zkušeností</i>	89
5.7.2	<i>Publicita pro potenciální příjemce</i>	89
5.7.3	<i>Informovanost veřejnosti</i>	90
5.8	ELEKTRONICKÁ VÝMĚNA DAT S EK	90
6	FINANČNÍ PLÁN	91
6.1	ROZPOČET PROGRAMU PODLE PRIORIT	91
6.2	PŘÍSPĚVEK Z FONDŮ EU	92
	ZKRATKY.....	94
	SEZNAM TABULEK, GRAFŮ A OBRÁZKŮ.....	96

PRACOVNÍ NÁVRH

1 ÚVOD

1.1 Praha a Evropský sociální fond

Území hl. m. Prahy bylo v programovém období 2004 – 2006 způsobilé pro čerpání pomoci v rámci Cíle 2 a Cíle 3 politiky soudržnosti EU. Z Evropského sociálního fondu byl z 50 % podporován Jednotný programový dokument pro Cíl 3 s celkovým rozpočtem 117,5 mil. €.

V programovém období 2007 – 2013 bude hl. m. Praha čerpat podporu v rámci Cíle Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost z Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Praha – Adaptabilita (OPPA).

Obrázek č. 1 Zařazení regionů NUTS II do Cílů politiky soudržnosti 2007 -2013

Zdroj: Útvar rozvoje města

1.2 Partnerství pro program

V průběhu přípravy OPPA a následně i ve fázi realizace je plně respektován princip partnerství.

Na přípravě programu se podílel Programový tým OPPA zřízený v rámci Magistrátu hl. m. Prahy, který zahájil svou činnost 2. března 2006. Členy Programového týmu jsou zástupci věcně příslušných odborů Magistrátu hl. m. Prahy a odborů podílejících se na přípravě implementace programu.

Pro široké zapojení partnerů do přípravy programu byla vytvořena Pracovní skupina pro přípravu OPPA, která zahájila svou činnost 16. března 2006. Členy pracovní skupiny jsou

zástupci koordinujících ministerstev (MMR, MF), zástupci řídicích orgánů věcně souvisejících programů Cíle Konvergence (MPSV, MŠMT), zástupci podnikatelských sdružení, zástupce odborových organizací, zástupce hospodářské komory, zástupce za oblast výzkumu a vývoje, zástupce vysokých škol, zástupce ČSÚ, zástupce za oblast rovných příležitostí a zástupci neziskového sektoru.

V průběhu přípravy programu byly pracovní verze k dispozici veřejným připomínkám prostřednictvím internetových stránek hl. města Prahy (www.praha-mesto.cz).

Pro zapojení co nejširšího okruhu budoucích aktérů programu se budou konat veřejné semináře a veřejná projednání OPPA.

2 CHARAKTERISTIKA REGIONU

2.1 Všeobecný popis regionu

Praha je hlavním městem ČR a atraktivním regionem pro život s bohatou historií a tradicí. Praha patří mezi ekonomicky nejvyspělejší regiony EU s potenciálem dalšího ekonomického růstu. Vytváří téměř čtvrtinu hrubého domácího produktu ČR, přičemž nejvýznamnější složkou je sektor služeb. Význam a postavení Prahy má potenciál výrazně ovlivnit konkurenceschopnost a ekonomický rozvoj ČR.

Z geografického pohledu Praha leží ve středu Evropy s příznivou polohou vůči okolním státům. Praha je obklopena Středočeským krajem. Současná rozloha města je výsledkem přirozeného historického a dlouhodobého územního růstu. Rozkládá se na ploše 496 km², což představuje pouze 0,6 % území ČR. V Praze žije 1,17 milionu obyvatel, tedy 11,5 % obyvatelstva ČR.

Obrázek č. 2 Členění Prahy na městské části a správní obvody

Zdroj: Útvar rozvoje města

Administrativně je Praha statutárním městem, obcí a krajem, z pohledu EU regionem NUTS II (regionem soudržnosti) a NUTS III. Z hlediska výkonu přenesené působnosti státní správy je rozdělena na 22 správních obvodů, z hlediska samosprávného se člení na 57 městských částí. Městské části jsou velikostně a urbanisticky velmi rozdílné. Některé jsou součástí centra města, jiné jsou jeho okrajem, v části má významné zastoupení průmyslová výroba, v dalších

prevládá bytová zástavba. Některé městské části vznikly připojením okolních obcí venkovského typu. Z těchto důvodů výrazně liší hustota zalidnění, kvalita technické infrastruktury i sociálně-ekonomické podmínky života obyvatel jednotlivých městských částí.

2.2 Demografický vývoj

Až do počátku 90. let bylo patrné dlouhodobé a intenzivní zvyšování početního stavu pražské populace způsobené přílivem obyvatel z celého Československa. Od roku 1993 začíná díky zápornému migračnímu saldu a přetrvávajícímu zápornému přirozenému přírůstku celkový počet obyvatel města klesat. Migrační ztráty byly způsobeny především odlivem obyvatel Prahy do příměstských oblastí. V posledních letech však dochází k mírnému zvyšování plodnosti, a to při zachování úrovně úmrtnosti. Tempo úbytku obyvatel přirozenou měnou se proto začíná snižovat. Od roku 2002 díky migraci celkový počet obyvatel Prahy opět mírně roste, na čemž se výrazným způsobem podílejí cizinci, kteří byli započítáni do úhrnu obyvatel poprvé.

Tabulka č. 3 Základní demografické údaje obyvatel Prahy v letech 2000 až 2004

	2000	2001	2002	2003	2004
Přirozený přírůstek	-3 972	-3 529	-3 643	-3 431	-1 718
Přírůstek stěhováním	-1 757	-6 829	5 463	7 074	6 708
Celkový přírůstek	-5 729	-10 358	1 820	3 643	4 990

Zdroj: ČSÚ

Podle výsledku statistické bilance k 31. prosinci 2004 měla Praha 1 170 571 obyvatel, z toho 611 463 žen (52,2%). V roce 2004 byl zaznamenán celkový přírůstek 4 990 osob..

Tabulka č. 4 Vývoj počtu obyvatel Prahy v letech 2000 až 2004 (k 31. 12.)

	2000	2001	2002	2003	2004
Počet obyvatel	1 181 126	1 160 118	1 161 938	1 165 581	1 170 571
Z toho žen	621 582	610 466	610 048	610 099	611 463

Zdroj: ČSÚ

V porovnání se srovnatelně velkými evropskými městy je Praha národnostně homogenní. Podle sčítání lidu z roku 2001 v pražské populaci převažují Češi (93,4 %), další významněji zastoupenou národností jsou Slováci (1,6 %). Obyvatelé ostatních národností jsou zastoupeni jen minimálně. Specifické postavení mají Romové, kteří se při sčítání lidu 2001 většinou ke své národnosti nepřihlásili, ale kterých zde podle odborných odhadů žije 20 až 25 tisíc. Celkově nejsou národnostní menšiny v Praze výrazně územně koncentrovány či segregovány.

V hlavním městě ke konci roku 2005 legálně pobývalo 89 911 cizinců, což je téměř třetina celkového počtu cizinců s legálním pobytem v ČR (278 312 osob). Celkem 28 % v Praze přebývajících cizinců zde mělo trvalý pobyt (25 414 osob), 63 % přechodný nebo dlouhodobý pobyt a 9 % vízum nad 90 dní. Nejpočetnější skupiny představovalo 30 tisíc občanů Ukrajiny (34 %), 14 tisíc občanů Slovenska (16 %) a 8,5 tisíce občanů Ruska (10 %). Více než 55 tisíc cizinců žijících v Praze bylo ekonomicky aktivních (zahrnuje povolení k zaměstnání, registraci a živnostenská oprávnění), tj. 9 % celkové pražské pracovní síly, z toho více než 22 tisíc osob vlastnilo živnostenské oprávnění.

2.2.1 Věková struktura

Praha má nejstarší věkovou strukturu populace ČR. Průměrný věk obyvatel (41,7 let v roce 2004) je trvale nejvyšší ze všech krajů (ČR 39,8) a stále se mírně zvyšuje. Naděje dožití pražských žen (průměr za roky 2003-2004) dosáhla 79,6 let a mužů 74,1 let (v ČR ženy 79,0 a muži 72,6 let).

Tabulka č. 5 Vývoj ukazatelů věkové struktury obyvatel Prahy a ČR

	1998		2000		2002		2004	
	Praha	ČR	Praha	ČR	Praha	ČR	Praha	ČR
Průměrný věk	40,6	38,2	41,2	38,8	41,5	39,3	41,7	39,8
Index stáří	114,4	80,6	120,6	85,5	123,4	89,2	125,8	94,0
Index ekon. zatížení	44,2	44,4	42,5	43,0	40,7	41,8	39,2	40,7

Zdroj: ČSÚ

Poznámky: *Index stáří – Počet osob ve věku 65 a více let na 100 dětí ve věku 0-14 let.*

Index ekonomického zatížení – Počet dětí ve věku 0-14 let a osob starších 65 let na 100 osob ve věku 15-64 let.

Stárnutí pražské populace postupuje v posledních letech zejména v důsledku výrazného úbytku počtu dětí. V roce 2004 v Praze žilo 146 tisíc dětí do 14 let (12,5 %), což bylo o 50 tisíc méně než před deseti lety (196 tisíc v roce 1994). V Praze je v porovnání s ostatními kraji dlouhodobě nízká úroveň úhrnné plodnosti (Praha 1,19, ČR 1,23). Nízký podíl dětí je v poslední době také ovlivněn častým vystěhováváním mladých rodin s dětmi do okolí Prahy. Celkově je v Praze podíl dětské složky trvale nižší než v populaci celé ČR (14,9 %).

Tabulka č. 6 Vývoj věkového složení obyvatel Prahy a ČR (%)

	1998		2000		2002		2004	
	Praha	ČR	Praha	ČR	Praha	ČR	Praha	ČR
0 – 14 let	14,3	17,0	13,5	16,2	13,0	15,6	12,5	14,9
15 – 64 let	69,4	69,3	70,2	69,9	71,1	70,5	71,8	71,0
65 a více let	16,3	13,7	16,3	13,9	16,0	13,9	15,7	14,0

Zdroj: ČSÚ

V Praze bylo dětí do 14 let vždy méně než obyvatel nad 60 let. I přes změnu metodiky, kdy je od roku 2000 postproduktivní věk počítán až od 65 let, platí tato charakteristika i nadále. Podíl obyvatel Prahy v postproduktivním věku je nejvyšší ze všech krajů, ve vztahu k průměru ČR je o necelé 2 procentní body vyšší.

2.2.2 Prognóza vývoje obyvatelstva

Očekávané trendy budoucího populačního vývoje Prahy se v základních rysech neliší od projekce pro celou ČR. ČSÚ předpokládá zvýšení úrovně plodnosti, pokračující zlepšování úmrtnostních poměrů a také, že Praha zůstane migračně ziskovou oblastí.

Tabulka č. 7 Projekce vývoje obyvatelstva v Praze

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Živě narození	11 187	11 156	11 051	10 886	10 676	10 490	10 280	10 062
Zemřelí	13 869	13 844	13 829	13 852	13 871	13 884	13 916	13 944
Přirozený přírůstek	-2 682	-2 688	-2 778	-2 966	-3 195	-3 394	-3 636	-3 882
Porodnost (‰)	9,7	9,7	9,6	9,5	9,4	9,2	9,1	8,9
Úmrtnost (‰)	12,1	12,1	12,1	12,1	12,2	12,2	12,3	12,4
Naděje dožití při narození muži	73,9	74,1	74,2	74,3	74,5	74,6	74,8	74,9
Naděje dožití při narození ženy	79,3	79,5	79,6	79,7	79,8	80,0	80,1	80,2
Úhrnná plodnost	1,24	1,25	1,27	1,28	1,30	1,32	1,34	1,37

Zdroj: ČSÚ

Pro Prahu by měl být trvale charakteristický vysoký podíl obyvatel v nejstarších věkových skupinách. Posun početně silných poválečných ročníků do postproduktivního věku povede, i přes očekávanou vyšší míru plodnosti žen, k zachování tempa růstu indexu stárí (počet osob ve věku 65 a více let na 100 dětí ve věku 0 - 14 let).

K hlavním závěrům projekce obyvatelstva Prahy patří očekávané mírné snížení celkového počtu obyvatel. Jejich věkové složení bude ovlivněno vývojem migrace, především zahraniční. Zlepšování úmrtnostních poměrů bude pokračovat, nadále poroste naděje dožití mužů i žen. Nejrychleji se bude zvyšovat počet osob v nejvyšších věkových skupinách, zvláště žen. Lze očekávat nárůst osob s nárokem na zdravotně-sociální a poradenské služby. Bude pokračovat úbytek obyvatel ve „vnitřní“ Praze.

Hlavní charakteristiky a trendy

- Pozitivní přírůstek obyvatelstva v posledních letech
- Minimální územní koncentrace národnostních menšin
- Rostoucí podíl lidí v postproduktivním věku na obyvatelstvu regionu – stárnutí populace
- Stěhování rodin s dětmi mimo území hl.m. Prahy
- Silný migrační potenciál regionu
- Potřeba zefektivnit systém sociálně-zdravotních služeb

2.3 Ekonomická výkonnost regionu

V Praze je trvale vytvářena zhruba čtvrtina HDP ČR (23 % v roce 2004). HDP v přepočtu na 1 obyvatele v Praze v roce 2004 představoval 201,8 % průměru ČR. Současně Praha vysoko překračuje i průměry za celou EU 25, (v roce 2003 byla výše HDP na 1 obyvatele v Praze vyšší o 43 %). Vyšší HDP (typické pro metropole obecně) souvisí s vyšší úrovní mezd, lokalizací aktivit s vysokou přidanou hodnotou a koncentrací centrálních orgánů veřejného i privátního sektoru.

Tabulka č. 8 Výkonnost ekonomiky Prahy v letech 2000 až 2004

Ukazatel	Měrná jednotka	2000	2001	2002	2003	2004
HDP v běžných cenách	mil. Kč	494 213	556 312	566 372	591 068	637 704
HDP v % (ČR=100)	%	23,0	24,0	23,5	23,1	23,0
HDP na 1 obyvatele	Kč	417 445	477 651	488 757	508 730	547 096
HDP na 1 obyv. v % (ČR=100)	%	199,4	210,9	206,5	203,1	201,8
HDP v Praze na 1 obyv. v PPS (EU25=100)	%	129,3	139,3	139,7	139,9	143,0
HDP v ČR na 1 obyv. v PPS (EU25=100)	%	64,8	66,0	67,6	68,9	70,9

Zdroj: ČSÚ, Statistická ročenka hl.města Prahy, Eurostat

Praha je nejsilnějším regionem ČR v úrovni produktivity práce. V Praze dosahuje hodnot více než dvakrát vyšších, než je průměr ČR, a je téměř třikrát vyšší než produktivita práce v krajích s nejnižší produktivitou (pro srovnání je uveden Olomoucký kraj).

Tabulka č. 9 Produktivita práce v letech 1993 až 2003 (v tis. Kč)

	1993	1995	1997	1999	2000	2001	2002	2003	Index 03/93
Praha	320,8	498,8	625,0	771,0	830,5	945,8	982	1 031,9	3,22
Olomoucký kraj	170,3	238,2	294,2	307,8	326,9	352,5	363,7	386,0	2,27
ČR	200,3	283,7	344,3	391,2	414,6	449,9	469,9	497,0	2,48

Zdroj: ČSÚ výpočet EURO SERVICE GROUP, s.r.o

Poznámka: Produktivita je vyjádřena jako HDP na jednotku pracovní síly

Hlavní charakteristiky a trendy

- Vysoká ekonomická výkonnost regionu
- Vysoká produktivita práce
- Dražší pracovní síla v porovnání s ostatními regiony ČR – vyšší průměrná mzda
- Koncentrace centrálních orgánů veřejného i privátního sektoru na území Prahy

2.4 Situace na trhu práce

Praha je největším regionálním trhem práce v ČR (625,6 tisíc osob v roce 2004). Evidenční počet zaměstnanců firem, které mají sídlo na území Prahy představuje 28 % celostátní zaměstnanosti. Praha disponuje pracovní silou vyšší kvalifikace (62 % osob starších 15 let s maturitním a vyšším vzděláním) a průměrné mzdy dosahují vyšších hodnot než v ostatních regionech ČR (124 % průměru ČR). Míra nezaměstnanosti je zde podprůměrná (3,2 % v roce 2005) vzhledem ke statistikám za celou ČR (7,8 % v roce 2005).

2.4.1 Zaměstnanost

V roce 2004 činil počet pracovních sil v Praze 625,6 tisíc (osoby bydlící v Praze), z toho bylo 54 % mužů a 46 % žen. Podíl Prahy na pracovní síle ČR dosáhl 12,2 %. Ve stejném období představoval počet ekonomicky neaktivních osob (starších 15 let) v Praze 394,7 tisíc, což tvořilo 11,1 % celé ČR.

Tabulka č. 10 Vývoj počtu pracovních sil v Praze a ČR v tis. osobách

	1998		2000		2002		2004	
	Praha	ČR	Praha	ČR	Praha	ČR	Praha	ČR
Celkem	645,4	5 201,5	640,3	5 186,1	631,2	5 139,1	625,6	5 132,5
Muži	340,5	2 903,1	338,2	2 887,3	335,3	2 869,7	337,1	2 864,3
Ženy	304,9	2 298,4	302,1	2 298,8	295,9	2 269,4	288,5	2 268,2

Zdroj: ČSÚ

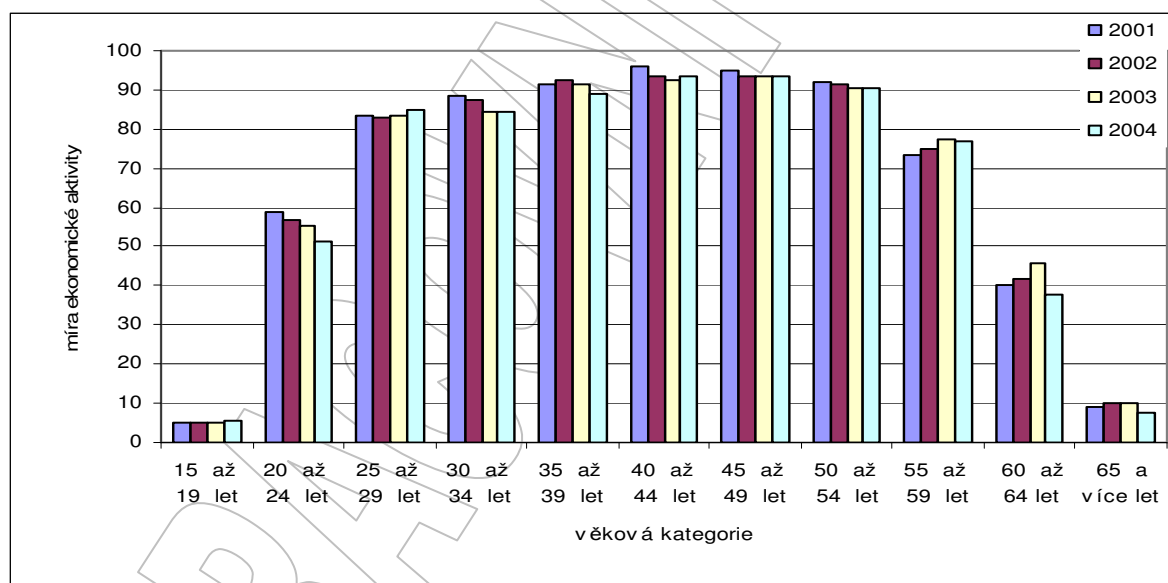
Míra ekonomické aktivity se v Praze pohybuje nad úrovní ekonomické aktivity celé ČR (61,3 % v roce 2004 v Praze oproti 59,2 % v ČR). Nejvyšší míru ekonomické aktivity vykazuje věková kategorie 35 - 54 let, naopak nejnižší ve věkové kategorii do 19 let, což ovšem souvisí s přípravou na budoucí povolání u této skupiny. V roce 2003 došlo k poklesu míry ekonomických aktivit u věkových skupin do 54 let, za současného nepatrného růstu ve věkových skupinách nad 54 let, který je pravděpodobně zapříčiněn pozdějším odchodem do důchodu.

Tabulka č. 11 Míra ekonomické aktivity

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Česká republika	61,4	61,6	61,5	61,2	61,1	61,0	61,0	60,4	60,0	59,8	59,4	59,2
Praha	61,9	61,7	62,1	62,1	62,3	63,0	63,3	62,7	62,6	62,5	62,5	61,3

Zdroj: ČSÚ

Graf č. 12 Míra ekonomické aktivity dle věkových skupin v období 2001 - 2004 v %

Zdroj: ČSÚ

Nejvyšší míru ekonomické aktivity vykazují lidé s vysokoškolským vzděláním. Zatímco u skupiny se základním vzděláním a bez vzdělání je míra ekonomické aktivity u obou pohlaví téměř vyrovnaná, ve skupině středoškolsky vzdělaných osob vykazují muži vyšší míru ekonomické aktivity než ženy.

Tabulka č. 13 Kvalifikační struktura a míra ekonomické aktivity dle vzdělání a pohlaví

Typ vzdělání	2001	2002	2003	2004
Základní vzdělání a bez vzdělání	18,5	14,9	20,3	19,1
Střední bez maturity	67,0	65,7	64,0	62,5
Střední s maturitou	68,2	66,8	67,3	65,3
Vysokoškolské	80,1	80,1	78,5	77,8
Muži	70,8	70,9	70,7	70,0
Základní vzdělání a bez vzdělání	21,6	13,2	19,8	23,0
Střední bez maturity	78,1	77,5	76,9	76,0
Střední s maturitou	74,3	73,0	72,4	71,3
Vysokoškolské	81,5	82,7	82,5	80,4
Ženy	55,4	55,2	55,3	53,6
Základní vzdělání a bez vzdělání	16,7	15,9	20,7	16,7
Střední bez maturity	53,7	51,8	49,4	46,9
Střední s maturitou	64,0	62,5	63,8	61,0
Vysokoškolské	78,1	76,6	73,2	74,3

Zdroj: ČSÚ

Celkový počet zaměstnaných osob v Praze klesá. Počet zaměstnaných mužů přibližně stagnuje, ovšem jejich podíl na celkové zaměstnanosti mírně roste (z 53 až 54 %). Počet zaměstnaných žen naopak vykazuje klesající tendenci, mezi roky 1998 a 2004 klesl počet zaměstnaných žen o 17 tisíc.

Tabulka č. 14 Zaměstnanost osob starších 15 let v Praze a ČR (v tis. osob)

	1998		2000		2002		2004	
	Praha	ČR	Praha	ČR	Praha	ČR	Praha	ČR
Celkem	624,4	4 865,7	613,4	4 731,6	608,3	4 764,9	601,3	4 706,6
Muži	331,7	2 756,9	326,3	2 675,7	325,8	2 700,4	325,5	2 663,1
Ženy	292,7	2 108,8	287,1	2 055,9	282,4	2 064,5	275,8	2 043,5

Zdroj: ČSÚ, VŠPS

Nejvíce osob je zaměstnáno v obchodě, opravách motorových vozidel a spotřebního zboží (16 % v roce 2004), dále následují zaměstnanci v oborech zabývajících se nemovitostmi, pronájmy a podnikatelskou činností (14 %). Dalšími významnými obory jsou doprava, skladování a spoje (10 %), zpracovatelský průmysl (10 %), stavebnictví (9 %), veřejná správa (8 %), zdravotní a sociální péče (9 %). Ženy jsou v Praze nejvíce zaměstnány v obchodě a opravách (15 %), nemovitostech a pronájmech (13 %), zdravotní a sociální péči (13 %) a vzdělávání (11 %).

Tabulka č. 15 Zaměstnaní v Praze podle odvětví činnosti

	1998	2000	2002	2004	1998	2000	2002	2004
	celkem				ženy			
Celkem	624,4	613,4	608,3	601,3	292,7	287,1	282,4	275,8
Zemědělství, myslivost, těžba ner. surovin	2,6	4,7	3,6	1,6	0,7	1,7	2,0	0,7
Zpracovatelský průmysl	74,6	63,7	62,5	61,1	27,4	22,4	20,7	24,5
Výroba a rozvod elektřiny, plynu a vody	10,1	8,0	11,0	9,2	2,8	2,1	2,9	2,2
Stavebnictví	61,6	59,3	54,1	53,5	7,6	7,6	7,0	6,2
Obchod, opr. motor. vozidel a spotřebního zboží	108,7	107,9	96,2	95,7	54,2	52,3	45,9	41,3
Ubytování a stravování	30,1	27,3	33,2	26,7	15,9	13,7	16,2	11,6
Doprava, skladování a spoje	57,0	63,9	51,5	61,9	20,8	22,4	17,4	22,0
Finanční zprostředkování	29,9	24,7	29,6	28,4	19,7	16,0	15,8	18,0
Nemovitosti a pronájem, podnikatelské činnosti	78,1	85,2	76,1	86,7	35,3	39,3	33,9	36,9
Veřejná správa a obrana, povinné soc. zabezp.	45,6	44,4	46,2	46,9	23,9	24,8	25,8	24,5
Vzdělávání	38,3	38,0	47,3	39,4	26,6	27,9	34,8	29,2
Zdravotní a sociální péče, veterin. činnosti	41,5	39,9	46,6	44,9	32,8	31,0	34,4	35,1
Ostatní veřejné, sociální a osobní služby	45,4	46,2	49,6	44,7	24,2	25,2	25,0	23,1

Zdroj: ČSÚ

Bezmála 80% podíl na zaměstnanosti má v Praze terciární sektor, zatímco na primární sektor připadá méně než 0,3 %. Mezi lety 1995 a 2004 došlo v Praze k několika významným změnám: posílil sektor bankovníctví a pojišťovnictví (nárůstu počtu zaměstnanců o 29 %); narostl počet zaměstnanců v oblasti podnikání na trhu s realitami doznal (o 13 %); posílila také odvětví dopravy, skladování a logistiky (o 10 %). Dostupná data potvrzují také přesun zaměstnanců do oblasti sociální a zdravotní.

Tabulka č. 16 Vývoj sektorové zaměstnanosti v Praze v letech 1998 – 2004 (v %)

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Primární sektor	0,3	0,3	0,7	0,6	0,5	0,4	0,3
Sekundární sektor	23,5	22,6	21,4	22,1	21,1	21,4	20,6
Terciární sektor	76,0	76,8	79,2	77,1	78,3	78,0	79,1

Zdroj: ČSÚ, EUROSTAT

Zemědělství zaregistrovalo pokles ve výši 15 %, obdobně také došlo ke snížení zaměstnanosti v těžbě nerostných surovin.

Tabulka č. 17 Sektorová zaměstnanost v Praze, ČR a EU v roce 2004

	ČR	EU (15)	Praha
Primární sektor	4,3	3,8	0,3
Sekundární sektor	39,2	24,2	20,6
Terciární sektor	56,5	72,0	79,1

Zdroj: ČSÚ – VŠPS, Trh práce – Zaměstnaní v NH podle odvětví OKEČ, EUROSTAT

Struktura zaměstnanosti v Praze se výrazně liší od struktury zaměstnanosti v ČR. Největší podíl mají skupiny KZAM 1 – 4 (tj. zákonodárci, vedoucí a řídicí pracovníci; vědečtí a odborní duševní pracovníci; techničtí, zdravotničtí a pedagogičtí pracovníci; nižší administrativní pracovníci/úředníci) - celkem 67,8 %, zatímco za celou ČR je tento podíl pouze 46,4 %. Podíl Prahy na ČR v uvedených KZAM 1 – 4 činí 79 %. Je to způsobeno

nízkým počtem lidí zaměstnaných v průmyslových podnicích v důsledku transformace průmyslu v regionu a rozvojem zaměstnanosti v odvětvích služeb (obchod, nemovitosti, pronájem, podnikatelská činnost, ubytování, stravování, doprava, skladování a spoje, veřejná administrativa, zdravotní a sociální péče a ostatní veřejné služby).. Významný je nárůst počtu vědeckých a odborných duševních pracovníků, který je ovlivněn velkou koncentrací vysokých škol či vědeckých institucí a zvýšený zájem podnikatelských subjektů vynakládat více prostředků na výzkum a vývoj.

Tabulka č. 18 Počet zaměstnaných osob podle klasifikace zaměstnání v Praze (v tis.)

	1998	2000	2002	2004	1998	2000	2002	2004
	celkem				ženy			
Celkem	624,4	613,4	608,3	601,3	292,7	287,1	282,4	275,8
Zákonodárci, vedoucí a řídicí pracovníci	45,2	50,7	54,4	45,0	10,1	11,0	15,4	12,5
Vědečtí a odborní duševní pracovníci	117,1	137,6	134,5	148,3	57,1	68,9	64,2	73,2
Techn., zdravot. a pedagog. prac.	146,0	146,3	152,8	155,0	79,7	80,8	79,8	81,6
Nižší administrativní pracovníci (úředníci)	75,2	59,1	63,8	59,1	62,1	47,2	53,1	50,9
Provozní pracovníci ve službách a obchodě	78,9	68,9	74,9	62,4	50,7	44,3	42,9	34,3
Kvalifik. dělníci v zem. a les.	1,6	1,7	2,2	1,2	0,7	0,0	0,9	0,0
Řemeslníci a kvalifik. výrobci, zpracovatelé	83,5	77,6	66,5	67,3	8,8	9,4	5,4	5,3
Obsluha strojů a zařízení	36,4	30,9	27,5	31,9	3,5	2,6	2,4	3,3
Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	36,8	36,3	28,7	29,0	20,0	22,0	18,1	14,1
Příslušníci armády	3,0	2,8	1,9	0,6	0,0	0,0	0,0	0,0
Nezjištěno	0,6	1,6	1,0	1,4	0,0	0,6	0,0	0,0

Zdroj : ČSÚ – VŠPS, Trh práce - Zaměstnaní v NH podle klasifikace zaměstnání KZAM a postavení v zaměstnání

Největší skupinu mezi ekonomicky aktivními obyvateli v Praze představují zaměstnanci (78 % v roce 2004, mezi ženami dokonce 87 %), ovšem celkový počet zaměstnanců se ovšem snižuje. Počet osob pracujících na vlastní účet (tj. osob samostatně výdělečně činných, které podnikají převážně na základě živnostenského oprávnění) naopak roste (99 tisíc v roce 2004) a jejich podíl na celkové zaměstnanosti tvoří 16 %. Počet žen pracujících na vlastní účet od roku 2000 stagnuje (28 až 29 tisíc) a představuje jen 10 % celkové zaměstnanosti žen.

Tabulka č. 19 Vývoj počtu pracovníků v Praze podle postavení v zaměstnání (v tis.)

	1998	2000	2002	2004	1998	2000	2002	2004
	celkem				ženy			
Celkem	624,4	613,4	608,3	601,3	292,7	287,1	282,4	275,8
Zaměstnanci	516,1	487,2	471,8	471,7	259,2	245,4	240,9	239,6
Zaměstnavatelé	29,0	33,6	33,8	27,2	6,8	8,4	8,5	5,6
Pracující na vlastní účet	74,6	86,8	97,6	98,8	22,8	29,5	28,9	28,3
Členové produkčních družstev	0,9	1,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pomáhající rodinní příslušníci	3,7	4,1	4,9	3,3	3,6	3,3	4,2	2,3

Zdroj : ČSÚ – VŠPS, Trh práce - Zaměstnaní v NH podle klasifikace zaměstnání KZAM a postavení v zaměstnání

Podíl Prahy na zaměstnávání cizinců v ČR představuje 35 %. Největší počet pracovních povolení byl vydán pro cizince z Ukrajiny (65 % povolení směřovalo do stavebnictví), na druhém místě jsou občané USA, kteří ze 40 % působí ve školství (lektori a učitelé jazyků).

Tabulka č. 20 Zaměstnávání cizinců, občanů EU, EHP a Švýcarska v Praze

	stav k			
	31. 12. 2001	31. 12. 2002	31. 12. 2003	31. 12. 2004
Cizinci (pracovní povolení)	13 066	16 947	18 692	15 931
Občané EU / EHP a Švýcarska	-	-	-	18 461

Zdroj: ÚP hl. m. Praha

Struktura zaměstnanosti v regionu Prahy je v základním členění srovnatelná s vyspělými zeměmi EU s potenciálem flexibilní reakce na rychle se měnící hospodářské podmínky.

V roce 2004 pobírali nejvyšší mzdu (58 244 Kč) vedoucí a řídicí pracovníci. Nejnižší hrubá měsíční mzda byla u skupiny nekvalifikovaných pracovníků (13 084 Kč). Mírný meziroční pokles hrubé měsíční mzdy byl zaznamenán u vědeckých a odborných pracovníků, techniků, zdravotníků a pedagogů. U ostatních tříd KZAM je registrován mírný meziroční růst. Celková průměrná mzda v roce 2004 u mužů měla mírný meziroční pokles, kdežto u ženské části populace došlo k mírnému zvýšení. Medián mezd mužů činil 23 969 Kč a žen 19 564 Kč.

Tabulka č. 21 Vývoj průměrné nominální mzdy

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2004
	%	%	%	%	%	%	%	%	Kč
Hl. m. Praha	121,6	123,6	124,0	125,3	125,8	126,5	124,6	124,4	22 433
ČR celkem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	18 035

Zdroj: MPSV na základě údajů ČSÚ

V Praze se podíl částečných úvazků pohybuje kolem 6 % (oproti 3 % v celé ČR a 16,6 % v EU 15). V Praze existuje významný rozdíl v podílu částečných úvazků u mužů a žen, zatímco u mužů byl podíl částečných úvazků v roce 2004 3,1 %, u žen to bylo 10,2 %.

Tabulka č. 22 Podíl zkrácených úvazků zaměstnaných osob v Praze (v %)

	2000	2001	2002	2003	2004
Celkem	6,2	5,9	6,7	7,1	6,4
Muži	3,0	3,6	3,4	4,0	3,1
Ženy	9,8	8,6	10,6	10,6	10,2

Zdroj: ČSÚ - VŠPS

Poznámka: Zahrnuje zaměstnané obvykle bydlící v kraji Praha bez ohledu na kraj pracoviště

2.4.2 Nezaměstnanost

Pražský trh práce díky nabízené širší profesí stačil absorbovat téměř všechnu pracovní sílu uvolňovanou v procesu transformace i nově přicházející (míra nezaměstnanosti se v 1. polovině 90. let pohybovala pouze kolem 1 %). V posledních letech míra registrované nezaměstnanosti v Praze narůstá (shodně s ostatními regiony ČR), pohybuje se však stále pod polovinou celostátního průměru.

Tabulka č. 23 Vývoj nezaměstnanosti v období 1990 – 2005 (stav k 31. 12.)

	1995	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Uchazeči o zaměstnání	1 854	14 580	22 556	21 832	21 632	23 691	25 448	26 727	24 571
Podíl žen (v %)	55,0	56,5	54,9	53,2	52,1	52,6	52,3	52,5	52,9
Volná pracovní místa	14 432	5 370	3 883	4 906	7 658	7 685	8 482	14 583	11 119
Registrovaná míra nezaměstnanosti (v %)	0,3	2,3	3,5	3,4	3,4	3,7	4,0	4,2	3,8

Zdroj: ČSÚ

Míra nezaměstnanosti žen je vyšší než mužů. Podíl žen mezi uchazeči o zaměstnání byl 53,9 %, přičemž míra jejich registrované nezaměstnanosti byla 3,58 %. Podíl dlouhodobě nezaměstnaných žen (více než 6 měsíců) je cca 73 %.

Největší zastoupení mezi nezaměstnanými mají uchazeči s výučním listem, ÚSO s maturitou a se základním vzděláním.

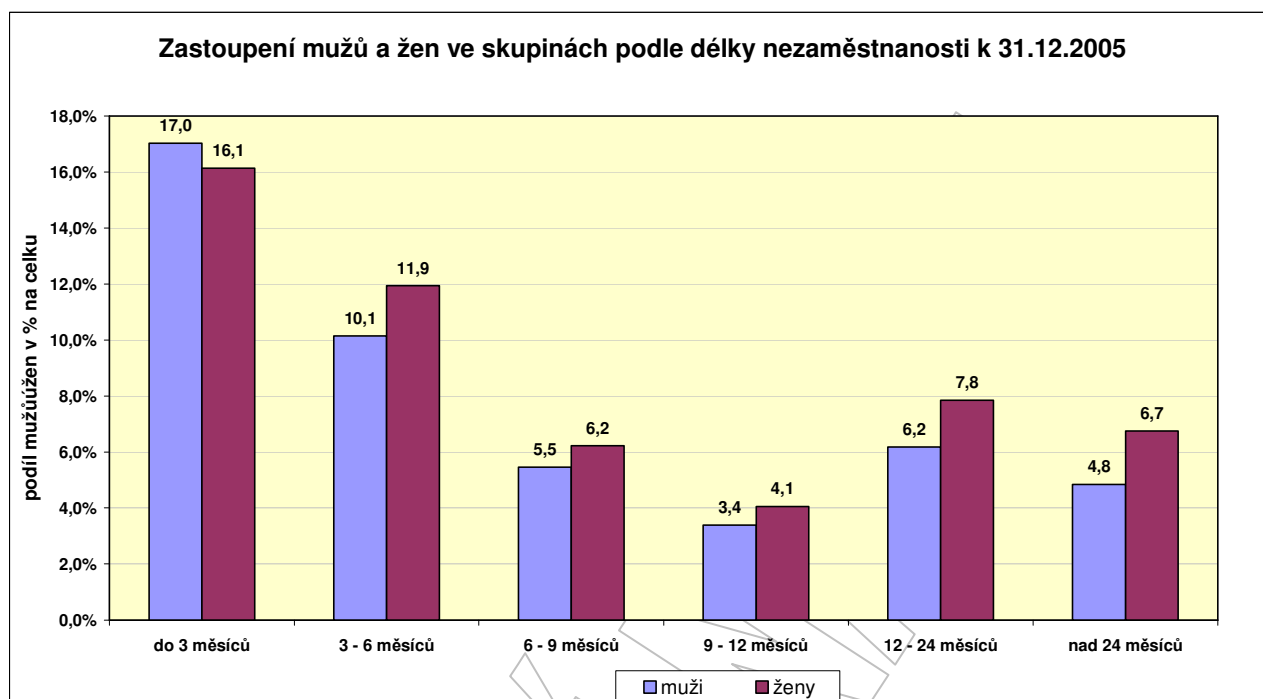
Tabulka č. 24 Vzdělanostní struktura uchazečů o zaměstnání (stav k 31. 12. 2005 v %)

	Celkem	Ženy
Bez vzdělání a neúplné základní vzdělání	0,4	0,4
Základní vzdělání	18,3	18,8
Nižší střední vzdělání	0,4	0,4
Nižší střední odborné	1,2	1,2
Střední odborné s výučním listem	32,5	28,2
Střední, střední odborné bez maturity i výučního listu	1,7	2,3
ÚSV	5,1	5,9
ÚSO s vyučením i maturitou	5,2	4,3
ÚSO s maturitou (bez vyuč.)	22,8	27,1
Vyšší odborné vzdělání	1,2	1,3
Bakalářské vzdělání	0,8	0,8
vysokoškolské	10,3	9,2
Doktorské	0,1	0,1
Celkem	100,0	52,9

Zdroj: ÚP hl. m. Praha

Nezaměstnaní po dobu delší než 6 měsíců představují cca 45 % všech nezaměstnaných osob (stav k 30.6.2005). Uchazečů s délkou evidence do 3 měsíců je 34,8 %. Nadále pokračuje nepříznivý vývoj růstu počtu i podílu uchazečů evidovaných déle než 9 měsíců. Průměrná délka evidence, která k 30. 6. 2004 byla 295 dní, k 30. 6. 2005 narostla na 319 dní a k 31.12.2005 dosáhla 326 dní.. Typické pro dlouhodobě nezaměstnané je nízké vzdělání. Při neexistencích specifických opatření je účast této skupiny na rekvalifikačních programech naprosto nedostatečná. Z hlediska pohlaví jsou dlouhodobou nezaměstnaností více ohroženy ženy. Základním řešením je cílené a individuální poradenství podněcující motivaci a aktivizaci včetně specializovaných aktivit vedoucích ke zvýšení zaměstnanosti.

Graf 25 Zastoupení mužů a žen ve skupinách podle délky nezaměstnanosti k 31.12.2005

Zdroj: ÚP hl. města Praha

Věkové složení uchazečů o zaměstnání nezaznamenalo v posledních letech větších změn. Největší podíl vykazuje skupina ve věku 50 – 54 let, a to i u žen (30 %). Průměrný věk uchazečů o zaměstnání se zvýšil o 2 roky, tj. na 40 let (i u žen). Nejvíce narostl podíl uchazečů ve věku nad 55 let. Celkově největší pokles oproti roku 2004 zaznamenala skupina uchazečů do 24 let.

Tabulka č. 26 Věková struktura uchazečů o zaměstnání (stav k 31. 12. 2005, v %)

	Celkem	Ženy
Do 19 let	3,4	2,9
20 - 24 let	12,6	10,1
25 - 29 let	13,5	12,6
30 - 34 let	12,1	13,9
35 - 39 let	9,7	11,4
40 - 44 let	9,4	10,4
45 - 49 let	9,5	10,8
50 - 54 let	14,7	16,4
55 - 59 let	12,9	11,0
Nad 60 let	2,3	0,4
Celkem	100,0	52,9

Zdroj: Čtvrtletní statistiky ÚP hl. města Praha

V nabídce volných pracovních míst je velmi málo vhodných míst pro osoby se zdravotním postižením (OZP § 67 zák. o zaměstnanosti č. 435/2004 Sb.) Příčinou jsou především omezené možnosti OZP vykonávat zaměstnání s ohledem na zdravotní omezení mnohdy spojené s nízkou či žádnou kvalifikací. Negativními vlivy jsou také změny z plného invalidního důchodu na částečný invalidní důchod a s tím mnohdy spojená absence pracovních návyků a odbornosti (často z důvodu pobírání sociálních dávek), obavy

zaměstnavatelů z časté i dlouhodobé pracovní nemocnosti a také absence vlastního zájmu jednotlivce o uplatnění v pracovním procesu. Určitý pozitivní vliv sehrávají motivační nástroje podle zákona o zaměstnanosti č. 435/2004 Sb. Podíl uchazečů se zdravotním postižením na celkovém počtu uchazečů činil k 31. 12. 2005 11,8 % (2 890 osob), z toho částečně invalidních uchazečů bylo 2 476.

Tabulka č. 27 Počet uchazečů o zaměstnání se zdravotním postižením (stav k 31. 12.)

	2001	2002	2003	2004	2005
Osoby se zdravotním postižením	2 781	2 876	3 137	3 100	2 890
Podíl na celkovém počtu uchazečů (v %)	12,9	13,3	12,3	11,6	11,8
Plně invalidní	-	-	-	70	54
Částečně invalidní	-	-	-	2 510	2 476
Os. zdravotně postižené	-	-	-	455	360

Zdroj: Statistiky ÚP HL. m. Praha

Obecně platí, že zvýšená péče při zprostředkování zaměstnání je nezbytná u kategorie mladých lidí, kam patří mladí lidé do 25 let věku a absolventi vysokých škol do dvou let po úspěšném ukončení studia, nejdéle však do 30 let věku. Nezaměstnaností jsou méně ohroženi absolventi vyšších odborných škol a vysokých škol, naopak nejvíce jsou postiženi lidé se základním vzděláním, příp. nedokončeným základním vzděláním. Na úrovni dosaženého vzdělání závisí i podíl dlouhodobě nezaměstnaných absolventů: čím nižší úroveň vzdělání, tím vyšší podíl dlouhodobě nezaměstnaných.

Poměr počtu evidovaných absolventů škol a mladistvých v Praze k celkovému počtu evidovaných uchazečů o zaměstnání se ve srovnání s rokem 2004 významně snížil v absolutní i relativní hodnotě. K 31. 12. 2004 činil 7,7 % a v roce 2005 pak 6 %. Z celkového počtu absolventů a mladistvých stabilně zaujímají největší podíl mezi nezaměstnanými absolventi s ÚSO s maturitou (30 a s výučním listem (18 %).

Hlavní charakteristiky a trendy

- Nezaměstnanost regionu pod průměrem ČR i EU
- Vysoká míra ekonomické aktivity obyvatel včetně žen ve srovnání s EU 15
- Vyšší podíl vysoce kvalifikovaných osob na pracovní síle
- Nárůst počtu vědeckých a odborných pracovníků v posledních letech
- Nízký podíl osob hospodařících na vlastní účet (16 %, ženy pouze 10 %)
- Nízká míra využívání částečných pracovních úvazků (3 % oproti 16,6 % EU 15)
- Trend prodlužování průměrné délky nezaměstnanosti
- Zvyšování počtu dlouhodobě nezaměstnaných, a to zejména u žen
- Nedostatek pracovních příležitostí pro osoby se zdravotním postižením
- Nadprůměrný podíl cizinců na pracovním trhu v Praze

2.5 Ohrožené skupiny a rovné příležitosti

Úroveň sociální integrace závisí na možnosti rovného přístupu všech lidí ke společenským zdrojům. Existují skupiny osob, které z nejrůznějších důvodů mají omezené příležitosti v přístupu k těmto zdrojům.

2.5.1 Ohrožené skupiny

Národní rozvojový plán ČR 2007 – 2013 vymezuje následující ohrožené skupiny: osoby se zdravotním postižením, děti, mládež a mladí dospělí, senioři, etnické menšiny, imigranti a azylanty, bezdomovci, osoby opouštějící zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy, osoby opouštějící zařízení pro výkon trestu odnětí svobody, oběti trestné činnosti, oběti domácího násilí, osoby komerčně zneužívané a oběti obchodu s lidmi.

Osoby se zdravotním postižením

V ČR ani v Praze nejsou k dispozici validní statistické údaje o počtu a struktuře osob se zdravotním postižením. Kvalifikované odhady se pohybují na úrovni 12 % populace. Do této skupiny také patří občané, kteří nemají přiznan statut osoby se zdravotním postižením, ale mají taková zdravotní omezení, která omezují jejich uplatnění na trhu práce.

Péče o osoby se zdravotním postižením je v Praze stejně jako v ČR zajišťována buď v ústavních zařízeních nebo v jejich přirozeném sociálním prostředí, kde žijí s rodiči či jinými blízkými osobami. Pečující osoby se kvůli tomuto přístupu nemohou uplatnit na trhu práce. Jejich vyšší zaměstnanosti je možné docílit rozvojem podpůrných terénních sociálních a zdravotně sociálních služeb. Terénní služby by navíc snížily poptávku po ústavní péči.

Děti, mládež a mladí dospělí

Mezi nejčastější příčiny sociálního vyloučení u skupiny dětí a mladistvích patří: nezaměstnanost rodičů, zdravotní znevýhodnění rodiče nebo dítěte, neúplnost rodiny, početnost členů domácnosti, nevyzrálost rodičů, dysfunkční rodina, nízké vzdělání, nepříznivé sociální situace (šikana, útoky z domova, rozpad rodiny, zneužívání, zejm. sexuální zneužívání) nebo sociální marginalizace. V ČR i Praze lze vysledovat nárůst sociální deviace u dětí ze sociálně slabších rodin a současně i zvyšující se počet problémových dětí z dobře situovaných rodin. Problémem je absence včas poskytnuté sociální pomoci..

Osoby opouštějící zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy

U osob opouštějící ústavní výchovu jsou příčinami vyloučení zejména nedostatky v návazné péči ze strany sociálních pracovníků, a to hlavně v oblasti poradenství a pomoci při zajištění bydlení a zaměstnání. Překážkou je nedostatečná spolupráce dalších zainteresovaných subjektů – obcí a úřadů práce. Nestátní neziskové organizace nestačí pokrýt skutečné potřeby všech těch, kteří opouštějí ústavní výchovu.

Senioři

V Praze jakožto regionu s nejvyšším indexem stáří v ČR patří senioři mezi významné skupiny obyvatel. Současná generace je velmi heterogenní. Senioři jsou vzdělanější a ženy jsou více emancipovanější. V rámci vnitřního členění věkové skupiny 65+ výrazně přibývá starších obyvatel. Typické je mnohem vyšší zastoupení žen, osamělých a ovdovělých.

Rizikové skupiny seniorů ohrožených sociálním vyloučením lze vymezit pomocí definice Světové zdravotnické organizace (WHO); řadí mezi ně: osoby nad 80 let, osaměle žijící, lidé umístění v ústavních zařízeních, bezdětní, lidé se závažnými chorobami a vadami, páry, kde je partner vážně nemocen nebo handicapován, lidé se špatným hmotným zabezpečením. U velkého množství starých osob navíc dochází ke kumulaci výše uvedených faktorů (Zavázalová, H. Vybrané kapitoly ze sociální gerontologie). Jedním z důsledků stárnutí populace je nárůst potřeby a spotřeby sociálních a zdravotních služeb.

V Praze narůstá poptávka po rezidenčních sociálních službách. Mezi potřebnými je vysoké zastoupení lidí vyžadujících intenzivní sociálně ošetrovatelskou péči, kterou domov důchodců nemůže zajistit, a kapacita sociálně ošetrovatelských zařízení je nedostatečná. Zároveň je ale možné mnoho potřeb seniorů zajistit za pomoci rodinných pečovatelů a prostřednictvím vhodných služeb poskytovaných v přirozeném prostředí. Asi 80 % péče o staré nesoběstačné osoby je zajišťováno rodinou. Průměrná doba pečování je 4 – 5 let. Nejčastěji jsou pečujícími osobami ženy, přičemž většina z nich je zaměstnána. (Zavázalová, H. Vybrané kapitoly ze sociální gerontologie).

Etnické menšiny

Národnostní menšinou nejvíce ohroženou sociálním vyloučením jsou v Praze Romové. Během sčítání lidu 2001 se k romské národnosti v ČR přihlásilo necelých 12 tisíc osob (0,1 %), ačkoli skutečný počet je odhadován mezi 160 až 200 tisíci osobami, někdy až 300 tisíc. Počet v Praze žijících Romů je odhadován na 20 až 25 tisíc. Riziko sociálního vyloučení souvisí zejména s nezaměstnaností a s ní související závislostí na dávkových systémech sociální ochrany. Dalšími faktory jsou komplikovaná bytová situace a nízká míra vzdělání populace Romů. Část Romů působí v oblasti šedé ekonomiky, někdy v důsledku otevřené či skryté diskriminace.

Jedním z nejnápadnějších projevů sociálního vyloučení je v současnosti vznik, růst a šíření sociálně a často i prostorově vyloučených chudých enkláv (či mikroenkláv), obývaných převážně, i když nikoli výlučně, Romy. Nėjde o jev zcela nový; vyšší koncentrace chudých čtvrtí obývaných zejména Romy existovala v mnoha městech v ČR (v Praze např. čtvrti Žižkov, Nusle, Karlín a Libeň). Posledních 10 let ale přineslo novou dynamiku tohoto jevu. Prohloubily a urychlily se devastace a úpadek existujících koncentrací romských obyvatel a vznikly nové chudinské enklávy. .

Imigranti a azylanti

Praha je přirozenou cílovou destinací pro novou migraci. Pobyt cizinců a otevření se světu vytváří multikulturní prostředí, které sebou nese jak pozitivní, tak i negativní jevy. Skupiny přistěhovalců jsou velmi heterogenní. Legálně na území města pobývají žadatelé o azyl, azylanti, cizinci s uděleným dlouhodobým či trvalým pobytem. Míra integrace se liší v závislosti na specifikách každé etnické skupiny. Obecně lze říci, že odlišné právní postavení, složité podmínky pro začlenění, kulturní původ, povědomí o právním prostředí ČR a dostupnost informací vedou k různé míře sociálního vyloučení. Dosud nebyly provedeny komplexnější studie života jednotlivých komunit, proto lze vycházet jen z několika dílčích studií. Vyplývá z nich, že hrozba sociálního vyloučení je u mnoha etnických skupin reálná a že může v delším časovém horizontu vést k sociálním problémům a ohrožení sociální integrace.

Za hlavní problémy cizinců na území ČR, tj. včetně Prahy, jsou považovány nevyhovující správa cizinecké agendy (restrikce), komplikovaný systém, který vytváří prostor pro korupci a šedou ekonomiku, chybějící vhodné podmínky pro legální participaci na trhu práce, absence nástrojů pro upřednostňování usazování rodin proti krátkodobé sezónní migraci. (Analýzy postavení cizinců dlouhodobě žijících v ČR a návrh optimalizačních kroků, 2004).

Dle údajů ČSÚ žilo v Praze k 31. 12. 2005 více než 89 tis. cizinců, což je třetina všech cizinců zdržujících se nad rámec turistických pobytů v ČR. Většina z cizinců žijících v Praze zde bydlí na základě povolení k dlouhodobému pobytu (63 %), 28 % má v Praze trvalý pobyt.

Populace cizinců žijících v Praze se z hlediska jejich občanství neliší od zbytku ČR: třetina z nich pochází z Ukrajiny, 16 % je občany Slovenska, 10 % je původem z Ruska. Další početně zastoupené státy původu jsou Vietnam a Čína.

Za nejvíce ohroženou skupinu jsou obecně považováni nelegální imigranti. Jejich počet je odhadována přibližně na 200 tisíc. Největší část tvoří imigranti z Ukrajiny a dalších zemí bývalého Sovětského svazu..

Osoby bez přístřeší

Praha se v posledním desetiletí stala přirozeným centrem bezdomovců z celé republiky. Důvody jsou zejména anonymita daná počtem obyvatel a ekonomická síla regionu. V Praze bylo dříve snadné obstarat si krátkodobou či příležitostnou práci a místo v některé z levných ubytoven. Podmínky se však v posledních letech podstatně změnilly. Pracovních míst výrazně ubylo a sehnat levné ubytování je obtížnější. Lidé přicházející do Prahy se tak často ocitají bez jakéhokoliv zázemí na ulici a nedokáží bez pomoci svou situaci zlepšit. Na základě sčítání bezdomovců v Praze, které proběhlo v roce 2004, se uvádí, že jich zde žije přes 3 tisíce, přičemž ženy tvořily 14 % z celkového počtu (Sčítání bezdomovců Praha 2004, VÚPSV 2004).

Osoby opouštějící zařízení pro výkon trestu odnětí svobody

Osoby opouštějící výkon trestu odnětí svobody se setkávají s potížemi při zajištění vhodného zaměstnání, nalezení vhodného ubytování či bydlení obecně. Dále u nich často dochází k rozpadu manželství a s tím spojenému vykořenění ze známého prostředí a k růstu finančních dluhů a závazků.

Oběti trestné činnosti, oběti domácího násilí, osoby komerčně zneužívané a oběti obchodu s lidmi

ČR se postupně stala cílovou zemí pro obchodování s lidmi. Praha ještě více než jiné regiony nabízí anonymitu a tržní prostor. Jednou z forem obchodu s lidmi je obchod za účelem sexuálního vykořisťování a organizování prostituce. Oběťmi jsou ženy ze zemí východní Evropy a z asijských zemí, které jsou k prostituci nuceny, případně jsou transportovány dále do západní Evropy. Pro oběti je typická nízká míra ochoty spolupracovat s policií. Druhou nejčastější formou obchodu je obchodování s lidmi za účelem nucené práce. Pracovní vykořisťování cizinců není okrajovým fenoménem, naopak se jedná o jev, který je běžnou součástí migrační reality ČR. Souvisí s nelegální migrací a tzv. institucí klientelismu, která netržními způsoby zajišťuje zprostředkování nabídky neformální práce.

Násilí v rodinách, resp. násilí mezi partnery, kdy je obětí většinou žena, a dále také děti, senioři a zdravotně postižení členové rodiny zpracovává Národní zpráva o rodině, MPSV 2004.

2.5.2 Sociální ekonomika

Specifikem sociální **ekonomiky** je integrace znevýhodněných skupin lidí do společnosti ve vazbě na rozvoj místních služeb a ekonomiky. Je uznáván její přínos pro vytváření nových pracovních míst, pro zvyšování kvality života v místě, neboť flexibilním způsobem rozvíjí služby sociálně-zdravotní, služby pro závislé členy domácností, služby v oblasti obchodu a vybrané výrobní činnosti, po kterých je poptávka. Je zdrojem podnikatelských aktivit realizovaných zejména neziskovými subjekty.

Potírání sociálního vyloučení předpokládá zavádění inkluzivních postupů a mechanismů, mezi něž bezesporu patří rozšiřování sociálních služeb a sociální ekonomiky (Integrated

Guidelines for Growth and Jobs 2005 – 2008, European Commission). V sociální ekonomice je hlavní pozornost soustředěna na skloubení sociálních a ekonomických cílů (nový podnikatelský duch). Subjekty sociální ekonomiky jsou součástí lokální ekonomiky, přičemž družstevní forma vlastnictví je rovnocenná ostatním. Podpora sociální ekonomiky je nástrojem sociálního začleňování, zvyšování místní zaměstnanosti, místního rozvoje a ekonomického rozvoje přispívajícího k vyváženému rozvoji a prosperitě lokalit. V české společnosti je zatím jen omezené povědomí o tom, co znamená sociální ekonomika a k čemu slouží. Neexistuje explicitní vládní dokument hlásící se k pojmu sociální ekonomiky. Některá témata sociální ekonomiky jsou podporována prostřednictvím Iniciativy EQUAL.

Výraznou skupinou s potenciálem posílit sektor sociální ekonomiky jsou nestátní neziskové organizace. Předpokládá se, že podíl tohoto sektoru na celkové zaměstnanosti v ČR je 3 % - 4 % a jeho hospodářská síla se pohybuje mezi 35 až 50 mld. Kč za rok. Počítáme-li i účast dobrovolníků, pak je podíl na celkové zaměstnanosti 5 % až 6 %. V současné době nestátní neziskové organizace působí více v sociálních službách než ve službách zaměstnanosti.

Hlavní příčiny malé kapacity v oblasti sociální ekonomiky jsou dosavadní celková nerozvinutost zejména nestátního neziskového sektoru ČR, jeho závislost na jednoletých grantech, jeho roztržitost a kapitálová slabost a také velmi malý počet obchodních společností s prvky sociální ekonomiky. Pro odstranění těchto problémů bude nutno podporovat partnerství na regionální a místní úrovni, podporovat rozvoj manažerských dovedností a odborné způsobilosti pracovníků v organizacích s potenciálem působit v sektoru sociální ekonomiky, zvyšovat kvalitu poradenství, dostupnost investičního kapitálu, podporovat nové formy sociálních služeb a přímé zapojení klientů do běžného způsobu života (včetně pracovního uplatnění na trhu práce).

2.5.3 Sociální služby

Na území hl. m. Prahy působí 585 poskytovatelů sociálních služeb.

Tabulka č. 28 Poskytovatelé sociálních služeb v Praze

Kategorie	Počet poskytovatelů
Linky důvěry, krizová pomoc a intervence	34
Oběti násilí, kriminality	8
Poradenství, pomoc v prosazování práv a zájmů	259
Psychoterapie, socioterapie a diagnostika	74
Děti a mládež	135
Rodina, problémy v rodině	54
Senioři	131
Fyzický handicap, zdravotně postižení	188
Mentální handicap, autismus	48
Psychické onemocnění	30
Bezdomovectví	28
Azylové domy, noclehárny, ubytovny	23
Závislosti	40
Sexuální problematika, AIDS, prevence STD	11
Nízkoprahová centra, streetwork	7
Gender	4
Služby zaměstnanosti, chráněné dílny	12
Věznění a propuštění	14
Cizinci a uprchlíci, lidská práva	11
Menšiny	6
Charita, humanitární pomoc	49
ÚMČ	23

Struktura sociálních a sociálně zdravotních služeb se v posledních letech postupně rozšiřuje, ovšem potřebné změny jsou limitovány finančními a kapacitními možnostmi. Hlavním trendem těchto změn je individualizace poskytované péče.

Z Analýzy poskytovatelů sociálních služeb působících na území hl. města Prahy provedené v roce 2005 vyplynulo, že největší počet (zhruba třetina) poskytovatelů sociálních služeb vznikl v letech 1990 až 1993. V letech 1994 až 1997 vzniklo dalších 27 % organizací, z nichž převážnou většinu tvořila občanská sdružení.

Naprostá většina poskytovatelů služeb poskytuje komplexnější sociální služby několika cílovým skupinám. Služby seniorům nabízí 33,8 % organizací, služby osobám s tělesným postižením 32,4 % a stejný počet také poskytuje krizovou péči. Na rodiny s dětmi se zaměřuje 31,5 % organizací, služby osobám s kombinovaným postižením zajišťuje 27 % a osobám s mentálním postižením 26,1 % organizací. Relativně nejméně organizací poskytuje služby uprchlíkům, osobám ohroženým prostitucí a osobám HIV pozitivním a nemocným AIDS. Z pohledu územního rozložení působí největší počet zařízení v centrálních oblastech Prahy. Organizace neziskového sektoru zastupují u naprosté většiny typů služeb více než 50 % poskytovatelů, s výjimkou pečovatelské služby a náhradní rodinné péče. Hlavním zdrojem financí poskytovatelů služeb byly v roce 2003 dotace Ministerstva práce a sociálních věcí a (21,5 % respondentů) a Magistrátu hl. m. Prahy (20,6 %).

ŠeV oslovených organizacích působilo přibližně 3 900 pracovníků, 75 % z nich bylo v přímém styku s klienty. Poskytovatelé i zadavatelé sociálních služeb zpravidla v sociální oblasti reagují na vzniklé situace dle aktuálních potřeb bez dlouhodobějšího systémového řešení. Způsob řešení problémů se odvíjí od pozice konkrétní organizace. Organizace sociálních služeb doposud postrádá regionální strategii a zpracování střednědobých (komunitních) plánů. (Viz Analýza poskytovatelů sociálních služeb působících na území hl. města Prahy, Městské centrum sociálních služeb a prevence, 2005). Komunitní plánování má za cíl v Praze rozšířit regionální projekt, jehož realizace byla zahájena v roce 2006 s prostředky JPD 3. Pro implementaci OPPA bude potřeba další podpory komunitního plánování analyzována po skončení tohoto projektu.

2.5.4 Rovné příležitosti

ČR se podpisem Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod zavázala dodržovat práva a svobody bez diskriminace založené na jakémkoliv důvodu, včetně pohlaví. Přestože jsou tyto principy součástí právního řádu ČR, v praxi dochází k určitým nerovnostem a znevýhodnění. Princip rovných příležitostí mužů a žen je v ČR (včetně Prahy) aktuální především na trhu práce.

Starost o rodinu a její závislé členy je stále pokládána za součást ženské role. Ženy jsou považovány za osoby, které jsou zatížené domácími povinnostmi, a to i ty, které preferují kariéru na místo rodiny. Dochází tak ke konfliktu pracovních a rodinných rolí. Většina žen hledá způsob, jak zvládnout péči o rodinu a zároveň neohrozit svou vlastní kariéru. Harmonické provázání rodiny a práce je klíčové, zejména pro ženy ve vedoucích a řídicích pozicích, vysokoškolačky a podnikatelky. V určitých věkových kategoriích se jeví perspektiva budoucího mateřství jako handicap. Existující flexibilní formy zaměstnávání např. na zkrácený úvazek, sdílení pracovního místa apod. jsou uplatňovány v malé míře.

Diskriminace žen na pracovním trhu se váže na stereotypy týkající se mateřství. Řešení může spočívat v odstranění těchto stereotypů, například posílením role muže – otce a zvyšováním povědomí o významu a hodnotě rodinných prací. Ženy také převažují mezi osobami, které stojí v čele neúplných rodin s dětmi.

Ženy hledají uplatnění na trhu práce obtížněji. Z hlediska zaměstnavatelů jsou rizikovou skupinou zejména matky s dětmi. Zaměstnanost žen dosáhla v ČR v roce 2004 2 043,5,0 tisíc, tj. 45,5 % žen starších 15 let. Podíl žen na celkové zaměstnanosti vzrostla jen nepatrně (z 43,2 % na 43,4 %)

Míra registrované nezaměstnanosti se v Praze pohybuje od roku 1999 do 2004 v rozmezí 3,3 – 4 % (počet registrovaných uchazečů k 31.12. 2005 byl celkem 24,6 tisíc osob). Zastoupení žen mezi uchazeči se od roku 1999 pohybuje stabilně v rozmezí 52 – 53 %. Míra ekonomické aktivity mužů se od roku 1999 pohybuje v rozmezí 70 – 71 %, ekonomická aktivita žen je menší (61,3 % v roce 2004). Podle postavení žen v zaměstnání patří ženy především mezi zaměstnance. Nízké je zastoupení žen mezi podnikateli bez ohledu na to, zda se zaměstnanci nebo bez nich. Nižší zastoupení žen je mezi zákonodárci a řídicími a vedoucími pracovníky, v posledních dvou letech dokonce zastoupení žen v této kategorii mírně klesá.

Rozdíly v odměně za práci jsou způsobeny především tradiční dělbou práce, nižšími ambicemi žen a nedocenením práce v typicky ženských odvětvích. Muž je chápán jako živitel rodiny a je mu často přiznána vyšší mzda za stejnou práci než ženě.

Prosazování principů rovnosti mužů a žen na trhu práce vyžaduje kromě legislativních úprav, statistického rozboru a činnosti aktivistů především zvýšení povědomí o problematice rovných příležitostí mezi potenciálními zaměstnavateli, úředníky veřejné správy a tvůrci politik.. Bude nutno vyvíjet školící programy především pro pracovníky služeb zaměstnanosti. Za účelem skloubení rodinného a pracovního života, zejména ve vztahu k rodičům vracejícím se na trh práce bude potřeba rozvíjet flexibilní formy práce a možnosti dalšího vzdělávání.

2.5.5 Nestátní neziskové organizace

Česká legislativa doposud nevyjasnila pojem „nezisková organizace“. To činí problémy při činnostech nestátních neziskových organizací (NNO), protože fungování právních subjektů neziskových typů je ošetřeno speciálními zákony. Kromě administrativních překážek kvůli legislativně nevyjasněnému pojmu existuje v ČR pouze omezená skupina specialistů na legislativu a NNO. I když jsou dotace, granty a dary osvobozené od daní, stanovený limit možného odpočtu je nedostačující a k rozvoji dárcovství nemotivuje. Mezi NNO patří občanská sdružení, obecně prospěšné společnosti, nadace a nadační fondy a účelová zařízení církví.

V roce 2003 bylo v Praze registrováno 160 nadací, 240 nadačních fondů, 8641 občanských sdružení a 233 obecně prospěšných společností. Na území Prahy tedy pracovalo 16 % nestátních neziskových organizací ČR, přičemž jejich působnost se neomezuje pouze na pražský region. Specifikem Prahy je, že je sídlem zastřešujících organizací NNO, které sdružují stejně oborově zaměřené neziskové subjekty. Aktivity pražských NNO se týkají především poskytování služeb, které město zabezpečuje buď v omezené míře nebo vůbec.

Tabulka č. 29 Počet nestátních neziskových organizací v roce 2003

	Praha	ČR	Podíl
Občanská sdružení	8 641	50 997	16,9 %
Obecně prospěšné společnosti	233	350	66,6 %
Nadace	160	859	18,6 %
Nadační fondy	240	884	27,1 %
Církevní právnické osoby	-	4 946	-
Celkem	9 275*	58 036	16,0 %

Zdroj: Český statistický úřad, listopad 2003, Informační centrum NNO

Poznámka: * bez Církevních právnických osob

NNO hrají velmi důležitou roli v komunitní sféře. Nezastupitelnou roli mají při poskytování sociálních služeb znevýhodněným skupinám a působí také v oblasti sociálních služeb nepokrývaných veřejným sektorem. Další velkou úlohu hrají při ekologické výchově a osvětě.

Působení NNO vnímá veřejnost většinou kladně. O potřebách společnosti si NNO snaží získávat aktuální přehled, většinou však nemají kapacity na marketingový průzkum konkrétních potřeb svých cílových skupin, a proto potřeby často stanovují na základě kvalifikovaného odhadu.

Mezi základní problémy NNO patří nedostatek lidských zdrojů a kapitálová slabost. Pracovníci v nestátním neziskovém sektoru jsou často zaměstnáváni pouze na dobu trvání projektu. Ne vždy mají zaměstnanci pevně stanovený popis práce. Obecně chybí vedoucí pracovníci s řídicími dovednostmi a manažeři organizací. NNO spolupracují s dobrovolníky, ojediněle mají systematicky zpracované seznamy dobrovolníků. Na základě zákona o dobrovolnické službě se přípravě a vzdělávání dobrovolníků věnují akreditovaná dobrovolnická centra.

Lze konstatovat, že činnost NNO je dlouhodobě podfinancována, což vede k omezené možnosti vzdělávat management a zlepšovat kvalitu svých činností. Většina NNO považuje svůj fundraising za nedostatečný. Příčinou je nedostatečná úroveň celkového řízení a nevyjasněné procesy v organizaci. Negativně se projevuje chybějící dovednost v oblasti finančního a marketingového řízení. Proto lze důvodně doporučit, aby byl kladen důraz na systémový rozvoj NNO tak, aby umožnil rozšířit příležitosti pracovního uplatnění v této oblasti, a to zejména v oblasti posílení managementu, fundraisingu a dalšího profesního vzdělávání pracovníků NNO na obecné i specifické úrovni. Současně je nutno klást důraz na „networking“ NNO v příslušných tematických oblastech, s důrazem na zapojení do evropské sítě tam, kde to bude možné.

Vazby NNO na veřejnou správu se liší podle úrovně. Magistrát hl. m. Prahy má vypracovanou grantovou strategii a pravidla podpory neziskových organizací, zatímco podpora pražských městských částí je nahodilá a improvizovaná. Společné projekty realizuje veřejná správa s neziskovými organizacemi jen v určitých oblastech (zejména při řešení romské, protidrogové, komunitní problematiky, otázky menšin a otázek lidských práv). V dalších oblastech (zvláště v oblasti sociální a zdravotní) je veřejná správa objednatelem služeb, které neziskové organizace poskytují.

Hlavní charakteristiky a trendy

→ Heterogenní struktura NNO dle oborů jejich činnosti

- Minimální zastoupení subjektů sociální ekonomiky v regionu
- Vysoká závislost nestátních NNO na grantech z veřejných zdrojů
- Přetrvávající nižší povědomí o rovných příležitostech, vyšší nezaměstnanost žen a nižší ohodnocení žen než mužů za stejnou práci
- Nedostatečné manažerské a finanční znalosti pracovníků NNO
- Potřeba kvalitně zajistit zavedení standardů sociální péče do praxe
- Nízká míra ekonomické aktivity zdravotně postižených
- Nedostatek včasné sociální pomoci pro děti a mládež ohrožené sociálním vyloučením
- Špatná provázanost sociální péče pro mladé lidi opouštějící ústavní zařízení
- Zvyšující se potřeba rezidenční sociální a zdravotní péče o seniory
- Přetrvávající překážky pro legální participaci imigrantů na trhu práce
- Vznikající enklávy romské populace, kde se koncentrují důvody ohrožení sociálním vyloučením
- Nedostatečné kapacity sociální pomoci pro lidi bez přístřeší
- Pražská populace je relativně sociálně soudržná

2.6 Celoživotní učení

Současné ekonomické a sociální změny, které v celé Evropě probíhají, vyžadují nový přístup ke vzdělávání. Počáteční vzdělávání od základních škol po vysoké by mělo být vstupní branou pro celoživotní proces učení každého jedince. Memorandum o celoživotním učení z roku 2000 hovoří o nutnosti naučit jedince zodpovědně vzdělávat sám sebe bez ohledu na životní etapu místo, čas a formu učení.

ČR toto nové pojetí vzdělávání podporuje a reflektuje ve svých strategických dokumentech. Ve Strategii rozvoje lidských zdrojů pro ČR z roku 2003 hovoří nejen o zodpovědnosti každého za doplňování svých znalostí a dovedností během celého života, ale zdůrazňuje také potřebu propagace této koncepce a stimulace jednotlivců, pedagogů a vedoucích pracovníků jak v soukromém, tak neziskovém a státním sektoru.

Celkové veřejné výdaje ČR do oblasti vzdělávání jsou o 0,8 % nižší v poměru k HDP než v zemích EU.

Tabulka č. 30 Celkové veřejné výdaje (vyjádřené v % HDP)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
EU 25	5,17	-	5,03	-	5,00	4,94	5,10	5,22
ČR	4,62	4,68	4,43	3,93	4,05	4,04	4,16	4,41

Zdroj: EUROSTAT

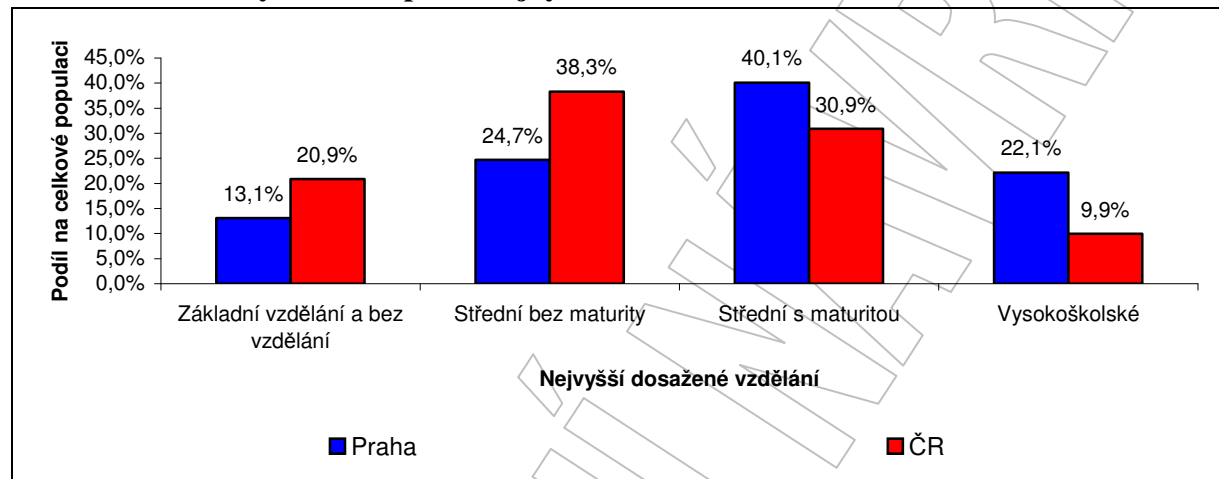
Výdaje na vzdělávání v Praze plynou v rozhodující míře z veřejných zdrojů, zejména ze státního rozpočtu prostřednictvím kapitoly Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (zhruba 80 %), další prostředky poskytují zřizovatelé škol (přibližně 20 %).

Státní VŠ (Policejní akademie ČR a Univerzita obrany) jsou plně financovány ze státních prostředků a také veřejné VŠ mají prostředky z velké části ze státního rozpočtu. Pedagogická činnost je financována normativním způsobem, kdy se výše normativu na studenta odvíjí od finanční náročnosti akreditovaných studijních programů. Vědecká činnost veřejných VŠ je financována ze státního rozpočtu zejména cestou kontraktového financování (výzkumné záměry, granty). Další příjmy veřejných VŠ pocházejí z hospodaření s majetkem, výsledků vědecké, výzkumné, vývojové a další tvůrčí činnosti a také z několika druhů poplatků podle § 58 zákona o VŠ (přijímací řízení, prodloužení doby studia, studium v cizím jazyce).

2.6.1 Účast na vzdělávání

Struktura obyvatelstva dle nejvyššího dosaženého vzdělání je v Praze odlišná průměru ČR. Zatímco v kategoriích s nižším vzděláním (základní vzdělání a bez vzdělání a střední bez maturity) vykazuje Praha nižší zastoupení, v kategoriích střední s maturitou a vysokoškolské vzdělání je Praha nadprůměrná. Podíl vysokoškolsky vzdělané populace je v Praze ve srovnání s ČR více než dvojnásobný.

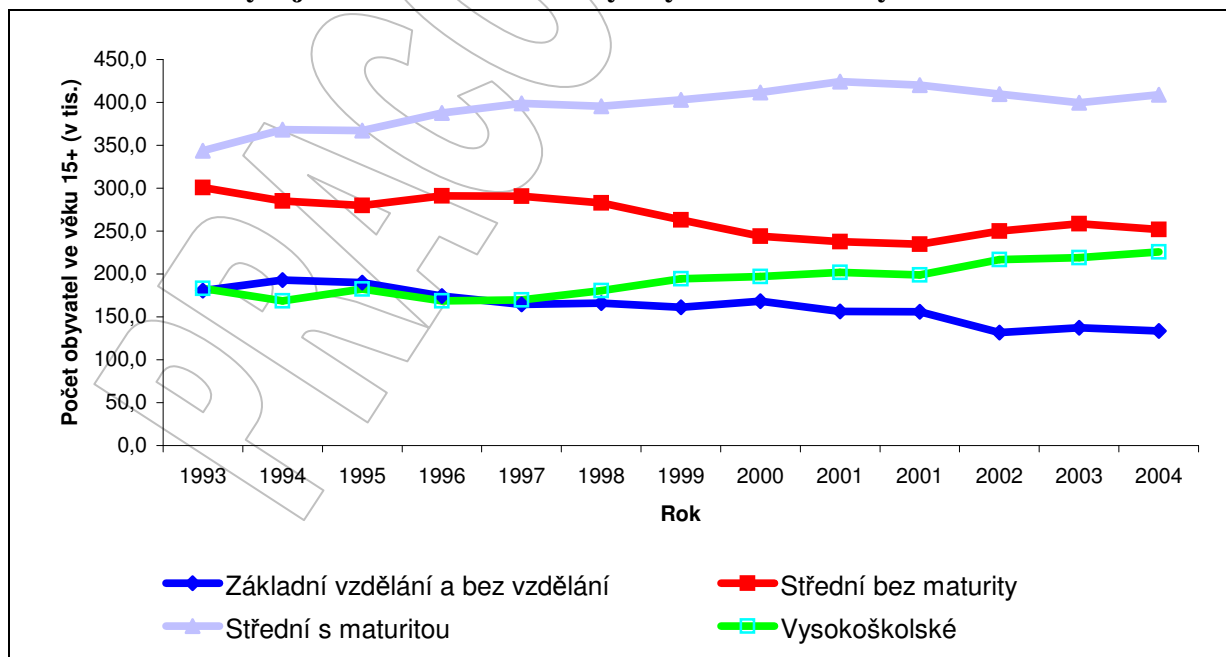
Graf č. 31 Obyvatelstvo podle nejvyššího dosaženého vzdělání 15+ v roce 2004

Zdroj: ČSÚ

Mezi lety 1993 a 2004 byly ve vzdělanostní struktuře populace věkové kategorie 15+ v Praze zaznamenány následující trendy: nárůst populace s vysokoškolským vzděláním (z 18 % v roce 1993 na 22 % v roce 2004) a se středním vzděláním s maturitou (nárůst ze 34 % na 40 %) a pokles zastoupení skupin střední bez maturity a základní vzdělání a bez vzdělání.

Graf č. 32 Vývoj vzdělanostní struktury obyvatelstva Prahy

Zdroj: ČSÚ

Vzdělanostní struktura v Praze se významně liší v závislosti na pohlaví, kdy ženy mají ve větší míře jako nejvyšší vzdělání stupně střední s maturitou a základní vzdělání a bez vzdělání.

Tabulka č. 33 Vzdělanostní struktura populace ve věku 15 let a více v roce 2004

	celkem	muži	ženy
Základní vzdělání a bez vzdělání	13,1%	10,4%	15,5%
Střední bez maturity	24,7%	28,1%	21,6%
Střední s maturitou	40,1%	35,0%	44,6%
Vysokoškolské	22,1%	26,4%	18,3%

Zdroj: ČSÚ

Hl. m. Praha disponuje všemi druhy škol. Následující tabulka uvádí statistické údaje o počtu těchto druhů škol a počtu jejich žáků/studentů v jednotlivých letech.

Tabulka č. 34 Vývoj počtu dětí, žáků a studentů na jednotlivých vzdělávacích úrovních

	1990	1995	2000	2001	2002	2003
Mateřské školy	420	385	351	324	320	310
Děti	34 998	32 495	26 710	26 404	26 660	27 226
Základní školy	235	248	236	234	230	229
Žáci celkem	128 890	102 415	101 853	98 538	94 452	89 437
Gymnázia	25	59	58	58	58	58
Žáci denního studia	-	20 328	22 474	22 592	22 827	23 204
Střední odborné školy	47	-	99	100	99	98
Žáci denního studia	25 245	30 737	26 239	26 482	27 270	28 293
Střední odborná učiliště	50	-	51	51	51	49
Žáci celkem	38 775	-	19 220	20 033	20 130	20 045
Vyšší odborné školy	-	-	35	34	34	34
Žáci denního studia	-	-	5 609	5 233	5 252	5 642
Vysoké školy - počet fakult	33	34	36	45	51	54

Zdroj: ČSÚ

Tabulka č. 35 Počty pedagogů v jednotlivých typech škol v Praze

	2000	2001	2002	2003	2004
Mateřské školy	2 193	2 207	2 209	2 314	2 228
počet dětí na učitele	12,2	12,0	12,1	11,8	12,4
Základní školy	6 591	6 568	6 398	6 193	5 936
počet žáků na učitele	15,5	15,0	14,8	14,4	14,4
Gymnázia	2 109	2 177	2 205	2 240	2 260
počet studentů na učitele	10,8	10,6	10,6	10,6	10,5
Střední odborné školy	3 106	3 093	3 222	3 314	3 426
počet studentů na učitele	10,2	10,3	10,1	10,2	10,0
Střední odborná učiliště	1 721	1 814	1 804	1 759	1 801
počet učňů na pedagoga	11,0	11,0	11,2	11,4	10,9
Vyšší odborné školy	622	607	607	625	662
počet studentů na učitele	11,3	11,1	11,3	11,7	10,6

Zdroj: ČSÚ

Vzdělávání jedinců se speciálními vzdělávacími potřebami

Škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (děti, žáci a studenti se zdravotním postižením, zdravotním znevýhodněním nebo sociálním znevýhodněním) bylo v Praze v roce 2003 celkem 148 na úrovních od předškolní, základní až po střední. V roce 2002/2003 činil celkový počet dětí a žáků v těchto školách 6 962. V posledních letech navštěvují tyto školy především děti a žáci s těžšími formami postižení vzhledem k tomu, že žáci s postižením mají ve stále větší míře možnost integrace do běžné školy, ať už jako žáci speciálních a specializovaných tříd, nebo jako žáci běžných tříd..

Stěžejní tendence v oblasti speciálního školství se prioritně týkají odstraňování segregovaného vzdělání dětí a žáků se speciálními potřebami a jejich integrace do běžného vzdělávacího procesu se zajištěním rovného přístupu ke vzdělání pro všechny děti. V Praze se podíl individuálně integrovaných postižených žáků pohybuje na úrovni 8 % (republikový průměr je 10 až 11 %), další 2 % jsou integrovaná skupinově. Je však potřeba uvážit skutečnost, že v Praze je vysoká koncentrace škol určených pro žáky a studenty s těžkým typem postižení s velkou spádovou oblastí.

Jeden z problémů integrace těchto žáků je nedostatečná připravenost učitelů škol pro práci s dětmi se zdravotním postižením a také nízké zastoupení specializovaných pedagogů v běžných školách. Proto bude třeba rozvíjet program vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v běžných typech škol a současně ve spolupráci s vysokými školami rozvíjet kurzy speciální pedagogiky pro další vzdělávání pedagogických pracovníků k integraci a inkluzi dětí a žáků do společnosti.

2.6.2 Vzdělávání na ZŠ, SŠ a VOŠ

Demografický vývoj charakterický dramatickým poklesem věkových skupin, odpovídajících povinné školní docházce, předznamenal a předznamenává neméně dramatický úbytek počtu žáků ZŠ v Praze.

Zatímco ve školním roce 2002/2003 poskytovalo základní vzdělávání v Praze 230 ZŠ celkem 94 tis. žákům, v roce 2003/2004 to bylo 229 škol, které navštěvovalo necelých 90 tis. žáků, a v roce 2004/2005 se jednalo o celkem 219 ZŠ s počtem přibližně 85 tis. žáků. Uvedené statistiky zahrnují také školy pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.

Ve školním roce 2002/2003 studovalo na SŠ přes 70 tis. studentů. Struktura oborů na školách je zejména díky koncentraci obyvatelstva v hlavním městě vyvážená. Podíl gymnaziálního vzdělávání na objemu vzdělávací středoškolské nabídky je v Praze nejvyšší (24 %) v ČR, ovšem stupeň uspokojení poptávky po studiích na pražských gymnáziích je ve srovnání s ostatními kraji nejnižší.

Zastoupení studijních oborů SOŠ v Praze v porovnání s průměrem ČR vykazuje nízký podíl všeobecného odborného vzdělávání, nedostatečný objem vzdělávacích příležitostí v oborech s informačními a komunikačními technologiemi, nedostatečný objem vzdělávacích příležitostí v oborech souvisejících s cestovním ruchem a se sociálními službami.

V oblasti SOU s maturitou patří je Praha na úroveň průměru ČR. V souladu s odlišnou strukturou pracovních trhů se struktura učebních oborů v Praze liší od zbytku republiky: méně jsou zastoupeny obory strojírenské, stavební a zemědělské, více gastronomické a obory s vazbou na cestovní ruch, obchodní obory a obory umělecko-řemeslné.

Ve školním roce 2002/2003 studovalo na VOŠ celkem 5 252 studentů, z toho asi polovina na soukromých a církevních školách. V tomto roce působilo v Praze 34 VOŠ. VOŠ plní funkci nahrazující nedostatek příležitostí k získání bakalářského stupně vzdělání. Menší ochota pražských vysokých škol nabídnout bakalářské programy má za následek, že podíl studia bakalářských programů na počet studentů VŠ v Praze je nejnižší v ČR (18 %). Zájem obyvatelstva o terciární vzdělání trvale roste.

2.6.3 Vzdělávání na VŠ

Pražské veřejné VŠ v posledním desetiletí dokázaly enormně zvýšit počet studentů, ale stále zůstává neuspokojena poptávka v některých oborech jako jsou práva, medicína, humanitní a umělecké obory. Z důvodů transformace a výrazných změn ve struktuře pracovních sil a také důsledkem integrace země do EU vzniklo mnoho nových oborů. Vedle toho také vzniklo mnoho soukromých VŠ.

Tabulka č. 36 Počty studentů na vysokých školách v Praze ve školním roce 2004/2005

	celkem	z toho ženy
Univerzita Karlova v Praze	47 257	27 702
České vysoké učení technické v Praze	22 942	3 957
Vysoká škola chemicko-technologická v Praze	3 780	2 083
Vysoká škola ekonomická v Praze	16 021	8 532
Česká zemědělská univerzita v Praze	12 674	6 399
Akademie múzických umění v Praze	1 242	617
Akademie výtvarných umění v Praze	269	107
Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze	442	216
Soukromé vysoké školy v Praze celkem	13069	7 528
Celkem	117 696	57 141

Zdroj: ČSÚ

Podíl VŠ v Praze na celkovém počtu studentů VŠ dosahuje 40 %, u soukromých škol je koncentrace ještě vyšší – 68 %.

Rozvoj systému VŠ v Praze je úzce spojen s kvalifikovaným sborem akademických pracovníků a schopnostmi jednotlivých škol pružně reagovat na potřeby Prahy a poptávky na trhu práce při současném využívání nejnovějších poznatků výzkumu a vývoje. Kvalita škol jednoznačně souvisí s kvalitou těchto odborníků a lze říci, že soukromé školy, především nově vznikající, mají v tomto směru jistý problém díky nepříznivé věkové struktuře a nedostatku pracovníků s pedagogickými zkušenostmi.

Dalším problémem je prostupnost terciárního vzdělávání, a to mezi jednotlivými stupni vysokoškolského vzdělání, což lze realizovat v rámci modulární stavby studijních programů, které umožňují přístup ke studiu v jakémkoli věku a na kterékoli úrovni.

VŠ by se měly dále koncentrovat na rozšíření nabídky dalšího vzdělávání. To bude vyžadovat rozvoj kombinované a distanční formy studia, tvorby a zavádění učebních opor (multimediálních vzdělávací pomůcek), využití e-learningu, interaktivních výukových programů a materiálů pro tyto formy studia, tvorba společných výukových laboratoří, zavádění projektového a problémového způsobu studia a rozvoj poradensko-informačních center. Při všech těchto akcích bude zapotřebí spolupráce vysokých škol s národními i mezinárodními partnery, a to nejen z komunity vysokých škol, ale také z řad zaměstnavatelů.

2.6.4 Další vzdělávání

Oblast dalšího vzdělávání jakožto jeden z klíčových faktorů růstu konkurenceschopnosti se v Praze (stejně jako v celé ČR) potýká s absencí obecné právní úpravy dalšího vzdělávání, zejména chybějícím uznáváním výsledků neformálního a informálního vzdělávání. Chybí zákonné normy, které by stimulovaly rozvoj dalšího vzdělávání resp. celoživotního učení. Existují jen zákony, které upravují v různém rozsahu další vzdělávání jednotlivých profesí (např. u pedagogických pracovníků, u zdravotnického personálu atp.). Vládou byl v srpnu 2005 schválen zákon o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání. Ten se ovšem zaměřuje pouze na úzkou oblast uznávání dílčích a úplných kvalifikací. V programovacím období 2004 – 2006 se na propojení počátečního a dalšího vzdělávání zaměřuje projekt Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy financovaný s podporou z ESF s názvem „Rozvoj Národní soustavy kvalifikací“.

Nabídka dalšího vzdělávání je poměrně široká, pro zájemce ovšem nepřehledná. V Praze oproti celkovému průměru ČR je možné absolvovat velké množství kurzů nabízené nejen firmami a neziskovými organizacemi, ale také některými školami (zejména vysokými). Pražské školy (všech stupňů) disponující kapacitami a infrastrukturou pro potřeby dalšího vzdělávání. Potenciálně jsou tak významnými přispěvateli k rozvoji dalšího vzdělávání. Komplementární k dalšímu vzdělávání na školách by mělo být vzdělávání ve sféře komerční, neziskové a nezastupitelnou úlohu by mělo hrát také vzdělávání podnikové.

Další vzdělávání bohužel není kvalitně statisticky podchyceno (v ČR ani v Praze). Podle EUROSTATu se v roce 2003 v ČR dalšího vzdělávání zúčastnilo 5,4 % populace (25 - 64 let). V souladu s Lisabonskou strategií je cílem ČR zvýšit tento podíl do roku 2010 minimálně na 12,5 %. ČSÚ provedl v roce 2003 šetření v oblasti formálního, neformálního i informálního vzdělávání. Podle výsledků má Praha nadprůměrný počet lidí aktivních v dalším vzdělávání (157 % průměru ČR).

Tabulka č. 37 Počet osob účastnících se neformálního vzdělávání v roce 2003

	ano		ne absolutně	nezjištěno absolutně
	absolutně	v %		
ČR	348,1	4,0	8 205,1	71,3
Praha	64,3	6,3	944,6	4,2
Muži				
ČR	156,2	3,8	3 951,6	49,0
Praha	26,3	5,5	446,6	3,3
Ženy				
ČR	191,9	4,3	4 253,5	22,3
Praha	37,9	7,1	498,0	1,0

Zdroj: ČSÚ

Z šetření vyplývá, že neformální vzdělávání absolvují především lidé se středním a vyšším stupněm vzdělání, čímž jsou aradoxně prohlubovány rozdíly mezi obyvatelstvem. V tomto kontextu je důležité motivovat lidi s nižším dosaženým vzděláním a podporovat jejich snahu dále se vzdělávat. Do dalšího vzdělávání bude nutné zapojit nejen zaměstnance, ale také zaměstnavatele. Jen asi čtvrtina českých podniků považuje vzdělávání za prioritní součást své personální politiky a rozvoj lidských zdrojů za součást strategie svého rozvoje. Výdaje českých podniků a dalších organizací na vzdělávání svých zaměstnanců v průměru nedosahují ani poloviny analogických výdajů v podnicích EU 15. Rekvalifikačního vzdělávání uchazečů o práci se účastní jen každý 20 uchazeč. Mezi dominantní obory dalšího vzdělávání patří

humanitní vědy, obchod a správa, informatika, bezpečnostní služby, studia cizích jazyků, využití počítače apod.

Rekvalifikační vzdělávání bylo od účinnosti zákona č.435/2004 Sb., o zaměstnanosti, rozšířeno o zájemce o zaměstnání a možnost nákupu služeb poradenské činnosti. Úřady práce se zaměřují na rekvalifikaci na základě monitoringu trhu práce, požadavků zaměstnavatelů za účelem zvyšování zaměstnatelnosti a profesní mobility. Rekvalifikační aktivity jsou jinak zaměřeny na nspecifické rekvalifikace, doplňkové rekvalifikace, rekvalifikace – stáže a zaměstnanecké rekvalifikace.

Tabulka č. 38 Rekvalifikační vzdělávání v letech 2001 - 2004

Ukazatel	2001	2002	2003	2004
rekvalifikace uchazečů o zaměstnání				
počet uchazečů zařazených do rekvalifikací	521	570	968	1189
z toho: ženy	332	389	632	771
absolventi škol a mladiství	35	51	84	91
OZP	55	36	86	110
rekvalifikaci ukončilo celkem	460	514	875	1080
z toho úspěšně	438	483	822	999
počet uchazečů umístěných po rekvalifikaci	190	281	371	582
rekvalifikace zájemců o zaměstnání (od 1.10.2004)				
počet zájemců zařazených do rekvalifikací	-	-	-	2
rekvalifikace zaměstnanců				
počet zaměstnavatelů	0	0	0	0

Zdroj: ÚP hl. m. Prahy

Prostředkem posílení nabídky dalšího vzdělávání může být spolupráce mezi zaměstnavateli a vzdělávacími institucemi a institucemi odborně-profesními. Je zapotřebí zajistit účast odborníků z praxe na výuce, zajistit mobilitu studentů a pedagogů prostřednictvím praktických stáží v podnicích. Jiným prostředkem je budování vzdělávacích a výcvikových center pro další profesní vzdělávání osob bez kvalifikace či kvalifikace neuplatnitelných na trhu práce.

Pro další vzdělávání je nezbytná dostatečná úroveň podpůrných služeb (zejména informační, analytické, poradenské a diagnostické systémy). V současné době v ČR neexistuje zastřešující systém poskytující data o nabídce a poptávce po dalším vzdělávání, který by tuto situaci zpřehlednil. Existuje rozdrobená nabídka dílčích informačních systémů v jednotlivých sektorech. Je nutno založit systém spolupráce mezi poskytovateli dalšího profesního vzdělávání a podporovat inovační aktivity a profesní rozvoj lektorů, konzultantů, učitelů, metodiků a řídicích pracovníků působících v oblasti dalšího profesního vzdělávání.

2.6.5 Modernizace veřejné správy

Výkon veřejné správy v ČR i v Praze je nezbytné soustavně zefektivňovat. V souladu s trendy ve výkonu funkce správy v EU, se také pražská veřejná správa mění ze správy řídicí a autoritativní ve správu, která zejména slouží a individualizuje své služby a je schopná při výkonu funkce kooperovat s partnerskými institucemi. Důvodem k modernizaci je také stále významnější zapojení informačních technologií do výkonu správy (e-governement).

Reforma veřejné správy v ČR byla připravena a zahájena v období 1998 až 2002. V první etapě (rok 2001) vznikly kraje jakožto vyšší územně správní celky, následně (rok 2002) zanikly okresní úřady. Dne 17.3.2004 vláda ČR usnesením č. 237 „Postup schválila hlavní směry reformy a modernizace ústřední státní správy obsahující vyřešení gesce a organizačního zabezpečení“. Z národního pohledu jsou plánovanými kroky modernizace např. zjednodušení administrativního prostředí pomocí vytváření center registračních míst pro podnikatele a zefektivnění daňové správy.

Na úrovni regionu Prahy lze je jedním z klíčových témat rozvoj efektivnosti a interoperability veřejné správy, stejně jako tvorby a nabídky eSlužeb a informací o městě. V roce 2005 Praha přijala koncepční dokument Informační strategie hl. m. Prahy do roku 2010 „Cesta k e-Praze“, jež navazuje na dokumenty EU, např. iniciativu i2010 Evropská informační společnost pro růst a zaměstnanost (navazující na eEurope 2005), dokumenty vypracované na národní úrovni - Státní informační a komunikační politika do r. 2006 „eČesko“. Praha je kromě toho signatářem Charty EUROCITIES k právům občanů ve znalostní společnosti, připojila se k deklaraci LORIS - Local and Regional Information Society Development.

V Praze je provozována celoměstská komunikační datová síť MepNet, která propojuje více než 50 subjektů města. Je umožněna efektivní práce a kooperace všech připojených interních uživatelů (úředníků a volených zástupců). Praha tak má nezbytný předpoklad pro sdílení zpracovávaných informací a další elektronizaci procesů a činností. Vybavenost výpočetní technikou Magistrátu hl. m. Prahy, jednotlivých úřadů městských částí a dalších subjektů města je vysoká. Prakticky každý odborný pracovník a volený zástupce má přístup k výpočetní technice a využívá ji ke své práci. Stále roste počet subjektů hlavního města Prahy připojených k Internetu a tím roste i počet uživatelů využívajících internet. Přičemž jeho využívání není jen jednosměrné, většina subjektů poskytuje prostřednictvím internetu i základní informace o svojí činnosti.

Nicméně jakožto slabé stránky informačního systému města byly identifikovány: 1) Informační systémy subjektů hl. m. Prahy nejsou navzájem interoperabilní, tj. nejsou schopné přenášet a využívat informace jednotným a účinným způsobem. Není vytvořen soubor politik, standardů a směrnic, který by definoval způsob vzájemné spolupráce a kooperace v oblasti informatiky; 2) Nejsou vytvořeny vhodné institucionální nástroje, organizační struktury a nastaveny procesy pro efektivní řízení informatiky v celopražském rámci, pro prosazení a plnění stanovených cílů na úrovni města; 3) Úroveň počítačové gramotnosti úředníků a volených zástupců, uživatelů výpočetní techniky je malá, takže uživatelé nejsou vždy schopni ovládat a efektivně pracovat s dnešními informačními systémy;

Modernizaci zprávy napomohou aktivity: sdílení zkušeností (best/good practices, benchmarking) v oblasti eGovernmentu, podpora rozvoje znalostí v oblasti moderních metod strategického a projektového řízení s využitím ICT podpory a jejich implementace, rozvoj transparentnosti správy, účasti občanů na veřejné správě a komunitní sounáležitosti s využitím ICT a v neposlední řadě posílení dostupnosti správy pro znevýhodněné pomocí ICT (blindfriendly web aj.).

Praha má pro posilování zapojení ICT do výkonu veřejné správy oproti ostatním krajům ČR výhodnější pozici díky míře informační gramotnosti pražské populace. Na základě výzkumu Analýza informačních potřeb (Praha) provedeného společností STEM / Mark v roce 2005 lze konstatovat, že 74 % obyvatel Prahy využívá internet a elektronickou poštu (oproti 52 % průměru ČR), přičemž z hlediska frekvence používání je naprostá většina z nich používá

denně či téměř denně (66 %). Praha obsadila mezi kraji první pozici také v míře využívání elektronické komunikace s úřady, kdy výzkum potvrdil, že ji využívá 42 % obyvatel Prahy (druhý kraj v pořadí – Olomoucký – vykazuje 30 %).

Mimo oblast e-governmentu je zásadní oblastí systematické vzdělávání zaměstnanců ve správě. Vzdělávání s sebou nese růst kvality a produktivity práce, pomáhá udržet ve správě motivované a výkonné jedince apod. V rámci Magistrátu hl. m. Prahy odpovídá za vzdělávání zaměstnanců magistrátu i zaměstnanců působících na úřadech městských částí personální oddělení, které má zpracovanou analýzu potřeb a koncepci vzdělávání. Má zkušenosti se zajištěním vysoce kvalitních lektorů, kteří se mnohdy podíleli na tvorbě právních norem aplikovaných při výkonu správy.

Magistrát hl. m. Prahy má v současné době zhruba 2 tisíce zaměstnanců, další přibližně 5 tisíc lidí je pak zaměstnáno na úřadech městských částí. Zaměstnanci magistrátu jsou dle nejvyššího dosaženého vzdělání z dvou pětin vysokoškoláky, polovina z nich má dokončené úplné středoškolské vzdělání. Z hlediska věkové struktury jsou mezi nimi nejvíce zastoupeny skupiny ve věku 50 – 59 let (39 %), 40 – 49 let (22 %) a 30 – 39 let (16 %).

Magistrát se v rámci dalšího vzdělávání potýká nízkou motivací některých zaměstnanců na vzdělávání (chybí přehled do finančního ohodnocení a možnost kariérního růstu), malým zapojením analýz do modernizace a poměrně málo jsou dosud využívány informační technologie v organizaci vzdělávání a ve vzdělávání samotném.

Základními cíli modernizace pražské regionální a lokální správy v oblasti vzdělávání jsou: posílit komplementaritu formálního, neformálního a informálního učení, sestavit a udržet vlastního kvalitního lektorský sbor, posilovat networking na úrovni krajů ČR i na mezinárodním poli, zvýšit využívání zpětné vazby. Oblasti vzdělávání, které mají prioritu jsou kromě odborných, také znalosti prezentační, komunikační a psychosociální, velmi důležitá je také informační gramotnost. Dosud jen minimálně jsou využívány moderní metody koučování, mentoringu, counsellingu, asistování a rotace práce. Zásadní inovací je zavedení systému řízení kvality pro výkon správy v rámci hl. m. Prahy, se kterým se v blízké době počítá. Dalším prostředkem k vyšší efektivitě správy je rozvoj spolupráce s VŠ a dalšími relevantními institucemi.

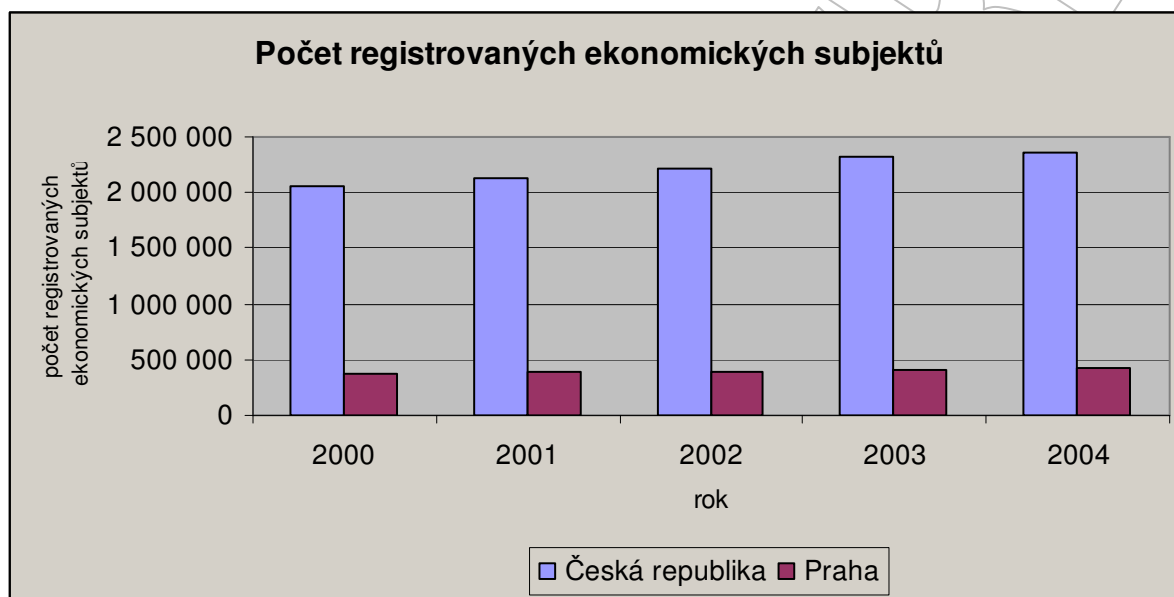
Hlavní charakteristiky a trendy

- Nadprůměrná vzdělanost pražské populace vůči zbytku ČR, nižší vzhledem k metropolím EU 15
- Potřeba přizpůsobit strukturu vzdělávací nabídky klesajícímu počtu dětí
- Růst počtu studentů středních odborných škol a gymnázií a vysokých škol
- Úbytek žáků základních škol
- Nedostatečná integrace žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami zejména z důvodů absence specializovaných kvalifikovaných pedagogických pracovníků
- Podprůměrná nabídka bakalářských studijních oborů na VŠ v Praze
- Veřejné VŠ financuje v převažující míře státní rozpočet, chybí doplňkové zdroje
- Potenciál využití infrastruktury škol v Praze k rozvoji dalšího vzdělávání
- Absence koncepce dalšího vzdělávání, malá motivace lidí i zaměstnavatelů k dalšímu vzdělávání
- Poptávka pro terciární vzdělávání není dostatečně uspokojována
- Příležitost posílit využívání e-governmentu v Praze
- Potřeba systematizovat a zefektivnit další vzdělávání zaměstnanců ve veřejné správě

2.7 Podnikatelské prostředí

Podle údajů v Registru ekonomických subjektů bylo v Praze k 31. 3. 2005 celkem 418 tisíc podnikatelských subjektů, což představuje 18 % za celou ČR. (2 352 601). Terciární odvětví produkuje v Praze více než 80 % přidané hodnoty (v roce 2003 to bylo 83,8 %). Podíl výrobních odvětví na tvorbě přidané hodnoty i zaměstnanosti je v Praze naopak výrazně nižší, než je celorepublikový průměr.

Graf 1 Počet registrovaných ekonomických subjektů

Zdroj: Statistická ročenka Praha

Mezi odvětví s největší dynamikou se v 90. letech kromě maloobchodu zařadil také cestovní ruch, který se stal významnou oporou ekonomického rozvoje města. Roste význam kongresové a incentivní turistiky. K mimořádnému kapacitnímu růstu došlo ve finančnictví. Výrazně rozvojovou částí terciárního sektoru jsou telekomunikace a služby podnikům - poradenství, informatika, reality, reklama, marketing a další.

Z pohledu zastoupení odvětví ekonomiky situace v Praze odpovídá sektorové zaměstnanosti. Nejdynamičtěji rostoucím odvětvím jsou činnosti zaměřené na oblast nemovitostí a pronájmu (v 90. letech nárůst počtu subjektů o 22 %), následuje školství a zdravotnictví (nárůst o 20 %), dalším je sektor dopravy a telekomunikací (nárůst o 13 %). Pokles ve výši téměř 54 % vykázala veřejná správa a obrana.

Tabulka č. 39 Registrované subjekty v Praze podle odvětví k 31. 12.

	2000	2001	2002	2003	2004
Zemědělství	2 489	2 598	2 299	2 510	2 687
Průmysl	32 510	32 842	33 499	34 482	34 547
Stavebnictví	35 598	36 034	36 634	37 968	38 454
Obchod	130 082	129 363	130 336	132 636	131 426
Doprava a spoje	15 867	16 881	17 197	18 168	17 975
Finanční zprostředkování	9 412	9 208	9 151	9 109	9 047
Činnost v oblasti nemovitostí	110 337	115 405	121 859	130 075	134 905
Veřejná správa a obrana	469	275	322	369	215
Školství a zdravotnictví	10 522	11 004	11 388	12 237	12 593
Ostatní	29 466	30 712	32 017	34 058	35 274

Zdroj: ČSÚ, Registr ekonomických subjektů

Z hlediska právní formy podnikatelských subjektů v období 2000 až 2004 rostl rychleji segment právnických osob (o 22 %) než segment podnikatelů – fyzických osob (o 6 %). Z právnických osob zaznamenaly vzestup akciové společnosti a obchodní společnosti, a to o 24 %. Pokles počtu státních podniků o 24 % souvisí s rozvojem decentralizované ekonomiky.

Tabulka č. 40 Registrované subjekty v Praze podle právní formy k 31. 12.

	2000	2001	2002	2003	2004
Právnické osoby celkem	105 243	109 230	112 596	121 479	128 779
z toho státní podniky	276	267	252	229	211
z toho obchodní společnosti	68 577	72 464	74 850	79 762	84 717
z toho akciové společnosti	5 170	5 507	5 732	6 041	6 386
z toho družstva	4 487	4 658	4 945	5 303	5 372
z toho ostatní právnické osoby	31 903	31 841	32 549	36 185	38 479
Fyzické osoby celkem	271 509	275 092	282 106	290 133	288 344
z toho soukromí podnikatelé	253 922	257 204	264 067	271 661	269 424
z toho rolníci	1 231	1 270	1 260	1 301	1 347
z toho svobodná povolání	16 356	16 618	16 779	17 171	17 573

Zdroj: ČSÚ, Registr ekonomických subjektů

Počet soukromých podnikatelů na území hl. m. Prahy v roce 2004 dosáhl 269 424 (271 661 v roce 2003). Oproti období druhé poloviny 90. let, kdy došlo k vysokému nárůstu zejména v maloobchodu, aktuálně jejich počet stagnuje.

2.7.1 Malé a střední podniky

Naprostou většinu podnikatelských subjektů v Praze představují fyzické osoby – osoby samostatně výdělečně činné bez vlastních zaměstnanců (86 %). Mezi podniky se zaměstnanci představují malí podnikatelé v Praze 95 %, střední pak tvoří podíl 3 %. Z uvedeného vyplývá zásadní význam malého a středního podnikání pro pražskou ekonomiku.

Tabulka č. 41 Registrované subjekty v Praze podle velikosti (k 31. 12.)

	2000	2001	2002	2003	2004
Bez zaměstnanců	320 576	330 474	343 458	356 769	362 002
1 - 5 zaměstnanců	38 605	36 574	34 417	37 567	37 650
6 - 19 zaměstnanců	11 703	11 539	10 970	11 344	11 346

20 - 24 zaměstnanců	1 153	1 045	1 172	1 257	1 262
25 - 49 zaměstnanců	2 243	2 195	2 251	2 268	2 279
50 - 99 zaměstnanců	1 307	1 328	1 280	1 284	1 363
100 - 249 zaměstnanců	708	718	716	687	758
250 - 499 zaměstnanců	247	243	241	238	254
500 a více zaměstnanců	210	206	197	198	209

Zdroj: ČSU, Registr ekonomických subjektů

Jedním z charakteristických znaků malých a středních podniků je jistá míra podkapitalizace, daná tím, že tyto podniky vynakládají finance především na provoz. Kromě toho je překážkou dalšího vzdělávání zaměstnanců těchto podniků také jejich větší časová vytíženost. Následkem toho je menší manažerská vzdělanost pracovníků.

2.7.2 Cestovní ruch

Cestovní ruch je významným sektorem pražské ekonomiky. Výkon tohoto odvětví za poslední ho zařadil mezi nejdynamičtější oblasti. Na celkových výkonech pražské ekonomiky se cestovní ruch podílí 3,6 %. Výnos v Praze (v hrubé přidané hodnotě) představuje více než polovinu celostátních výnosů v oblasti pohostinství a ubytování (přes 33 mld. Kč).

Odvětví ubytování a stravování se na celkové pražské zaměstnanosti necelými 5 %. Dlouhodobě zaměstnává kolem 30 tisíc osob, ačkoli značně podléhá sezónním vlivům. Podle sčítání z roku 2001 dojíždí do Prahy za prací v tomto odvětví dalších více než 7 tisíc osob. Podíl žen se pohybuje mezi 43 – 49 %, což odpovídá podílu žen na celé pražské zaměstnanosti. Po zahrnutí souvisejících segmentů (např. cestovní kanceláře, průvodci, informační střediska, dopravní služby, kulturní zařízení i obchodní síť), podíl počtu pracovníků, jejichž činnost souvisí s turistikou dosahuje až 15 % pracovních míst v Praze. Průměrné mzdy v oboru pohostinství a ubytování (13 597 Kč) v roce 2004 dosahovaly pouze 73 % průměrné mzdy (18 582 Kč), což souvisí jednak s vysokým podílem nekvalifikované práce, jednak s malou prestiží oboru.

V letech 2000 až 2004 se počet hromadných ubytovacích zařízení zvýšil z 502 na 598, přičemž počet hotelů a podobných ubytovacích zařízení narostl ze 390 na 480. Ve sledovaném období se pěti a čtyřhvězdičkových hotelů zvýšil na více než dvojnásobek (z 53 na 114) a počtem lůžek tvoří již 46 % kapacity. Struktura ubytovacích kapacit je srovnatelná s evropskými metropolemi a Praha je vyhledávanou destinací jak obchodní tak soukromé zahraniční klientely.

Tabulka č. 42 Vývoj cestovního ruchu v Praze v období 1990 až 2004

	1990	2000	2001	2002	2003	2004
Lůžka v ubytovacích zařízeních	-	68 379	68 854	71 160	70 824	68 913
Hosté v ubytovacích zařízeních	1 685 720	2 619 816	3 008 619	2 534 421	3 024 650	3 863 969
Z toho cizinci	-	2 319 294	2 670 884	2 231 760	2 648 943	3 470 279

Zdroj: ČSÚ

Důležitým ukazatelem je počet zahraničních návštěvníků. V roce 2004 dosáhl počet hostů v pražských ubytovacích zařízeních rekordních 3,8 milionů osob (z toho téměř 90 % cizinců).

Podíl Prahy na počtu zahraničních návštěvníků ČR představuje 57 %, což dokumentuje výraznou koncentraci aktivit cestovního ruchu do Prahy. Průměrná délka přenocování v období 2002 až 2004 činila 2,8 dne, průměrná doba pobytu zahraničních turistů byla 3,8 dne, což jsou hodnoty pod celostátním průměrem, nicméně odpovídají trendu v jiných evropských metropolích. Naopak obsazenost pokojů ubytovacích zařízení se pohybuje nad celostátním i evropským průměrem (v roce 2004 činila 61,2 %). Nejpočetnější skupinou návštěvníků Prahy byly v roce 2004 občané Velké Británie (17,1 %) dříve dominovali návštěvníci z Německa, kteří v roce 2004 těsně následovali (14,7 %), Itálie (8,9 %) a USA (6,8 %).

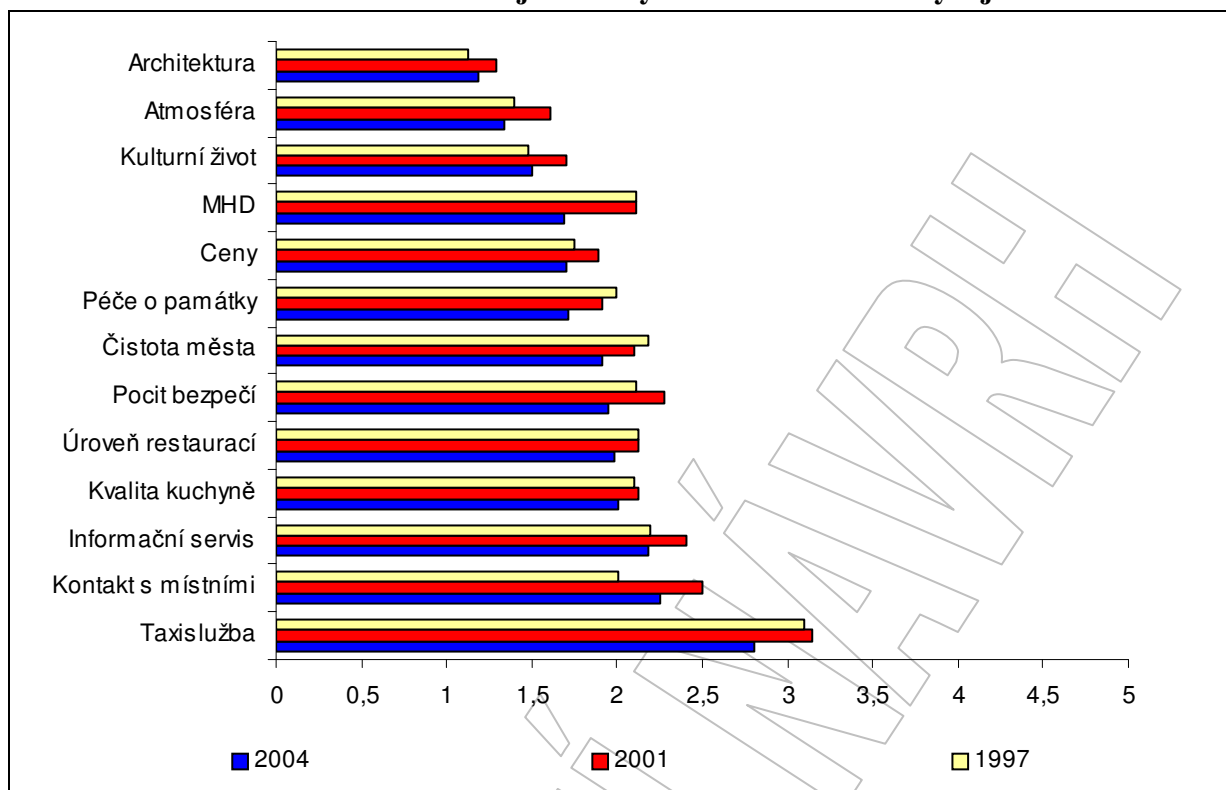
Tabulka č. 43 Výkony hromadných ubytovacích zařízení v Praze a ČR v roce 2004

		Česká republika	Hlavní město Praha
Hosté	celkem	12 219 689	3 863 989
	z toho cizinci	6 061 225	3 470 279
Průměrný počet přenocování	celkem	3,3	2,8
	z toho cizinci	3,1	2,8
Průměrná doba pobytu (dny)	celkem	4,3	3,8
	z toho cizinci	4,1	3,8
Čisté využití lůžek (%)		37,0	53,5
Využití pokojů (%)		44,1	61,2

Zdroj: Statistická ročenka Praha

Výsledky průzkumů názorů zahraničních turistů v letech 1997, 2001 a 2004 dokládají, že cizinci Prahu hodnotí pozitivně a jsou se svým pobytem stále více spokojeni. Tuto dobrou pověst nezískala jen obdivuhodnou architekturou a specifickou atmosférou, ale „servisními“ oblastmi, jako jsou úroveň stravování či hromadná doprava. Za pozitivní můžeme považovat, že se návštěvníci v Praze cítí bezpečně, chválí kulturní život města a nejsou zklamáni ani cenami. Do Prahy by se chtělo vrátit 98 % zahraničních turistů, 99 % by Prahu doporučilo svým známým.

Graf č. 44 Průměrné hodnocení jednotlivých stránek města – vývoj v čase

Zdroj: Pražská informační služba

Poznámka: Zobrazeny jsou průměrné hodnoty na škále 1 (vynikající) až 5 (velmi špatné)

2.7.3 Výzkum, vývoj a inovace

V Praze jsou lokalizovány zhruba dvě třetiny veřejných institucí výzkumu a vývoje (VaV) a jedna třetina kapacit soukromého VaV. Existují tak základní předpoklady pro zvýšení konkurenceschopnosti pražské ekonomiky ve vazbě na využití výsledků výzkumu a vývoje, a to především v oblasti rozvoje pražského inovačního potenciálu, zlepšením spolupráce mezi pracovišti vědy a výzkumu, vzdělávacími institucemi a podnikatelskou sférou.

V návaznosti na sídla institucí VaV směřovalo v roce 2004 do Prahy 37,9 % státních výdajů v této oblasti. V návaznosti na Lisabonskou strategii chce ČR do roku 2010 dosáhnout výdajů do VaV v úrovni alespoň 3 % HDP. Tento parametr dosáhl v ČR v roce 2003 1,26 %, zatímco EU 15 vykázala 1,94 % a EU25 1,85 %.

Tabulka č. 45 Výdaje na výzkum a vývoj (mil. Kč)

	2001	2002	2003	2004
Česká republika	28 337	29 552	32 247	35 083
Hl. m. Praha	10 120	10 190	11 854	13 300
Podíl	35,7 %	34,5 %	36,8 %	37,9 %

Zdroj: ČSÚ

Tabulka č. 46 Zaměstnanci VaV k 31. 12. (fyzické osoby)

	2001	2002	2003	2004
Česká republika	51 939	53 695	55 699	60 148
Hl. m. Praha	21 122	21 567	22 313	24 158

Podíl	40,7 %	40,2 %	40,1 %	40,2 %
--------------	--------	--------	--------	--------

Zdroj: ČSÚ

Praha je sídlem 40 pracovišť Akademie věd ČR (AV ČR) a 50 výzkumných ústavů. Kromě toho zde působí velký podíl VŠ. Kromě nich zde působí profesní organizace zabývající se výzkumem a vývojem, inovacemi a transferem technologií (Asociace inovačního podnikání, Asociace výzkumných organizací apod.), vědecko-technologické parky, centra transferu technologií, BIC a sítě regionálních poradenských a informačních center (RPIC), hospodářské komory a další podnikatelské a výzkumné subjekty. Spolupráce mezi těmito subjekty však není dostatečně rozvinutá.

Využití výzkumného, vývojového a inovačního potenciálu regionu brání nevhodná struktura podpory VaV z veřejných rozpočtů, nedostatečný rozvoj kapacit ve VaV (včetně lidského kapitálu), chybějící technologická nebo inovační agentura, nízká motivace výzkumných a vývojových pracovišť ke spolupráci s podnikatelským sektorem a rozdíly v organizaci, stylu práce, financování a řízení výzkumných a vývojových pracovišť a podnikatelské sféry. Většina institucí VaV nemá speciální oddělení pro spolupráci s podniky. Systém transferu technologií a jeho institucionální zabezpečení je nedostatečný. Nízká míra patentování je zapříčiněna nízkou motivací výzkumníků, jejichž práce je hodnocena na základě publikačních kritérií a ne na základě kritérií zohledňujících využití výsledků výzkumu.

Snaha o zintenzivnění spolupráce VŠ a AV ČR patrná v posledních letech je zatím úspěšná jen v oblasti výchovy nových odborníků/doktorandů. Spolupráce v dalších sektorech brání nastavení pracovně právního prostředí, které znesnadňuje vzájemnou výměnu pracovníků. Stejně problémy existují i pro přechody zaměstnanců mezi vysokými školami, AV ČR a průmyslovými podniky.

Infrastruktura a poradenství pro inovaci v Praze existují. Ovšem rozhodující jsou takové subjekty jako vědecko-technologické parky, podnikatelské inkubátory a instituce podporující transfer technologií. V Praze fungují dva vědecko-technické parky (TIC ČVUT a VZLÚ). Ochrana duševního vlastnictví je oblast, které není věnována dostatečná pozornost ze strany VaV institucí, ani ze strany malých a středních podniků. Seskupování firem (klastrování) zatím v Praze není běžnou praxí. Nejistota podnikatelského prostředí se projevuje vzájemnou nízkou spoluprací mezi malými a středními podniky a jejich omezenou komunikací s velkými podniky a VaV institucemi. Současně chybí prostředí pro rozvoj spin-off firem, zvyšování podnikatelských dovedností na akademických pracovištích a VŠ apod.

Hlavní charakteristiky a trendy

- Necelá pětina podnikatelských subjektů v ČR sídlí v Praze
- Pražskou ekonomiku z 80 % tvoří služby
- Výraznou dynamiku vykazuje obor cestovního ruchu a obchod
- Silné zastoupení malých a středních podniků na ekonomice, které ovšem většinu výdajů investují do provozu a ne do vzdělávání a inovací
- Vysoká koncentrace institucí výzkumu a vývoje
- Nedostatečná spolupráce výzkumných institucí, VŠ a podnikatelů

2.8 Zkušenosti z minulého programového období

Pro OPPA jsou relevantní zejména zkušenosti z implementace Jednotného programového dokumentu pro Cíl 3 regionu NUTS 2 hl. m. Praha (JPD 3). Tento program, pro něhož je

územně uznatelné celé hl. m. Praha, je z 50 % financován z ESF. Celková finanční alokace JPD 3 je 117,59 mil. EUR, přičemž průměrná roční alokace dosahuje 39,2 mil. EUR. Průměrná roční alokace OPPA je oproti dosavadnímu programu tedy zhruba poloviční (20,54 mil. EUR).

Globálním cílem JPD 3 je efektivní trh práce založený na kvalifikované pracovní síle, konkurenceschopnosti zaměstnavatelů, využití výzkumně-vývojového potenciálu regionu, sociální integraci ohrožených skupin a rovnosti příležitostí při respektování zásad udržitelného rozvoje. Tento globální cíl se promítá do 4 specifických cílů korespondujících s úrovní priorit programu, které jsou dále konkretizovány na úrovni 11 opatření (2 opatření patří pod technickou pomoc).

S odvoláním na analýzu Zhodnocení dosaženého pokroku v realizaci JPD 3 zpracovanou v březnu 2005 společnostmi Elbona a Akses lze konstatovat, že nejslabším článkem intervence JPD 3 se ukázala oblast posilování aktivní politiky zaměstnanosti, kdy zacílení programu nedostatečně reflektuje specifika trhu práce v hl. m. Praze. OPPA s těmito závěry pracuje; oblasti intervencí obecnou politiku zaměstnanosti neobsahují, ale soustřeďují se na opatření ve prospěch osob na trhu práce znevýhodněných a na posilování celoživotního učení. Kromě opatření 1.1 JPD 3 zaměřeného na aktivní politiku zaměstnanosti jsou ostatní opatření JPD 3 na základě uvedené analýzy kvalifikována jako výkonná, tj. vykazují dostatečnou absorpční kapacitu a v rámci nich podpořené projekty napomáhají dosažení stanovených cílů. Věcně proto OPPA na JPD 3 v mnohém navazuje, tj. zejména v oblastech: podpora adaptability zaměstnavatelů a zaměstnanců, podpora integrace znevýhodněných na trh práce, podpora celoživotního učení aj. Priorita 3 OPPA přímo navazuje na opatření 3.1 JPD 3 (Rozvoj počátečního vzdělávání jako základu celoživotního učení a z hlediska potřeb trhu práce a ekonomiky znalostí), priorita 2 OPPA na všechna 3 opatření priority 2 JPD 3 (Sociální integrace a rovné příležitosti), Priorita 1 přebírá v mnohém podporované aktivity z priority 4 JPD 3 (Adaptabilita a podnikání) a pro Prahu nosné oblasti opatření 1.1 (Rozšíření a zvýšení adresnosti aktivní politiky zaměstnanosti).

Řídicím orgánem JPD 3 je Ministerstvo práce a sociálních věcí, přičemž hl. m. Praha vykonává funkci zprostředkujícího subjektu pro celkem 4 opatření z celkových 11, která program má. Ve finančním vyjádření hl. m. Praha odpovídá za opatření představující přibližně 55 % alokace JPD 3.

Z hlediska implementačního nastavení se JPD 3 potýká s těmito hlavními nedostatky:

- Složitá implementační struktura (3 zprostředkující subjekty);
- Nepřipravenost implementační struktury na program čerpání (první výzvy k předkládání žádostí o podporu byly vyhlášeny až v říjnu 2004);
- Komplikovaný jednotný informační systém MSSF, který není ve všech segmentech automatizovaný, tj. v mnohém existuje duplicitně k jiným informačním systémům, a který není nastaven pro poskytování vždy aktuálních údajů;
- Slabá míra koordinace aplikace některých pravidel, např. způsobu prokazování uznatelných výdajů, v rámci implementační struktury;
- Absence jednotného a jednoznačného nastavené indikátorů, která znesnadňuje jejich agregaci na vyšší úrovni a současně komplikuje porozumění indikátorům na straně žadatelů;
- Komplikovaný systém nastavení pravidel mezi poskytovateli a příjemci podpory vyplývající z pravidel založených na české legislativě a vnitřních směrnících subjektů samotných;

- Etablování řídicího orgánu na úrovni ministerstva rovněž přineslo problémy specifika, která má samospráva a její odlišné principy fungování od státní správy;
- Byrokratická náročnost předkládání žádostí o podporu a zejména žádostí o platbu;
- Místy nízká úroveň znalostí projektového managementu na straně žadatelů spojené s nedostatečnou vazbou na strategické dokumenty a potřeby cílových skupin.

Většina zjištěných vyplývajících ze Zhodnocení dosaženého pokroku v realizaci JPD 3 z března 2005 je díky v OPPA eliminována. Připravenost hl. m. Prahy i potenciálních žadatelů je díky zkušenostem s JPD 3 vyšší. Program bude implementován hl. m. Prahou jakožto řídicím orgánem, žádné zprostředkující subjekty nebudou zapojeny. Díky jednoduché implementační struktuře bude také zajištěna snadná výměna a agregace informací a jednotnost aplikace všech relevantních pravidel. Záměrem hl. m. Prahy jakožto řídicího orgánu pro OPPA i OPPK je zavedení přístupu „jedny dveře“ pro žadatele pro oba operační programy cíle EU „Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost“, tak i pro všechny fáze projektového cyklu. Hl. m. Praha bude posilovat schopnost žadatelů o podporu zpracovat kvalitní projekty prostřednictvím poradenství a publicity a dalších informačních aktivit. Tyto činnosti už hl. m. Praha vykonávalo, v implementaci OPPA naváže na dosavadní zkušenosti. (Součástí výše uvedené analýzy jsou výsledky dotazníkového šetření mezi žadatelí o podporu z JPD 3. Více než polovina respondentů (celkem 211 dotazovaných) jakožto organizaci, která představovala hlavní zdroj podpory a odborného vedení při přípravě projektu, zařadila Magistrát hl. m. Prahy, přičemž kvalita podpory získávala mezi dalšími institucemi nejvyšší ocenění.) Problematika nastavení indikátorů je pro období 2007 – 2013 výrazně více koordinována Ministerstvem pro místní rozvoj, podobně jako otázka informačního systému, který bude nastaven s ohledem na nedostatky aktuálně používaného MSSF.

3 STRATEGIE PROGRAMU

Pilíře pro formulování strategie OPPA tvoří:

- analýza socioekonomické situace Prahy shrnuté ve SWOT analýze obsažené v kapitole 3.1
- strategické dokumenty EU a ČR v oblasti politiky soudržnosti, zejména Strategické obecné zásady Společenství a Národní strategický referenční rámec v kontextu Lisabonského programu Společenství reflektovaného v Národním programu reforem (podrobný popis provázání strategie OPPA a uvedených dokumentů je obsažen v kapitole 3.4) a národní a regionální odvětvové strategie a strategie rozvoje regionu – Strategický plán hl. m. Prahy

3.1 SWOT analýza

SWOT analýza je základním pilířem, na kterém je postavena strategie OPPA. Představuje shrnutí výsledků analýzy kvalitativních a kvantitativních charakteristik prostředí programu uvedených v kapitole 2 „Charakteristika regionu“.

3.1.1 Silné stránky

Trh práce

- Relativně nízká míra nezaměstnanosti
- Vysoce kvalifikovaná pracovní síla
- Silný terciární sektor s růstovými odvětvími, zejména cestovního ruchu a obchodu
- Vyšší průměrná mzda oproti ostatním regionům

Ekonomické prostředí

- Existence relativně silného sektoru malých a středních podniků
- Nárůst počtu vědeckých a odborných pracovníků v posledních letech
- Tradiční centrum cestovního ruchu evropského a světového významu s dynamickým růstem
- Vysoká koncentrace institucí výzkumu a vývoje

Sociální integrace

- Relativně silná sociální stabilita
- Vysoká koncentrace nestátních neziskových organizací v sociální sféře
- Otevřené prostředí města přijímající impulsy z různých kultur a směrů
- Vysoká míra ekonomické aktivity žen ve srovnání s EU 15
- Rozmanitá struktura NNO dle oborů jejich činnosti

Celoživotní učení

- Relativně vysoká úroveň školního vzdělávání
- Rozsáhlá síť škol a školících zařízení s odpovídající kapacitou využitelnou i pro další vzdělávání
- Velký počet vysokých škol nabízející široké spektrum oborů
- Růst počtu studentů na středních školách, gymnáziích a vysokých školách

3.1.2 Slabé stránky

Trh práce

- Trend prodlužování průměrné délky nezaměstnanosti
- Nedostatek pracovních příležitostí pro osoby se zdravotním postižením
- Přetrvávající nižší povědomí o rovných příležitostech, vyšší nezaměstnanost žen a nižší ohodnocení žen než mužů za stejnou práci

Ekonomické prostředí

- Nedostatečná spolupráce výzkumných institucí, vysokých škol a podnikatelů
- Nedostatečné vybavení pracovníků jazykovými a komunikačními dovednostmi
- Informační a komunikační bariéry mezi jednotlivými vědními obory a mezi pracovníky vědeckých a podnikatelských subjektů
- Nízká kapacita malých a středních podniků investovat do svého dlouhodobého růstu

Sociální integrace

- Rostoucí podíl lidí v postproduktivním věku na obyvatelstvu regionu – stárnutí populace
- Koncentrace sociálně patologických jevů, včetně kriminality, drog a prostituce
- Nedostatečné manažerské a finanční znalosti pracovníků NNO
- Nízká míra ekonomické aktivity zdravotně postižených
- Nedostatek včasné sociální pomoci pro děti a mládež ohrožené sociálním vyloučením
- Přetrvávající překážky pro legální participaci imigrantů na trhu práce
- Nízká míra využívání částečných pracovních úvazků
- Minimální zastoupení subjektů sociální ekonomiky v regionu

Celoživotní učení

- Nedostatečná vazba vzdělávacího systému a obsahu vzdělávání na potřeby trhu práce
- Absence uceleného systému dalšího vzdělávání
- Malá prostupnost vzdělávacího systému
- Nedostatečné vzdělávání učitelů v moderních technologiích a v používání moderních výukových metod
- Poptávka pro terciární vzdělávání není dostatečně uspokojována
- Nízká ochota zaměstnavatelů a nízká motivace zaměstnanců k dalšímu vzdělávání
- Nedostatečně rozvinutý systém dalšího vzdělávání zaměstnanců veřejné správy města
- Nedostatečná integrace žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami zejména z důvodů absence specializovaných kvalifikovaných pedagogických pracovníků
- Podprůměrná nabídka bakalářských studijních oborů na vysokých školách v Praze vzhledem k ostatním regionům ČR

3.1.3 Příležitosti

Trh práce

- Rozšíření zaměstnanosti v oblasti poskytování sociálních služeb
- Atraktivita pražského trhu práce pro migranty

Ekonomické prostředí

- Zlepšení podnikatelského prostředí pro malé a střední podniky
- Větší využití nových forem organizace práce
- Další rozvoj udržitelného cestovního ruchu ve městě a okolí
- Intenzivnější propojení výzkumu a vývoje s podnikatelským sektorem

Sociální integrace

- Rozvoj sociálních služeb jako příležitost pro rozšíření pracovního uplatnění ohrožených skupin obyvatelstva
- Zachování relativní sociální soudržnosti
- Stoupající povědomí veřejnosti o problematice rovných příležitostí
- Rozvoj komunitního plánování a standardů sociálních služeb
- Využití potenciálu sociální ekonomiky pro zvýšení zaměstnanosti znevýhodněných osob
- Zavedení poptávkového principu do systému financování sociálních služeb

Celoživotní učení

- Zefektivnění dalšího vzdělávání a zvýšení motivace zaměstnanců a zaměstnavatelů k dalšímu vzdělávání
- Zkvalitnění systematického ověřování kvality vzdělávacích programů a certifikace výsledků
- Využití škol jako polyfunkčních center vzdělanosti pro další vzdělávání obyvatel
- Optimalizace sítě škol v Praze a sousedním regionu
- Rozšiřování přístupu ke vzdělávání a aktivačním možnostem pro občany se speciálními vzdělávacími potřebami
- Rozvoj e-governmentu v Praze

3.1.4 Hrozby

Trh práce

- Neúčinnost opatření pro dlouhodobě nezaměstnané a znevýhodněné osoby
- Bariéry pro legální participaci pracovníků ze zahraničí na trhu práce
- Neúčinnost sankcí vůči zaměstnavatelům, kteří neplní povinnou kvótu zaměstnávání zdravotně postižených

Ekonomické prostředí

- Nedostatečný zájem zaměstnavatelů podporovat zavádění a rozvoj dalšího vzdělávání a zaměstnanců participovat na dalším vzdělávání
- Odchod kvalifikovaných pracovníků zejména z vysokých škol a výzkumných ústavů do zahraničí
- Konkurence ostatních regionů ČR v rozvoji odvětví s vysokou přidanou hodnotou
- Snížení atraktivity Prahy pro zahraniční návštěvníky

Sociální integrace

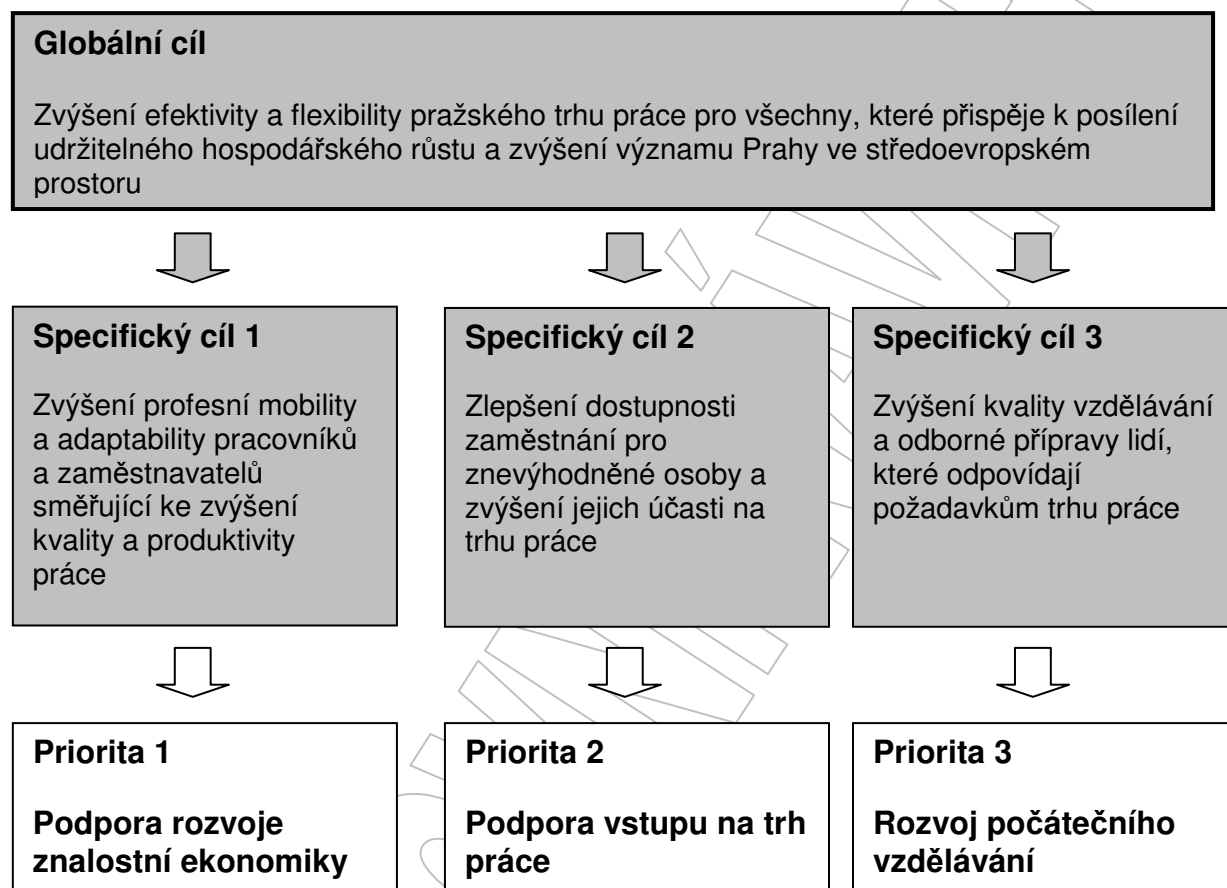
- Riziko sociální degradace pražských sídlišť
- Nesoulad mezi tendencí stárnutí populace a kapacitou sociálních a zdravotních služeb
- Nedostatečná profesionalizace NNO kvůli nestabilitě jejich financování

Celoživotní učení

- Nízká schopnost vzdělávacího systému přizpůsobovat se měnícím se potřebám trhu práce
- Nedostatečná motivace učitelů zapojit se do rozvojových programů, měnit své zvyky, zvyšovat svojí kvalifikaci
- Přetrvávání nedostatečné kontroly kvality dalšího vzdělávání
- Nedostatečná součinnost klíčových aktérů na trhu práce
- Absence právních předpisů o dalším vzdělávání
- Nepřehledná nabídka kurzů dalšího vzdělávání

3.2 Globální cíl

Globálním cílem operačního programu Praha –Adaptabilita je **zvýšení efektivity a flexibility pražského trhu práce pro všechny, které přispěje k posílení udržitelného hospodářského růstu a zvýšení významu Prahy ve středoevropském prostoru.**

3.3 Specifické cíle

Specifické cíle dále rozvádějí globální cíl operačního programu. Specifické cíle budou naplňovány prostřednictvím priorit formulovaných v kapitole 4. Specifickými cíli OPPA jsou:

Zvýšení profesní mobility a adaptability pracovníků a zaměstnavatelů směřující ke zvýšení kvality a produktivity práce.

Zlepšení dostupnosti zaměstnání pro znevýhodněné osoby a zvýšení jejich účasti na trhu práce.

Zvýšení kvality vzdělávání a odborné přípravy lidí, které odpovídají požadavkům trhu práce.

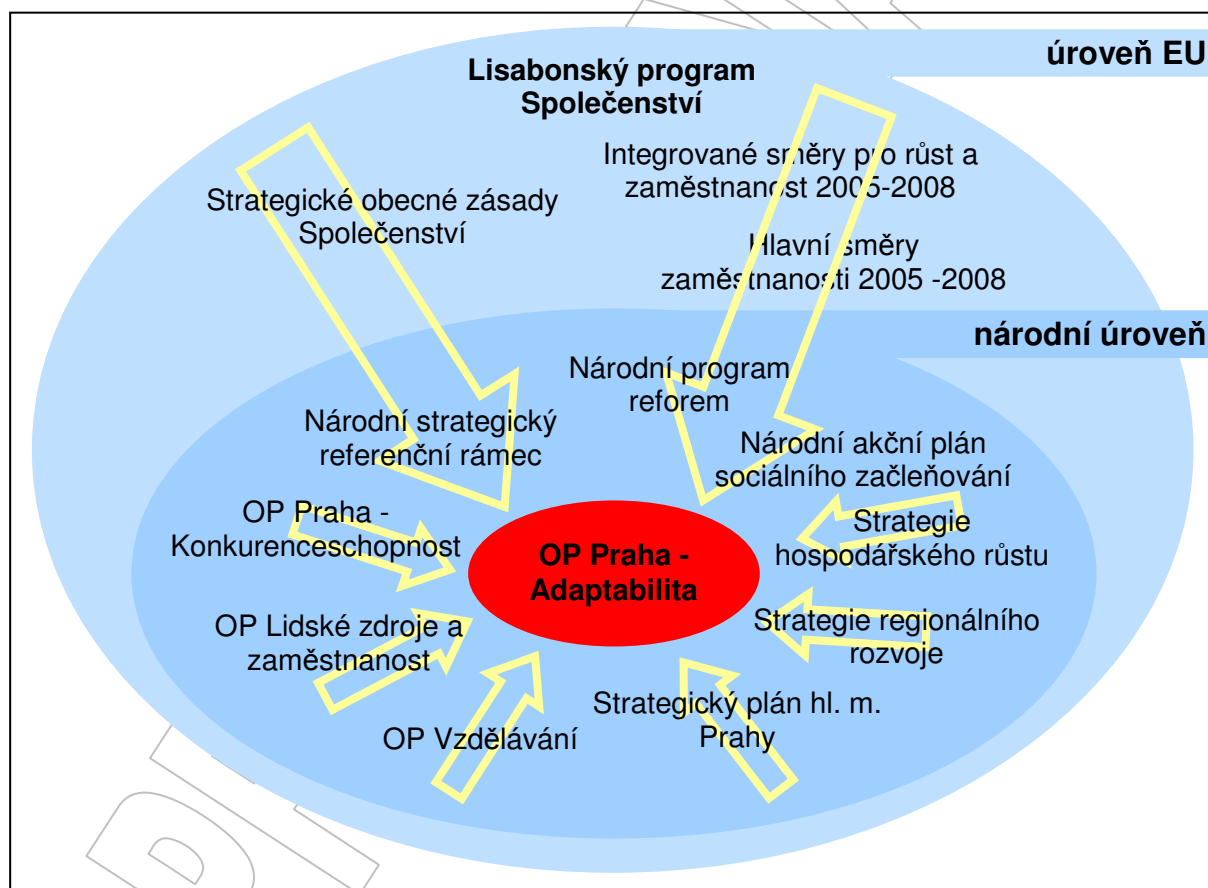
3.4 Soulad se strategickými dokumenty

Strategické dokumenty jsou druhým pilířem, na kterém je založena strategie OPPA. Formulování globálního a specifických cílů operačního programu a cesta k jejich dosažení naplňováním priorit se odehrává v kontextu Lisabonského programu Společenství, jehož cílem je růst a zaměstnanost pro Evropu. Pro podmínky ČR jsou Lisabonské cíle promítnuty v Národním programu reforem, který v oblasti zaměstnanosti navazuje na Národní akční plány.

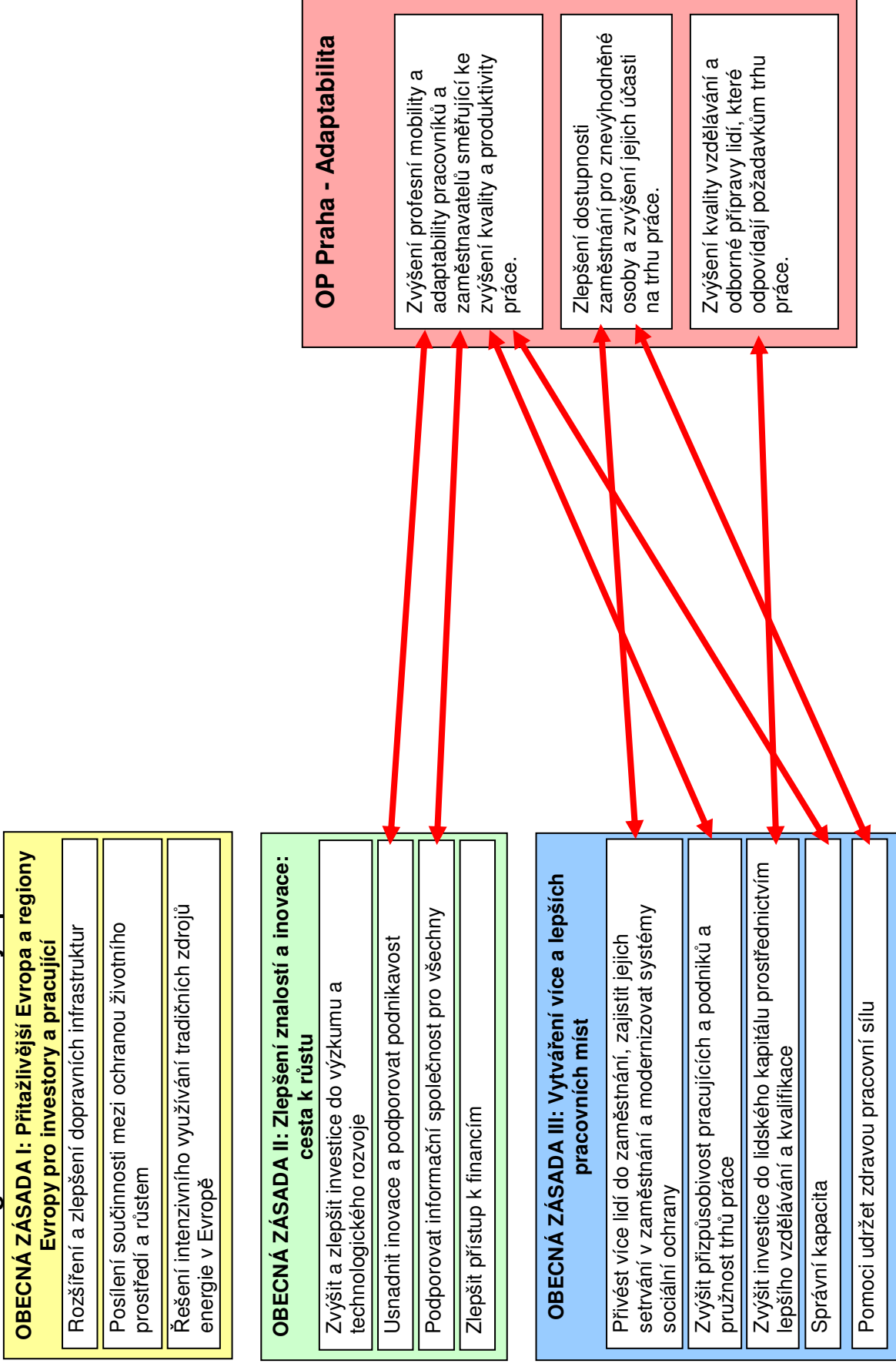
V kontextu Lisabonského programu byly formulovány Strategické obecné zásady Společenství a z nich vycházející Národní strategický referenční rámec (viz následující kapitoly). Aktivity OPPA budou rovněž velmi úzce provázány s tématicky blízkými operačními programy (OP LZZ a OP V) a geograficky blízkým operačním programem Praha – Konkurenceschopnost (podrobnosti viz následující kapitoly).

Strategie OPPA zohledňuje strategii formulovanou v komplexním rozvojovém dokumentu pro Prahu – Strategickém rozvojovém plánu.

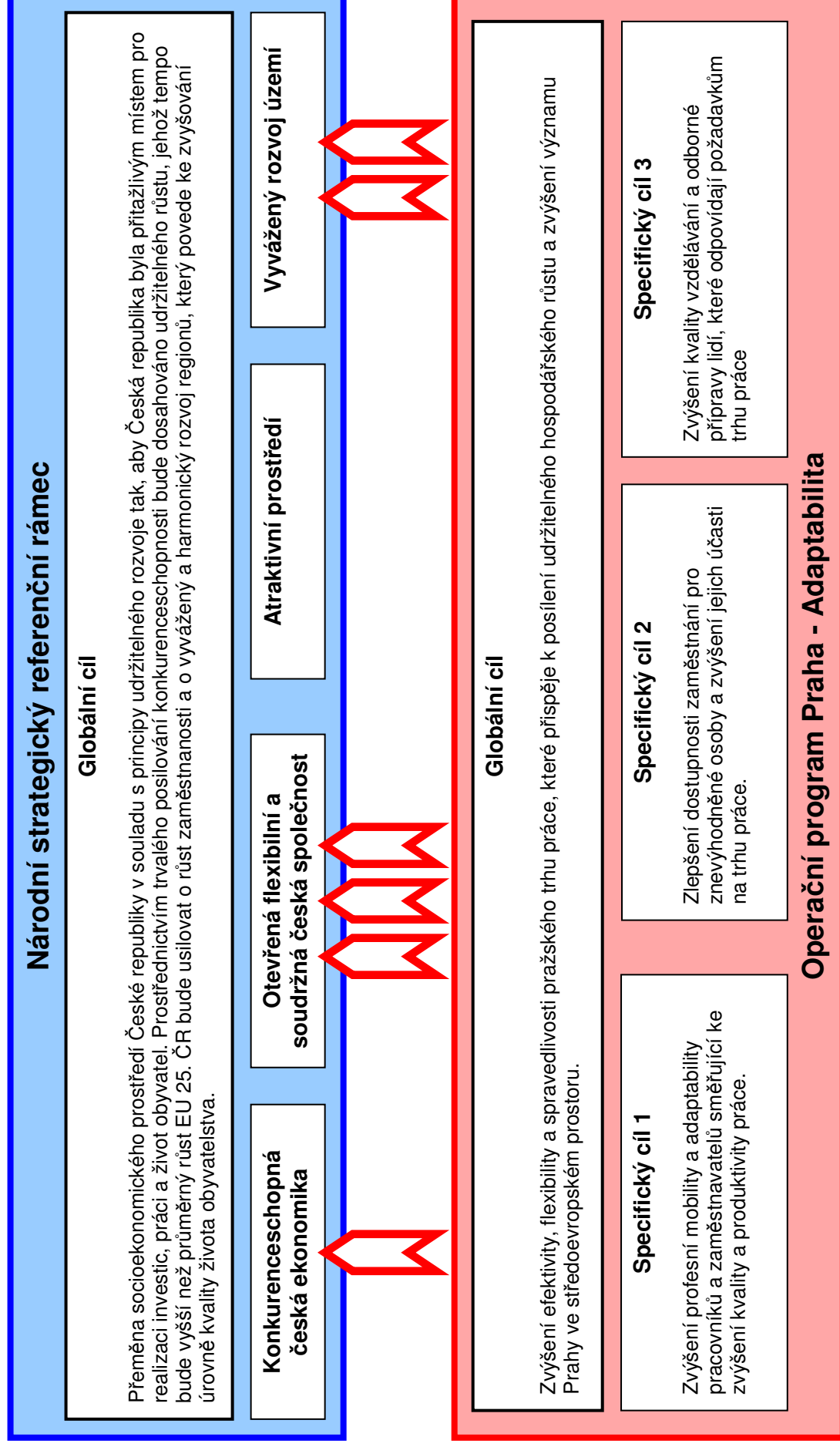
Obrázek č. 47 Kontext strategie operačního programu

3.4.1 Strategické obecné zásady Společensví

3.4.2 Národní strategický referenční rámec

		OP Praha - Adaptabilita		
		Podpora rozvoje znalostní ekonomiky	Podpora vstupu na trh práce	Rozvoj počátečního vzdělávání
Národní strategický referenční rámec	PO Posilování konkurenceschopnosti české ekonomiky			
	1. Konkurenceschopný podnikatelský sektor	★		
	2. Podpora kapacit VaV, inovací	★		
	3. Rozvoj udržitelného cestovního ruchu			★
	PO Rozvoj moderní a konkurenceschopné společnosti			
	1. Vzdělávání	★		★★
	2. Zvyšování zaměstnanosti a zaměstnatelnosti	★★		
	3. Posilování sociální soudržnosti		★★	
	4. Rozvoj informační společnosti	★	★	★
	5. Modernizace veřejné správy (Smart administration)	★		
	PO Životní prostředí a dostupnost			
	1. Ochrana a zlepšení kvality životního prostředí			
	2. Zlepšení dostupnosti dopravy			
	PO Vyvážený a harmonický rozvoj území České republiky			
	1. Vyvážený rozvoj regionů			
	2. Rozvoj městských oblastí			
	3. Rozvoj venkovských oblastí			
	4. Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost - Praha	★★	★★	★★
	5. Evropská územní spolupráce			

Poznámky: ★★ významná provázanost
 ★ střední provázanost
 bez provázanosti

3.4.3 Lisabonský program Společenství

Integrované směry pro růst a zaměstnanost

Opatření Lisabonského programu Společenství v oblasti zaměstnanost – více a lepší pracovních míst – jsou promítnuta v Integrovaných směrech pro růst a zaměstnanost 2005 - 2008.

	OP Praha - Adaptabilita
--	--------------------------------

		Podpora rozvoje znalostní ekonomiky	Podpora vstupu na trh práce	Rozvoj počátečního vzdělávání
Integrované směry pro růst a zaměstnanost 2005 - 2008	Hlavní směr č. 17: provádět politiky zaměstnanosti zaměřené na dosažení plné zaměstnanosti, zlepšení kvality a produktivity práce a posílení sociální a územní soudržnosti	★	★	★
	Hlavní směr č. 18: podporovat celoživotní přístup k práci	★★	★	★★
	Hlavní směr č. 19: zajistit inkluzivní trhy práce, zvýšit přitažlivost práce a zajistit, aby se práce vyplatila osobám hledajícím zaměstnání včetně osob znevýhodněných a neaktivním osobám.	★	★★	★
	Hlavní směr č. 20: zlepšit přizpůsobování se potřebám trhu práce	★★	★★	★★
	Hlavní směr č. 21: podporovat pružnost kombinovanou s jistotou zaměstnání a omezit segmentaci trhu práce s náležitým zřetelem na úlohu sociálních partnerů	★★	★	
	Hlavní směr č. 22: zajistit vývoj nákladů práce a mechanismy systémů stanovování mezd příznivé pro zaměstnanost.			
	Hlavní směr č. 23: zvýšit a zlepšit investice do lidského kapitálu	★★	★	★★
	Hlavní směr č. 24: přizpůsobit systémy vzdělávání a odborné přípravy novým kvalifikačním požadavkům.			★★

Národní program reform

Lisabonská strategie byla vyhlášena v březnu 2000, a dále byla rozpracována a doplněna o závěry zasedání Evropské rady ve Stockholmu (březen 2001) a Göteborgu (červen 2001). Lisabonská strategie je zaměřena na řešení dlouhodobých makroekonomických a strukturálních problémů EU jako celku i jednotlivých členských zemí a měla by přispět k vyšší konzistenci postojů při stanovování národohospodářských priorit. Na základě nového zaměření Lisabonské strategie, resp. Integrovaných směrů pak ČR zpracovala Národní program reform (NPR).

OPPA vzhledem ke svému zaměření není koherentní s makroekonomickou částí NPR, s částí mikroekonomickou se váže okrajově, a to prostřednictvím P1 OPPA v oblasti inovací. Intenzivní vazba OPPA je s částí zaměstnanost, a to prostřednictvím všech priorit OPPA. Vazba na NPR je čitelná v oblastech vzdělávání, celoživotního vzdělávání, vzdělávání ve firmách, informační vzdělanosti a v neposlední řadě začleňování znevýhodněných osob a spolupráce se zaměstnavateli.

NPR		OP Praha - Adaptabilita		
		Podpora rozvoje znalostní ekonomiky	Podpora vstupu na trh práce	Rozvoj počátečního vzdělávání
	Část makroekonomická			
	Část mikroekonomická	★		
	Část zaměstnanost	★★	★★	★★

3.4.4 Národní strategické dokumenty

Národní program rozvoje vzdělávání v České republice (Bílá kniha)

Na národní úrovni je významným dokumentem v oblasti celoživotního učení Národní program rozvoje vzdělávání v České republice (Bílá kniha), kterou připravilo MŠMT ve spolupráci s partnery na centrální, regionální i lokální úrovni a v roce 2001 schválila vláda ČR. Bílá kniha na základě důkladné analýzy formuluje strategické linie vzdělávací politiky do roku 2005 a hlavní opatření k jejich realizaci. Tímto dokumentem byly položeny základy pro uskutečnění reformy školství v České republice. Dokument stanovuje priority pro oblast vzdělávání do roku 2005, v některých oblastech však pracuje s dopady do roku 2010.

		OP Praha - Adaptabilita		
		Podpora rozvoje znalostní ekonomiky	Podpora vstupu na trh práce	Rozvoj počátečního vzdělávání
Národní program rozvoje vzdělávání v České republice	Realizace celoživotního učení pro všechny	★ ★	★	★ ★
	Přizpůsobení vzdělávacích a studijních programů potřebám života ve společnosti znalostí			★ ★
	Monitorování a hodnocení kvality a efektivity vzdělávání	★		★
	Podpora vnitřní proměny a otevřenosti vzdělávacích institucí	★		★
	Proměna role a profesní perspektivy pedagogických a akademických pracovníků			★ ★
	Přechod od centralizovaného řízení k odpovědnému spolurozhodování	★	★	★

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje výchovně vzdělávací soustavy České republiky

Dalším důležitým dokumentem pro oblast vzdělávání je Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky z roku 2005 (Dlouhodobý záměr) Předchází Dlouhodobý záměr z roku 2002 rozpracovával strategické cíle nastavené v Bílé knize. Chybějící legislativu, jež bránila naplnění některých stanovených strategických cílů, doplnil tzv. školský zákon č.561 v roce 2004.

Dlouhodobý záměr z roku 2005 stanovuje šest oblastí, jež vplynuly z vyhodnocení vývoje ve vzdělávání a ve společnosti díky vstupu do evropských struktur.

		OP Praha - Adaptabilita		
		Podpora rozvoje znalostní ekonomiky	Podpora vstupu na trh práce	Rozvoj počátečního vzdělávání
Dlouhodobý záměr 2005	Zkvalitnění a modernizace vzdělávání	★		★ ★
	Zajišťování kvality, monitorování a hodnocení výsledků vzdělávání			★
	Zajišťování rovnosti příležitostí ke vzdělávání			★ ★
	Rozvoj integrovaného systému poradenství ve školství			★
	Zvyšování profesionality a společenského postavení pedagogických pracovníků			★ ★

Podpora dalšího vzdělávání	★		★★
----------------------------	---	--	----

Národní akční plán sociálního začleňování 2004 – 2006

Tento dokument, který vychází ze Společných cílů boje proti chudobě (2000) a z Memoranda o sociálním začleňování (2003), identifikuje nejvýznamnější problémy zranitelných skupin a zároveň zveřejňuje cíle, úkoly a opatření vedoucí k jejich odstranění. Politiku sociálního začleňování promítá také do relevantních oblastí, jako jsou zaměstnanost, sociální ochrana, zdravotní péče, vzdělávání, bydlení, prevence sociálně negativních jevů aj.

V roce 2006 Česká republika předloží Evropské komisi Národní strategii sociální ochrany a sociálního začleňování platnou do roku 2008. Tato strategie nahradí výše zmíněný Národní akční plán sociálního začleňování, Strategickou zprávu o přiměřených a udržitelných důchodech a Předběžnou zprávu o zdravotní a dlouhodobé péči.

		OP Praha - Adaptabilita		
		Podpora rozvoje znalostní ekonomiky	Podpora vstupu na trh práce	Rozvoj počátečního vzdělávání
Národní akční plán sociálního začleňování	Zaměstnanost obtížně umístitelných uchazečů o zaměstnání	★	★★	★
	Modernizace vzdělávacího systému	★★		★★
	Rovný přístup k sociálním službám		★★	
	Pomoc nejvíce ohroženým skupinám obyvatelstva		★★	
	Odstranění znevýhodnění v přístupu ke vzdělání	★★	★	★

Dlouhodobý záměr vzdělávání a vědecké, výzkumné, vývojové umělecké a další tvůrčí činnosti pro oblast vysokých škol na období 2006 – 2010

Dlouhodobý záměr na období 2006 – 2010, zpracovaný Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy v srpnu 2005, je zaměřen na oblast VŠ, v některých ohledech se však dotýká celého terciárního sektoru vzdělávací soustavy.

Cílem ministerstva je vytvořit konkurenceschopný, bohatě diverzifikovaný systém, který plní všechny tři základní funkce vysokých škol. .

- V oblasti vzdělávání umožňuje rozvinout a realizovat potenciál lidí, připravit mladé lidi pro trh práce a zajistit jejich zaměstnatelnost v dlouhodobé časové perspektivě.
- V oblasti výzkumu a vývoje se od vysokých škol očekává, že budou vytvářet kvalitní podmínky pro rozvoj špičkového výzkumu a vývoje a že současně budou schopny výsledky výzkumu a vývoje zprostředkovávat nebo přímo aplikovat v praxi.
- Třetí neméně významnou oblastí činnosti vysokých škol jejich úzká spolupráce s hospodářskou sférou (podniky, zaměstnavateli a dalšími odběrateli).

		OP Praha - Adaptabilita		
		Podpora rozvoje znalostní ekonomiky	Podpora vstupu na trh práce	Rozvoj počátečního vzdělávání

Dlouhodobý záměr pro oblast vysokých škol na období 2006 - 2010	Struktura a diverzifikace programů a institucí			★★
	Přístup ke vzdělání, počty studentů a absolventů	★	★	★★
	Internacionalizace	★		★★
	Kvalita a excelence akademických činností	★	★	★★

Strategie hospodářského růstu

Strategie (přijata vládou ČR 16. 11. 2005) vytyčuje priority hospodářské politiky. OP Praha - Adaptabilita je v souladu zejména oblastmi Institucionální prostředí pro podnikání (prostřednictvím údrazu na modernizaci veřejné správy), Rozvoj lidských zdrojů – vzdělávání a zaměstnanost a Výzkum, vývoj a inovace.

Strategie hospodářského růstu	OP Praha - Adaptabilita		
	Podpora rozvoje znalostní ekonomiky	Podpora vstupu na trh práce	Rozvoj počátečního vzdělávání
Institucionální prostředí pro podnikání	★★		
Zdroje financování			
Infrastruktura			
RLZ – vzdělávání a zaměstnanost	★	★★	★★
Výzkum, vývoj a inovace	★★		★

Strategie regionálního rozvoje ČR

Strategie regionálního rozvoje ČR je výchozí základnou pro orientaci rozvojových programů. Návaznost OP Praha – Adaptabilita na Strategii lze vzhledem k zaměření Strategie vysledovat pouze v rámci tří problémových okruhů: Evropský a národohospodářský strategický rámec, Ekonomika regionů a Lidé a osídlení.

Podpora modernizace veřejné správy odpovídá oblasti Evropský a národohospodářský strategický rámec, podpora výzkumu a vývoje a inovací, další vzdělávání a spolupráce veřejného a soukromého sektoru patří do části Ekonomika regionů, investice do lidského kapitálu korespondují se s částí Lidé a osídlení.

Strategie regionálního rozvoje ČR	OP Praha - Adaptabilita		
	Podpora rozvoje znalostní ekonomiky	Podpora vstupu na trh práce	Rozvoj počátečního vzdělávání
Evropský a národohosp. str. rámec	★★		
Ekonomika regionů	★★	★★	

Lidé a osídlení	★★	★★	★★
Infrastruktura			
Příroda, krajina a životní prostředí			
Cestovní ruch			
Kultura			
Problémová území			

3.4.5 Návaznost na operační programy 2007 – 2013

OP Praha – Konkurenceschopnost

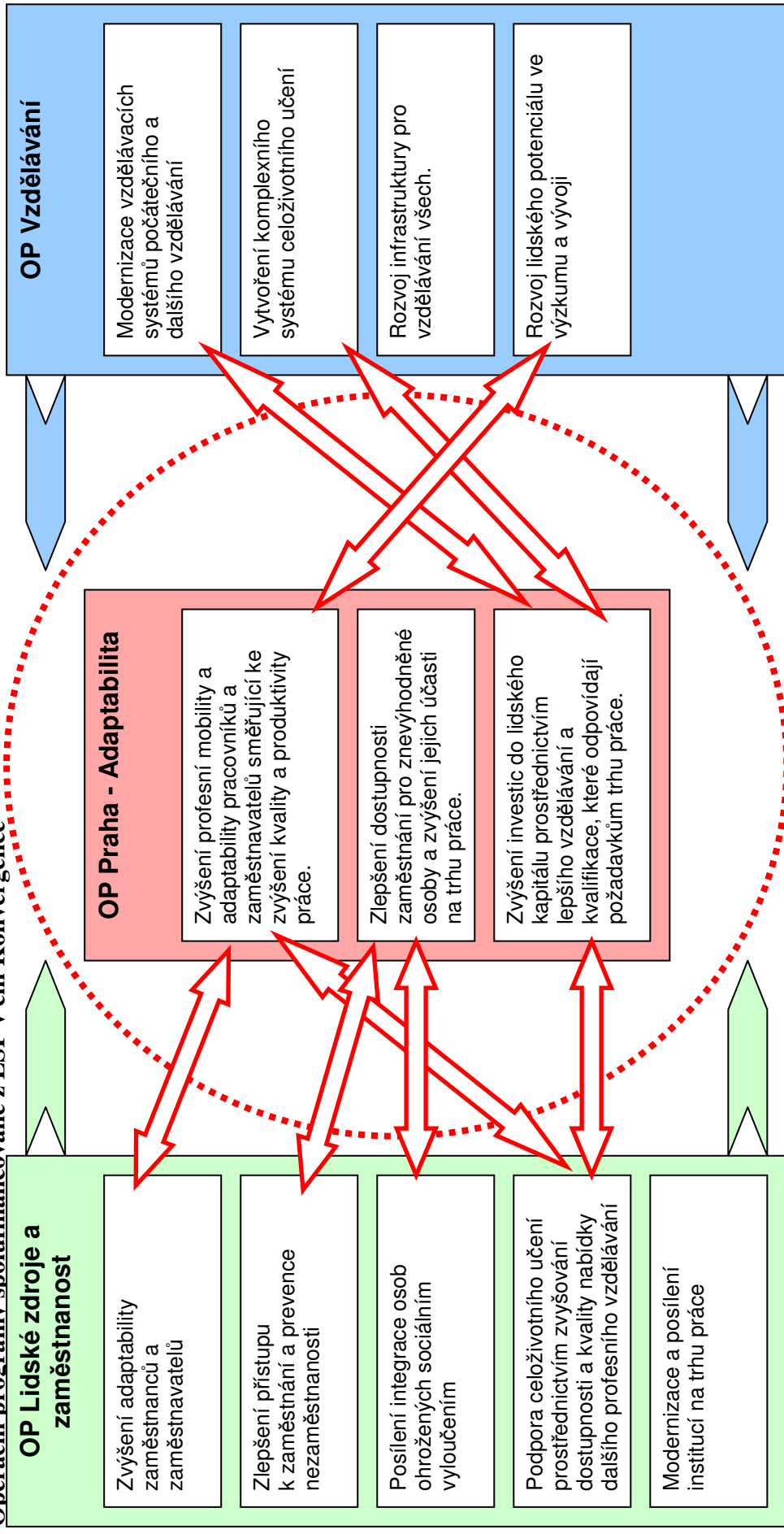
Operační program Praha – Adaptabilita má úzkou vazbu na Operační program Praha - Konkurenceschopnost. Oba programy zahrnují celé území města. Operační program Praha - Konkurenceschopnost bude financován výhradně ze zdrojů ERDF a je orientovaný na dostupnost klíčových služeb, prostředí města, inovace a podnikání, které jsou jedním z významných faktorů konkurenceschopnosti města a váží na ostatní faktory, které jsou předmětem podpory Operačního programu Praha – Adaptabilita. Komplementarita obou programů bude také podpořena možností využít flexibilní financování. Projekty podporované v rámci jednoho programu tak mohou zahrnovat i aktivity, příslušející do druhého programu, a to až do výše 10 % podpory na každou prioritu.

Globálním cílem Operačního programu Praha - Konkurenceschopnost je zvýšení konkurenceschopnosti Prahy jako dynamické metropole členské země EU prostřednictvím odstranění rozvojových bariér a slabin regionu, zkvalitněním městského prostředí, zlepšením dostupnosti dopravních a telekomunikačních služeb a rozvinutím inovačního potenciálu města.

Prioritami programu jsou „Dostupnost a prostředí“ a „Inovace a podnikání“. První dvě priority OPPA těsně souvisejí s Operačním programem Praha – Konkurenceschopnost, zejména aktivitami v rámci priority Inovace a podnikání. Jde např. o činnosti jako podpora a poradenství rozvíjející podnikatelské prostředí, spolupráce podniků a pracovišť vědy a výzkumu, spolupráce se zaměstnavateli, podpora rozvoje sociální ekonomiky. Riziko překryvů v oblastech je ošetřeno rozdílným vymezením uznatelnosti podporovaných aktivit.

Vzájemná koordinace obou operačních programů na základě principu koncentrace a dosažení maximální efektivity poskytované podpory prostřednictvím synergického účinku je dána společným řízením obou programů hlavními městy Prahou.

Operační programy spolufinancované z ESF v cíli Konvergence

Vysvětlivky: obsahová vazba mezi specifickými cíli operačních programů
 územní přesah systémových aktivit do regionu hl. m. Prahy

3.5 Horizontální témata

3.5.1 Udržitelný rozvoj

Udržitelný rozvoj je v OPPA v návaznosti na Lisabonskou strategii a další relevantní strategickými dokumenty chápán jakožto průřezový s přesahy do oblastí ekonomického růstu, sociální soudržnosti a ochraně životního prostředí. V pojetí podporovat rozvoj v takové míře, která uspokojuje potřeby přítomnosti, aniž by oslabovala možnosti budoucích generací naplňovat jejich vlastní potřeby.

Ekonomický růst a sociální soudržnost jsou přímo explicitně uvedeny v cílech OPPA. Podpora podnikání a adaptability zaměstnavatelů a zaměstnanců má vazbu na výkonnost ekonomiky regionu, sociální soudržnost bude posilována v rámci Priority 2 zaměřené na zvýšení dostupnosti trhu práce pro znevýhodněné jedince. Ochrana životního prostředí bude při implementaci programu promítána do všech fází. Vzhledem k charakteru intervencí, které je možné z OPPA podpořit, nebude se jednat o projekty s významným vlivem na životní prostředí dané výstavbou infrastruktury. V rámci aktivit podpořených z OPPA bude ovšem kladen důraz na zvýšení povědomí o principech udržitelného rozvoje, a to mezi příjemci podpory i cílovými skupinami projektů. Relevantní téma zejména pro oblast dalšího vzdělávání je např. vzdělávání v environmentálním managementu.

3.5.2 Rovné příležitosti

Podporovat rovnoprávnost mezi muži a ženami a zapojovat perspektivu pohlaví během různých fází implementace vyplývá jakožto úkol pro všechny články implementace z čl. 14 obecného nařízení (EK). Důraz na rovné příležitosti v OPPA dále navazuje na čl. 6 nařízení (EK) k ESF.

OPPA má za cíl v rámci všech implementačních aktivit posilovat rovné příležitosti pro všechny jedince, u nichž existuje riziko diskriminace, a to bez ohledu na příčinu tohoto rizika (pohlaví, etnické příslušnosti, rasy, věku, sociální situace, zdravotního stavu, náboženského či politického přesvědčení, sexuální orientace apod.)

Situace v oblasti zaměstnanosti s ohledem na pohlaví se v Praze v období 1998 až 2004 vyvíjela pro ženy spíše mírně nepříznivě. Zatímco v roce 1998 byl jejich podíl na ekonomicky aktivním obyvatelstvu 46,9 %, v roce 2004 už statistiky vykazují jen 45,8 %. Podobný pokles lze zaznamenat také v podílu žen mezi podnikateli – zaměstnavateli, v uvedeném období došlo k úbytku ze 23,5 na 20,6 %, podíl žen OSVČ se snížil z 30,6 % na 28,6 %. Mírný nárůst vyazuje využívání zkrácených pracovních úvazků. Zatímco v roce 200 jich v Praze bylo pouze 6,2 %, v roce 2004 to bylo 6,4 %, přičemž mezi ženami je nárůst o 0,4 % (z 9,8 na 10,2 %). Ženy jsou skupinou více ohroženou nezaměstnaností než muži. Podíl žen mezi uchazeči o zaměstnání byl v roce 2004 v Praze 53,9 %, přičemž míra jejich registrované nezaměstnanosti byla 3,58 %. Podíl dlouhodobě nezaměstnaných žen (více než 6 měsíců) je cca 73 %. OPPA počítá s podporou flexibilních forem zaměstnání, poradenstvím pro začínající podnikatele a také s podporou zaměřenou na osoby vracející se na trh práce po delším přerušení, tj. včetně rodičů končících rodičovskou dovolenou.

Kromě diskriminaci založené na pohlaví, OPPA bude podporovat boj proti ageismus (věkové diskriminaci), u něhož jde předpokládat postupný růst na důležitosti především kvůli demografickým procesům. Staří lidé a spolu s nimi i lidé v předdůchodovém věku bývají

někdy kategorizováni jako rigidní ve svém myšlení a způsobech, staromódní v morálce a dovednostech. Míry nezaměstnanosti s ohledem na věk uchazečů zůstávají stabilní. Největší podíl vykazuje skupina ve věku 50 – 54 let, a to i u žen (30 %). Průměrný věk uchazečů o zaměstnání se zvýšil o 2 roky, tj. na 40 let (i u žen). Nejvíce narostl podíl uchazečů ve věku nad 55 let.

OPPA má pomocí vymezených oblastí intervencí hodlá napomáhat zaměstnanosti lidí se zdravotním postižením. V nabídce volných pracovních míst je velmi málo vhodných míst pro osoby se zdravotním postižením. Příčinou jsou především omezené možnosti osob se zdravotním postižením vykonávat zaměstnání s ohledem na zdravotní omezení mnohdy spojené s nízkou či žádnou kvalifikací. Negativními vlivy jsou také změny z plného invalidního důchodu na částečný invalidní důchod a s tím mnohdy spojená absence pracovních návyků a odbornosti (často z důvodu pobírání sociálních dávek), obavy zaměstnavatelů z časté i dlouhodobé pracovní nemocnosti a také absence vlastního zájmu jednotlivce o uplatnění v pracovním procesu. Podíl uchazečů se zdravotním postižením na celkovém počtu uchazečů činil k 31. 12. 2005 11,8 % (v roce 2001 byl 12,9 %). Obdobě OPPA obsahuje také proaktivní opatření pro uplatnění principu rovných příležitostí na osoby ohrožené sociálním vyloučením.

Zásada rovných příležitostí bude současně dodržována také ve fázi programování, řízení, monitorování a evaluaci. Primárně jsou rovné příležitosti v oblastech intervencí zahrnutých do Priority 2 OPPA, ovšem na úrovni např. relevantních indikátorů a v rámci výběru projektů budou promítnuty do celého programu.

3.6 Shrnutí ex-ante hodnocení

Ex-ante hodnocení OPPA provádí DHV CR, spol. s r.o. na základě smlouvy uzavřené s Ministerstvem práce a sociálních věcí v období od února do dubna 2006. Zpracovatel na základě smlouvy předložil 2 průběžné a závěrečnou zprávu.

3.7 Posouzení vlivů na životní prostředí

Směrnice 2001/42/ES Evropského parlamentu a Rady ze dne 27. června 2001 o posuzování vlivů některých plánů a programů na životní prostředí je do právního řádu ČR promítnuta zákonem č. 100/2001 Sb., ze dne 20. února 2001 o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění zákona č. 93/2004, Sb. ze dne 29. ledna 2004.

Podle vyjádření Ministerstva životního prostředí České republiky, odboru posuzování vlivů na životní prostředí a IPPC, ze dne 27. března 2006, Operační program Praha – Adaptabilita neodléhá posuzování vlivů na životní prostředí, neboť dle § 10a odst. 1) zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, v platném znění, není předmětem posuzování.

4 PRIORITY

Operační program Praha – Adaptabilita má formulovány čtyři priority. Tři priority jsou určeny k přímému naplňování tří specifických cílů programu. Čtvrtou, podpůrnou prioritou, je technická pomoc.

Priorita 1 – Podpora rozvoje znalostní ekonomiky

Priorita 2 – Podpora vstupu na trh práce

Priorita 3 – Rozvoj počátečního vzdělávání

Priorita 4 – Technická pomoc

4.1 Priorita 1 – Podpora rozvoje znalostní ekonomiky

Specifický cíl

Zvýšení profesní mobility a adaptability pracovníků a zaměstnavatelů směřující ke zvýšení kvality a produktivity práce.

Tento specifický cíl bude naplňován intervencemi zaměřenými na prevenci nezaměstnanosti podporou investic do lidských zdrojů prostřednictvím rozvoje a realizace systémů celoživotního vzdělávání v podnicích, v neziskových organizacích a ve veřejné správě, včetně zlepšení přístupu na trh práce pro osoby bez praxe, osoby bez kvalifikace či s nízkou kvalifikací nebo starších pracovníků. Adaptabilita pracovníků na trhu práce bude posílena rozvojem jejich odborných teoretických i praktických znalostí a kompetencí, prohlubováním či rozšiřováním jejich kvalifikace. Podporováno bude dále další vzdělávání v oblasti informační gramotnosti, ekonomické, jazykové a gramotnosti udržitelného rozvoje. Zároveň budou rozvíjeny specifické služby v oblasti zaměstnanosti, odborné přípravy a podpory pro zaměstnance, zaměstnavatele a sebezaměstnané v souvislosti s měnícími se požadavky trhu práce. Podporován bude rozvoj a šíření inovativnějších a produktivnějších forem organizace práce, včetně zlepšování zdraví a bezpečnosti při práci. Důraz bude kladen na zavádění nových pružnějších forem organizace práce, které umožní vstup či návrat na trh práce skupinám se zdravotním postižením či rodičům po rodičovské dovolené. Zvláštní pozornost bude věnována rozvoji a využití pražského inovačního potenciálu zlepšením spolupráce mezi pracovišti vědy a výzkumu, vzdělávacími institucemi a podnikatelskou sférou formou transferu know-how, stáží a zakládání výzkumných center. Důraz bude kladen na podporu samostatné výdělečné činnosti, zakládání podniků a poradenství v této oblasti.

V rámci tohoto specifického cíle bude dále podporováno posilování institucionální kapacity a efektivnosti veřejné správy a veřejných služeb. Podpořeny budou jednak aktivity na posílení administrativní kapacity pro čerpání prostředků ze strukturálních fondů a jednak opatření pro posílení kapacity a efektivity veřejné správy obecně. Podporovány budou aktivity zaměřující se na přiblížení se úřadu občanům a na rozšíření možností elektronické komunikace občanů s úřady.

Rozsah prioritních témat*

62	Development of life-long learning systems and strategies in firms; training and services for workers and administrators to step up their adaptability to change
63	Design and dissemination of innovative and more productive ways of organising work
66	Implementing active and preventive measures on the labour market, including encouraging active ageing and extending working life
67	Support for self-employment and business start-up
73	Developing human potential in the field of research and innovation, in particular through post-graduate

	studies and training of researchers, and networking activities between universities, research centres and businesses
78	Promoting the introduction of partnerships, pacts and initiatives through the networking of national, regional and local actors
79	Mechanisms for improving good policy and programme design, monitoring and evaluation at national, regional and local level

* podle návrhu Nařízení EK, kterým se stanoví detailní pravidla pro provádění nařízení k ERDF, ESF a FS

Podporované skupiny činností

Rozvoj a realizace dalšího vzdělávání – podpora vytváření center dalšího vzdělávání; realizace vzdělávacích programů a kurzů v oblastech informačních a komunikačních technologií, komunikačních a řídicích dovedností, znalostech v oblasti udržitelného rozvoje, specifických jazykových znalostí a dovedností a dalších specifických odborných znalostí; příprava a inovace metodik a nástrojů dalšího vzdělávání s důrazem na zapojení multimediálních forem výuky; školení a odborná příprava lektorů, tutorů, metodiků a poradců v oblasti dalšího vzdělávání; diagnostika potřeb a vhodného přístupu k dalšímu vzdělávání skupin se specifickými požadavky; školení zaměstnavatelů o možnostech zavádění a vlastní realizaci systému dalšího vzdělávání v organizaci; odborná příprava starších, mladých a pracovníků s nedostatečnou kvalifikací; podpora adaptace náplně práce a rozšíření možného zapojení zaměstnanců v předdůchodovém věku; možnost stáží a praxí absolventů škol; transfery know-how v oblasti dalšího vzdělávání; zvyšování kvalifikace zaměstnanců formou odborných stáží a přenosem zkušeností

Podpora a poradenství rozvíjející podnikatelské prostředí – vzdělávání a poradenství při zakládání nových firem; podpora začínajících malých a středních podniků; podpora a vzdělávání sebezaměstnaných; podpora zavádění environmentálních systémů řízení ve firmách

Inovace organizace práce – podpora vytváření center dalšího vzdělávání; rozvoj, zavádění a realizace systémů dalšího vzdělávání ve firmách a oborech; navrhování a šíření inovativnějších a produktivnějších forem organizace práce (včetně práce z domova a dalších pružnějších forem organizace práce, které umožní vstup či návrat na trh práce skupinám se zdravotním postižením či rodičům po rodičovské dovolené); podpora aktivní účasti na trhu práce a zlepšování bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, včetně prevence; podporování souladu pracovního a soukromého života

Spolupráce podniků a pracovišť vědy a výzkumu – podpora budování kapacit lidských zdrojů ve výzkumu a vývoji (při zakládání center výzkumu a vývoje pro rozvoj spin-off firem apod.); podpora činností malých a středních podniků v oblasti výzkumu a vývoje; podpora vývoje a inovací produktů v sektoru služeb; zefektivnění a zpřístupnění inovací a vzdělávání v oblasti výzkumu a technologického vývoje malým a středním podnikům (zakládání center excellence); podpora transferu know-how a stáží

Efektivní veřejná správa města – vzdělávání a odborná příprava pracovníků veřejné správy směřující k vyšší efektivitě výkonu veřejné správy v oblastech navrhování, realizace, monitorování a hodnocení politik; aktivity zaměřující se na přiblížení se úřadu občanům a na rozšíření možností elektronické komunikace občanů s úřady; zapojení veřejnosti do rozvoje města a do přípravy strategických dokumentů

Uznatelné cílové skupiny

Zaměstnanci

Zájemci o podnikání
Zaměstnavatelé
Sebezaměstnaní
Zájmová a profesní sdružení
Studenti

Možní žadatelé o podporu

Podnikatelské subjekty
Veřejná správa
Nestátní neziskové organizace
Zájmová a profesní sdružení
Školy

Forma podpory

Nevratná přímá finanční pomoc (dotace)

Výše podpory

Maximální výše podpory do 100 % uznatelných nákladů projektu.

Rozpočet priority

Celkový rozpočet: 54,5 mil. €
Evropský sociální fond: 46,4 mil € (85 %)
národní veřejné zdroje: 8,1 mil. € (15 %)
předpokládané zdroje žadatele: 10 % – 25 %

Flexibilita financování

S odvoláním na čl. 33, odst. 2 obecného nařízení (EK) bude alokace priority využita na financování opatření, která spadají do rámce pomoci ERDF, a to maximálně do výše 10 % alokace priority. Financování operací, které spadají do rámce pomoci ERDF, bude využito pouze v případech, které budou přímo souviset s operací podporovanou z OPPA v rámci oblastí pomoci ESF a které jsou nezbytné pro jejich úspěšnou realizaci.

Indikativní seznam operací, na něž bude čl. 33, odst. 2 obecného nařízení (EK) aplikován: Operace spadající do rámce pomoci ERDF jsou ve všech případech z oblasti nákupu zařízení a vybavení a úpravy či rekonstrukce nemovitostí, ve kterých jsou aktivity podporované ESF realizovány:

- Rozvoj center dalšího vzdělávání a ostatních organizací provozujících další vzdělávání prostřednictvím jejich vybavení zejména informačními a komunikačními technologiemi s cílem zajistit multimediální formy výuky a přenos inovací;
- Podpora rozvíjejícího se podnikatelského prostředí prostřednictvím investic do vybavení podniků a rekonstrukcí nemovitostí nezbytných k provozu podnikání;
- Podpora center výzkumu a vývoje, včetně malých a středních podniků realizujících výzkum a vývoj prostřednictvím zajištění zařízení a vybavení a úpravy užívaných nemovitostí;
- Zvyšování efektivity veřejné správy pomocí pořízení vybavení zejména informačními a komunikačními technologiemi.

Tabulka č. 48 Kvantifikace cílů priority 1

	Cílová hodnota (2015)
--	-----------------------

Vstupy		
	rozpočet priority	54,55 mil. €
Výstupy		
	počet podpořených projektů	250
	počet podpořených osob	7 500
	počet podpořených subjektů	625
	počet poskytnutých podpor	15 000
Výsledky		
	podíl úspěšně podpořených osob	75 %
	počet nově vytvořených/inovovaných produktů	200
Dopady		
	vyvolané soukromé zdroje	5,45 mil. €

4.2 Priorita 2 - Podpora vstupu na trh práce

Specifický cíl

Zlepšení dostupnosti zaměstnání pro znevýhodněné osoby a zvýšení jejich účasti na trhu práce.

Tento specifický cíl bude naplňován intervencemi zaměřenými na začleňování znevýhodněných osob (osoby ohrožené sociálním vyloučením nebo osoby sociálně vyloučené, osoby s nedokončeným vzděláním, zdravotně znevýhodnění, příslušníci menšin apod.) do zaměstnání prostřednictvím opatření na zlepšení jejich zaměstnatelnosti, včetně doplňujících sociálních služeb. Podpora bude dále zaměřena na vytváření specifických podmínek na pracovišti pro znevýhodněné osoby a na realizaci opatření proti diskriminaci v přístupu na trh práce (prosazování rovných příležitostí žen a mužů, skupin z odlišného sociokulturního prostředí apod.) prostřednictvím zvyšování povědomí veřejnosti a zapojení místních iniciativ.

Specifický cíl bude dále naplňován intervencemi zaměřenými na zlepšení přístupu k zaměstnání a trvalé začlenění osob hledajících zaměstnání, na prevenci nezaměstnanosti a prodlužování pracovního života. Podpora bude směřovat do prevence nezaměstnanosti, zejména dlouhodobé a nezaměstnanosti starších pracovníků, prostřednictvím modernizace a posilování institucí na trhu práce, zejména služeb zaměstnanosti. Důraz bude kladen na jednotlivce a na výběr takových nástrojů, které nejlépe podpoří jeho integraci do udržitelného zaměstnání, včetně podpory mobility. Naplňování této části specifického cíle bude probíhat kombinací intervencí OP Praha – Adaptabilita a OP LZZ a zaměstnanost, kdy je žádoucí, aby systémové aktivity modernizace institucí služeb zaměstnanosti probíhaly jednotně na národní úrovni.

Rozsah prioritních témat*

68	Specific measures to increase lasting participation and advancement of women in employment, to reduce gender-based segregation on the labour market and to reconcile working and family life, in particular by facilitating access to childcare services and facilities for caring for dependants
70	Pathways of integration into employment for less-favoured persons; combating discrimination in access to the labour market and promoting diversity at the workplace

* podle návrhu Nařízení EK, kterým se stanoví detailní pravidla pro provádění nařízení k ERDF, ESF a FS

Podporované skupiny činností

Začleňování znevýhodněných osob - poskytování sociálních služeb dle zákona o sociálních službách s cílem zlepšit postavení těchto osob na trhu práce, návrat na trh práce, udržení se na trhu práce, rozvoj aktivit podporujících prodloužení pracovního života; podpora dalších aktivit, které přispívají k integraci znevýhodněných osob (např. vzdělávání, praxe)

Zvýšení dostupnosti zaměstnání pro uchazeče a zájemce o zaměstnání, osoby ohrožené ztrátou zaměstnání a nečinné osoby – individuální poradenství osobám hledajícím zaměstnání napomáhající identifikaci potřeb; osobní podpora při hledání práce; vzdělávání a rekvalifikace

Spolupráce se zaměstnavateli – podpora rozmanitosti na pracovišti zaváděním nových forem zaměstnávání (např. sdílená místa, práce z domova); poskytování poradenství při zaměstnávání znevýhodněných skupin; zvyšování povědomí mezi aktéry na trhu práce o nutnosti boje proti diskriminaci v přístupu na trh práce prostřednictvím školení a osvětových kampaní; podpora pracovního prostředí vstřícného k rodinám

Rozvoj organizací podporujících začleňování znevýhodněných osob – podpora dalšího vzdělávání pracovníků v sociálních službách; rozvoj a inovace metod práce s klienty; podpora organizací související s transformací sociálních služeb a s novým zákonem o sociálních službách

Podpora rozvoje sociální ekonomiky – podpora a poradenství při zakládání a zahájení činností subjektů sociální ekonomiky

Globální grant – podpora rozvoje aktivit stávajících menších a nových NNO v oblasti sociálního začleňování; pravidla globálního grantu budou pro podpořené NNO administrativně jednodušší, poskytované objemy podpory budou menšího rozsahu; administrátor globálního grantu bude vybrán ve veřejné soutěži vyhlášené řídicím orgánem

Uznatelné cílové skupiny

Sociálně znevýhodnění
Zdravotně znevýhodnění
Nezaměstnaní
Pracovníci v sociálních službách
Organizace v sociálních službách
Zaměstnavatelé

Možní žadatelé o podporu

Nestátní neziskové organizace
Veřejná správa
Podnikatelské subjekty

Forma podpory

Nevratná přímá finanční pomoc (dotace)

Výše podpory

Maximální výše podpory do 100 % uznatelných nákladů projektu.

Rozpočet priority

Celkový rozpočet: 41,6 mil. €
Evropský sociální fond: 35,4 mil € (85 %)

národní veřejné zdroje: 6,2 mil. € (15 %)
předpokládané zdroje žadatele: 0 % – 10 %

Flexibilita financování

S odvoláním na čl. 33, odst. 2 obecného nařízení (EK) a čl. 3, odst. 5 nařízení k ESF (EK) bude alokace priority využita na financování opatření, která spadají do rámce pomoci ERDF, a to maximálně do výše 15 % alokace priority, vzhledem ke skutečnosti, že aktivity podporovatelné v rámci priority plně odpovídají vymezení čl. 3, odst. 1, písm. c) odrážce i) nařízení k ESF (EK). Financování operací, které spadají do rámce pomoci ERDF, bude využito pouze v případech, které budou přímo souviset s operací podporovanou z OPFA v rámci oblastí pomoci ESF a které jsou nezbytné pro jejich úspěšnou realizaci.

Indikativní seznam operací, na něž bude čl. 33, odst. 2 obecného nařízení (EK) aplikován: Operace spadající do rámce pomoci ERDF jsou ve všech případech z oblastí nákupu zařízení a vybavení a úpravy či rekonstrukce nemovitostí, ve kterých jsou aktivity podporované ESF realizovány:

- Podpora organizací v oblasti sociální ekonomiky prostřednictvím investic do jejich vybavení a rekonstrukcí nemovitostí nezbytných k jejich činnosti;
- Posílení kapacity organizací, které působí v sektoru začleňování znevýhodněných osob prostřednictvím zajištění zařízení a vybavení a úpravy užívaných nemovitostí;
- Podpora začleňování znevýhodněných osob (zejména z důvodu zdravotního postižení) cestou stavebních úprav jejich pracovního prostředí.

Tabulka č. 49 Kvantifikace cílů priority 2

		Cílová hodnota (2015)
Vstupy		
	rozpočet priority	41,62 mil. €
Výstupy		
	počet podpořených projektů	200
	počet podpořených osob	6 000
	počet podpořených subjektů	500
	počet poskytnutých podpor	12 000
Výsledky		
	podíl úspěšně podpořených osob	50 %
	počet nově vytvořených/inovovaných produktů	50
Dopady		
	vyvolané soukromé zdroje	2,08 mil. €

4.3 Priorita 3 - Rozvoj počátečního vzdělávání

Specifický cíl

Zvýšení investic do lidského kapitálu prostřednictvím kvalitnějšího vzdělávání a kvalifikace, které odpovídají požadavkům trhu práce.

Tento specifický cíl bude naplňován intervencemi zaměřenými na zvyšování dostupnosti a kvality nabídky vzdělávání tak, aby odpovídalo požadavkům trhu práce a znalostní společnosti. Podpořeno bude počáteční vzdělávání, další vzdělávání realizované školami a posilování vazeb mezi počátečním a dalším vzděláváním.

Významnou oblastí intervence v rámci této priority je podpora začleňování žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, kteří jsou při vstupu na trh práce znevýhodněni, do vzdělávání. Školám bude umožněna příprava a realizace plánů individuálního začleňování dětí se speciálními vzdělávacími potřebami do běžných tříd, zpracování komplexních programů pro tyto žáky a studenty včetně doplňujícího vzdělávání či doučování. Tato opatření by měla přispět k usnadnění přechodu na vyšší stupeň škol, vyrovnání šancí na uplatnění v životě a v práci a motivace k celoživotnímu učení.

Intervence v rámci středního a vyššího odborného školství by měly směřovat do zkvalitňování či rozvíjení oborů takovým způsobem, aby byl naplněn požadavek sladění vzdělávací nabídky s potřebami trhu práce. Jedním z cílů je podpořit prevenci předčasných odchodů ze vzdělávání jako součást prevence nezaměstnanosti osob bez kvalifikace nebo s nízkou kvalifikací. Za účelem usnadnění přechodu absolventů ze školy do zaměstnání budou podporovány programy zaměřené na rozvoj přenositelných kompetencí a rozvíjení podnikavosti (rozvoj výchovy k podnikání a podnikavosti v kurikulu středních a vyšších odborných škol. Školy by měly navazovat partnerství po odborné linii jak ve sféře zaměstnavatelů, tak i s dalšími obdobně zaměřenými školami jak v ČR tak v Evropské unii. Vzájemná spolupráce škol by měla probíhat také v rovině vertikální, aby absolventi přicházeli na vyšší stupeň škol s odpovídajícím profilem na jedné straně, na straně druhé, aby byl zvýšen zájem o technické a přírodovědné obory na vysokých školách. Školy budou podporovány v rozvíjení poradenských služeb pro žáky a studenty v oblasti vzdělávací dráhy či volby povolání a v orientaci na trhu práce. Podpora by měla významně přispět ke zkvalitnění vzdělávání na středních odborných školách a učilištích u kterých přetrvává potřeba zavádění inovací a změn do výuky.

Kvalita vedoucích a pedagogických pracovníků je základním předpokladem pro zkvalitnění vzdělávání na školách. V oblasti vzdělávání pedagogických pracovníků přetrvává potřeba v doplňování znalostí a zavádění nových metod a forem práce do výuky. Dále není uspokojivá znalost práce s informačními technologiemi a jejich využíváním při vyučování podobně jako znalost cizích jazyků. V této části směřuje intervence do rozvoje a realizace takových vzdělávacích produktů, které reflektují reálnou poptávku a potřeby učitelů na pražských školách.

Na vysokých školách by měl být nadále akcentován především rozvoj bakalářských studijních programů, které připravují absolventy přímo do praxe, a dále doktorské studijní programy a s nimi stáže studentů na zahraničních univerzitách, rozvíjení kapacit pro realizaci mezinárodních projektů a spolupráce se subjekty z oblasti výzkumu a vývoje. Školy by měly rozšiřovat informační a poradenské služby pro studenty, aby se lépe orientovali ve vzdělávací nabídce.

Vzdělávací nabídka škol by měla více zasahovat do oblasti celoživotního učení. Kapacita středních, vyšších odborných a vysokých škol by měla být více využívána pro realizaci programů dalšího profesního vzdělávání realizovaných školami včetně programů doplňujících základní či střední vzdělání pro dospělé. Pro usnadnění přístupu ke vzdělávání všem zájemcům by měly školy rozvíjet také distanční či kombinované formy studia. Pro lepší uplatnění absolventů škol by školy měly přispět také k rozmanitosti a adresnosti odpoledních kurzů, které přispívají k rozvíjení klíčových kompetencí uplatnitelných na trhu práce.

Rozsah prioritních témat*

71	Implementing reforms in education and training systems, in particular with a view to stepping up their capacity to meet the needs of a knowledge-based society, improving the adaptation of teaching and training to the needs of the job market and bringing the skills of teachers and other personnel constantly up to date
72	Greater participation in education and training, in particular through measures to reduce early school drop-out rates significantly and by improving access to basic vocational teaching and higher education
73	Developing human potential in the field of research and innovation, in particular through post-graduate studies and training of researchers, and networking activities between universities, research centres and businesses

* podle návrhu Nařízení EK, kterým se stanoví detailní pravidla pro provádění nařízení k ERDF, ESF a FS

Podporované skupiny činností

Podpora integrace znevýhodněných žáků a studentů – podpora začlenění znevýhodněných žáků a studentů (osob z odlišného sociokulturního prostředí či se speciálními vzdělávacími potřebami) do vzdělávacích programů škol; podpora motivačních programů jako prevence předčasného opouštění vzdělávacího systému

Zkvalitnění odborného vzdělávání na SŠ a VOŠ – rozvoj a inovace vzdělávacích programů na SŠ a VOŠ ve vztahu k požadavkům trhu práce a s ohledem na flexibilitu budoucího uplatnění absolventů; prevence předčasných odchodů ze vzdělávání; podpora usnadnění přechodu ze školy do práce s využitím profesního poradenství a pomoci při dokončování studia, prostřednictvím rozvoje přenositelných kompetencí a podnikavosti a rozvíjením spolupráce škol s podniky z praxe

Další vzdělávání pedagogických pracovníků a odborných pracovníků ve školství – podpora programů dalšího vzdělávání v oblasti zavádění nových metod a forem do výuky, oblast řízení a evaluace práce škol, specifika práce se žáky a studenty se speciálními vzdělávacími potřebami a prevence sociálně patologických jevů; rozvíjení znalosti cizích jazyků a počítačové gramotnosti; zvyšování kvalifikace pedagogických pracovníků

Rozvoj a zkvalitnění studijních programů na vysokých školách – rozvoj zejména bakalářských a doktorských vzdělávacích programů ve vazbě na plnění cílů Boloňské deklarace; podpora distančních a kombinovaných forem studia; podpora mezinárodní spolupráce; rozvoj spolupráce s podniky a s institucemi z oblasti výzkumu a vývoje; rozvoj poradenských a informačních služeb pro studenty.

Rozšíření a zkvalitnění vzdělávací nabídky škol - podpora odpoledních vzdělávacích programů na školách pro žáky a studenty s důrazem na rozvoj klíčových kompetencí uplatnitelných na trhu práce (především počítačové gramotnosti a znalosti cizích jazyků); rozvíjení distančních a kombinovaných forem studia.

Uznatelné cílové skupiny

Žáci
 Studenti
 Pedagogičtí pracovníci
 Odborní pracovníci ve školství
 Osoby, které předčasně opustily vzdělávací systém

Možní žadatelé o podporu

Školy
 Veřejná správa
 Nestátní neziskové organizace

Forma podpory

Nevratná přímá finanční pomoc (dotace)

Výše podpory

Maximální výše podpory do 100 % uznatelných nákladů projektu.

Rozpočet priority

Celkový rozpočet: 41,6 mil. €

Evropský sociální fond: 35,4 mil € (85 %)

národní veřejné zdroje: 6,2 mil. € (15 %)

předpokládané zdroje žadatele: 0 % – 10 %

Flexibilní financování

S odvoláním na čl. 33, odst. 2 obecného nařízení (EK) bude alokace priority využita na financování opatření, která spadají do rámce pomoci ERDF, a to maximálně do výše 10 % alokace priority. Financování operací, které spadají do rámce pomoci ERDF, bude využito pouze v případech, které budou přímo souviset s operací podporovanou z OPPA v rámci oblastí pomoci ESF a které jsou nezbytné pro jejich úspěšnou realizaci.

Indikativní seznam operací, na něž bude čl. 33, odst. 2 obecného nařízení (EK) aplikován: Operace spadající do rámce pomoci ERDF jsou ve všech případech z oblasti nákupu zařízení a vybavení a úpravy či rekonstrukce nemovitostí, ve kterých jsou aktivity podporované ESF realizovány:

- Podpora začleňování znevýhodněných žáků (zejména z důvodu zdravotního postižení) cestou stavebních úprav vzdělávacích institucí;
- Zkvalitnění a inovace vzdělávacích programů na SŠ, VOŠ a VŠ prostřednictvím jejich vybavení a úprav nemovitostí využívaných ke vzdělávání, ke spolupráci s výzkumnými institucemi či podniky;
- Podpora dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků a odborných pracovníků ve školství pedagogických pracovníků a odborných pracovníků ve školství pomocí zajištění vybavení zejména informačními a komunikačními technologiemi s cílem zajistit multimediální formy výuky a přenos inovací.

Tabulka č. 50 Kvantifikace cílů priority 3

		Cílová hodnota (2015)
Vstupy		
	rozpočet priority	41,62 mil. €
Výstupy		
	počet podpořených projektů	200
	počet podpořených osob	6 000
	počet podpořených subjektů	500
	počet poskytnutých podpor	12 000
Výsledky		
	podíl úspěšně podpořených osob	75 %
	počet nově vytvořených/inovovaných produktů	150
Dopady		
	vyvolané soukromé zdroje	2,08 mil. €

4.4 Priorita 4 - Technická pomoc

Rozsah prioritních témat*

90	Preparation, implementation, monitoring and inspection
91	Evaluation and studies; information and communication

* podle návrhu Nařízení EK, kterým se stanoví detailní pravidla pro provádění nařízení k ERDF, ESF a FS

Podporované skupiny činností

Podpora řízení programu

Doplňkové činnosti související s realizací programu

Žadatelé o podporu

řídící orgán

zprostředkující subjekt

Rozpočet priority

Celkový rozpočet: 5,7 mil. €

Evropský sociální fond: 4,9 mil € (85 %)

národní veřejné zdroje: 0,8 mil. € (15 %)

4.5 Monitorovací ukazatele

Systém monitorovacích ukazatelů představuje v souladu s obecným nařízením nástroj pro účinné sledování postupu realizace operačního programu. Monitorovací ukazatele jsou stanoveny pro úroveň programu a jednotlivých priorit. Pro sledování změny prostředí v jehož rámci je operační program realizován byly stanoveny kontextové ukazatele.

4.5.1 Kontextové ukazatele

Kontextové ukazatele představují základní charakteristiky socioekonomického prostředí v hl. m. Praze. Tyto ukazatele mohou být v rozdílné míře ovlivněny intervencemi programu. Kontextové ukazatele byly stanoveny na úrovni programu pro oblast ekonomickou, demografickou, vzdělávací a zaměstnanosti. Výchozí hodnoty kontextových ukazatelů jsou kvantifikovány, na konci programového období bude provedena další kvantifikace, která popíše změny v socioekonomickém prostředí.

Tabulka č. 51 Kontextové ukazatele pro JPD 3

Ukazatel	Jednotka	Výchozí hodnota (2005)	Zdroj
HDP na obyvatele (v paritě kupní síly)	€	30 667 (2001)	ČSÚ (VŠPS)
Míra zaměstnanost			
Míra zaměstnanost - ženy			
Míra zaměstnanost 50+			
Míra ekonomické aktivity	Podíl pracovní síly na celkové populaci 15+ (%)	62,5 • 70,9 (M) • 55,2 (Ž)	ČSÚ (VŠPS)
Míra ekonomické	Podíl pracovní síly	46,3	ČSÚ (VŠPS)

aktivity 50 +	na celkové populaci 50+ (%)	<ul style="list-style-type: none"> • 58,6 (M) • 36,9 (Ž) 	
Struktura zaměstnanosti podle sektoru	Podíl zaměstnanců ve specifikovaných sektorech na celkové zaměstnanosti (%)	primér 0,5 (0,4 M, 0,7 Ž) sekundér 21,2 (30,1 M, 10,9 Ž) terciér 78,3 (69,5 M, 88,4 Ž)	ČSÚ (VŠPS)
Podíl podnikatelů na zaměstnanosti	Podíl podnikatelů na celkové zaměstnanosti (%)	22,5	ČSÚ (VŠPS)
Struktura obyvatel podle věku	Podíl obyvatelstva ve specifických věkových skupinách (%)	0 – 14 13,1 15 – 59 70,9 60 + 16,1	ČSÚ (VŠPS)
Struktura obyvatel podle nejvyššího dosaženého vzdělání (podle pohlaví)	Podíl obyvatelstva 15+ ve specifikovaných skupinách na celkové populaci 15+ (podle pohlaví)	ZŠ 13,1 (9,8 M, 15,9 Ž) SŠ 65,4 (63,8 M, 66,8 Ž) VŠ 21,5 (26,4 M, 17,3 Ž)	ČSÚ (VŠPS)

4.5.2 Definice ukazatelů

V souladu s požadavky Metodického pracovního dokumentu EK - Ukazatele pro monitorování a hodnocení byly pro OPPA stanoveny ukazatele ve čtyřech úrovních - ukazatele vstupu, výstupu, výsledku a dopadu.

Ukazatele vstupů

rozpočet priority - vyjadřuje částku alokovanou pro jednotlivé priority vyjádřenou v €

Ukazatele výstupů

Ukazatele výstupu popisují aktivity realizované v rámci projektu s využitím jeho rozpočtu. Jedná se o bezprostřední efekty vynaložených prostředků. Na dosažení výstupů má realizátor projektu přímý vliv. Data potřebná pro sledování ukazatelů výsledků budou shromažďována pomocí monitorovacích zpráv projektů.

počet podpořených projektů – vyjadřuje celkový počet podpořených projektů, kterým byla poskytnuta na základě žádosti finanční podpora z OPPA

počet podpořených subjektů – vyjadřuje celkový počet subjektů, které z projektu získaly podporu pro svůj rozvoj. Do tohoto počtu se zahrnuje žadatel, jeho partneři a subjekty, jejichž zaměstnanci získali v rámci projektu podporu

počet podpořených osob – vyjadřuje celkový počet osob, které v rámci projektu získali jakoukoliv formu podpory bez ohledu na počet poskytnutých podpor

počet poskytnutých podpor – vyjadřuje celkový počet podpor, které byly v rámci projektu poskytnuty bez ohledu na počet podpořených osob

Ukazatele výsledků

Ukazatele výsledků popisují okamžité pozitivní efekty realizace projektu, ke kterým došlo v době realizace projektu. Na dosažení výsledků má realizátor projektu nepřímý vliv, jejich dosažení je závislé např. na přístupu podpořených osob. Data potřebná pro sledování ukazatelů výsledků budou shromažďována pomocí monitorovacích zpráv projektů.

podíl úspěšně podpořených osob – vyjadřuje podíl osob, u kterých soubor poskytnutých podpor splnil svůj předem definovaný účel, na celkovém počtu podpořených osob

počet nově vytvořených/inovovaných produktů – vyjadřuje celkový počet nově vytvořených nebo inovovaných produktů, tj. produktů ve kterém změny v jeho cílech, obsahu, metodách nebo formách zvýšily jeho kvalitu

Ukazatele dopadů

vyvolané soukromé zdroje – vyjadřuje dodatečné zdroje, které byly do projektu vloženy nad rámec veřejných financí (zdroje ESF a národní veřejné zdroje)

udržitelnost pozitivních výsledků podpořených osob – vyjadřuje udržitelnost a čisté efekty podpory v delším časovém období po ukončení projektu (s odstupem nejméně 12 měsíců)

4.5.3 Detailní členění ukazatelů

Pro podrobnější sledování výstupů a výsledků budou některé ukazatele dále detailně členěny:

ukazatel počet podpořených osob

- detailní členění podle pohlaví (muži, ženy)
- detailní členění podle postavení na trhu práce (zaměstnanci, sebezaměstnaní, dlouhodobě nezaměstnaní, ostatní nezaměstnaní, non-active persons in training, other non-active persons)
- detailní členění podle věku (15-24 let, 55-64 let, ostatní)
- detailní členění podle znevýhodnění (menšiny, migranti, zdravotně znevýhodnění, ostatní znevýhodněné skupiny)
- detailní členění podle dosaženého vzdělání (základní, střední, vysokoškolské)

počet podpořených subjektů

- detailní členění podle typu subjektu (velké podniky, malé a střední podniky, orgány veřejné správy, ostatní veřejné organizace, nestátní neziskové organizace, ostatní)

4.5.4 Kvantifikace cílů programu

Kvantifikace cílů byla provedena na úrovni programu a priorit (kvantifikace jednotlivých priorit je uvedena u popisu priorit v subkapitolách 4.1 - 4.3). Kvantifikace cílů byla založena na základě podrobné analýzy průběhu realizace programu JPD 3 v letech 2004 – 2006. Kvantifikace je ovlivněna změnou metodiky monitorovacích ukazatelů ve srovnání s JPD 3, kdy ukazatel počet podpořených osob je konstruován odlišně, tj. každá podpořená osoba se započítává pouze jednou, na rozdíl od JPD 3, kde obdobný ukazatel vyjadřuje počet poskytnutých podpor.

Tabulka č. 52 Kvantifikované cíle operačního programu

	Cílová hodnota (2015)
Vstupy	
rozpočet programu	143,53 mil. €
Výstupy	
počet podpořených projektů	650
počet podpořených osob	19 500

počet podpořených subjektů	1 625
počet poskytnutých podpor	39 000
Výsledky	
podíl úspěšně podpořených osob	75 %
Dopady	
vyvolané soukromé zdroje	3,43 mil. €

4.6 Informace o veřejné podpoře

V návaznosti na čl. 8 obecného nařízení (ES) je program OPPA připraven a bude implementován v souladu s činnostmi, politikami a prioritami Společenství, a to včetně politiky hospodářské soutěže.

Z OPPA nebude v souladu s čl. 87 a 88 Smlouvy o ES poskytována žádná podpora, která by narušila nebo mohla narušit hospodářskou soutěž v EU tím, že zvýhodní určité podniky nebo určitá odvětví výroby v rámci obchodování mezi členskými státy.

Výjimka de minimis

V rámci implementace OPPA bude aplikováno ustanovení o slučitelnosti podpory de minimis se společným trhem obsažené v nařízení o použití článků 87 a 88 Smlouvy ES na podporu de minimis.

Celková výše podpory de minimis poskytnutá jednomu podniku nepřesáhne v tříletém období hrubou částku 150 000 EUR, a to bez ohledu na formu podpory nebo jejím sledovaném cíli a nezávisle na tom, zda je poskytnutá podpora financována ze zdrojů EU zcela, nebo částečně.

Řídicí orgán zajistí, aby před poskytnutím podpory de minimis dotčený podnik předložil písemné prohlášení o všech podporách de minimis nebo jiných státních podporách, které v období posledních dvou let a v daném fiskálním roce získal.

Součástí písemného sdělení o charakteru poskytované podpory de minimis z OPPA bude informace o její výši (vyjádřené jako hrubý ekvivalent podpory podniku) a výlučné odvolání na příslušné nařízení (ES), citace jeho názvu a odkaz na jeho zveřejnění v Úředním věstníku EU.

O aplikaci výjimky de minimis při implementaci OPPA budou vedeny záznamy, dokumentace bude uchovávána minimálně po dobu 10 let od data přidělení jednotlivé podpory. Na základě žádosti budou Evropské komisi poskytnuty veškeré informace, které Evropská komise určí za nezbytné k prokázání skutečnosti, že byly dodrženy podmínky poskytování výjimky de minimis.

Blokové výjimky ze zákazu veřejné podpory

Na základě Nařízení Rady (ES) č. 994/98 ze 7. května 1998 byla Evropská komise zmocněna vydávat nařízení, kterými vymezí určité některé kategorie veřejné podpory jako slučitelné se společným trhem EU v souladu s čl. 87 Smlouvy o ES. Pro tyto vymezené kategorie, pak není nutné provádět notifikaci. V rámci implementace OPPA budou aplikovány také tyto tzv. blokové výjimky, a to jakmile budou Evropskou komisí pro období 2007 – 2013 definovány.

V návaznosti na pravidla upravující blokové výjimky v předchozím programovacím období OPPA předpokládá aplikaci blokových výjimek v oblastech:

- podpory zaměstnanosti;
- podpory vzdělávání;
- podpory malým a středním podnikům (včetně podpory výzkumu a vývoje);
- podpory službám obecného hospodářského zájmu.

Soulad OPPA a politiky hospodářské soutěže EU

Tabulka č. 53 Aplikace de minimis a blokových výjimek na priority OPPA po celou dobu platnosti programu

Priority OPPA	Výjimky ze zákazu veřejné podpory				
	De minimis	Podpora zaměstnanosti	Podpora vzdělávání	Podpora malým a středním podnikům (včetně výzkumu a vývoje)	Služby obecného hospodářského zájmu
Priorita 1	x	x	x	x	x
Priorita 2	x	x	x	x	x
Priorita 3	x	x	x	x	x
Priorita	Není veřejná podpora				

Přehled zachycuje záměr využít blokové výjimky a výjimku de minimis ve všech prioritách OPPA. To ovšem neznamená, že veškeré operace podpořené z OPPA budou spadat do působnosti čl. 87 odst. 1 Smlouvy o ES.

Velká většina operací podpořených z OPPA (zejména v rámci priorit 2 a 3) nebude představovat veřejnou podporu ve smyslu čl. 87 odst. 1 Smlouvy o ES, protože se bude jednat o podporu pro jednotlivce poskytnutou bez toho, že by byly zvýhodněny určité podniky nebo určitá odvětví výroby a bez toho že by byl ovlivněn obchod mezi členskými státy EU. V řadě případů se také bude jednat o obecná opatření na podporu zaměstnanosti, která nenarušují nebo nemohou narušit hospodářskou soutěž. Příkladem takovýchto opatření mohou být: snížení nákladů práce a snížení sociálních nákladů, zvýšení investic do všeobecného a odborného vzdělávání, opatření k poskytování poradenství, všeobecná podpora a odborné vzdělávání nebo rekvalifikace pro nezaměstnané včetně školení v podnicích, zlepšení pracovních předpisů, a školní vzdělání a základní odborné vzdělávání (jako jsou programy učňovského školství a studium při zaměstnání).

V případě, že záměrem řídicího orgánu bude poskytovat veřejnou podporu nad rámec výjimek de minimis a blokových výjimek, bude postupováno v souladu s čl. 88, odst. 3 Smlouvy o ES, tj. Evropská komise bude informována o záměrech poskytnout nebo upravit systém veřejné podpory OPPA. V takovém případě nebudou zamýšlená opatření OPPA realizována, dokud nebude přijato konečné rozhodnutí ze strany Evropské komise ohledně slučitelnosti OPPA se společným trhem podle čl. 87 Smlouvy o ES.

Celkově poskytnutá veřejná podpora, bez ohledu na tom, zda je financována ze zdrojů EU zcela, nebo částečně, nepřekročí odpovídající strop regionální podpory určený podle mapy platné v době udělení podpory a schválené Evropskou komisí pro ČR, tam kde je to relevantní.

PRACOVNÍ NÁVRH

5 IMPLEMENTAČNÍ USPOŘÁDÁNÍ

5.1 Řízení

5.1.1 Řídící orgán

Řídící orgán je odpovědný za řádné a efektivní řízení programu v souladu s předpisy Evropské unie a s národními zákony.

Na základě Usnesení vlády ČR č. 175/2006 ze dne 22. února 2006, kterým bylo hl. m. Praha určeno řídicím orgánem pro Operační program Praha – Adaptabilita pověřila Rada hl. m. Prahy svým usnesením č. ze dne 2006 výkonem funkce řídicího orgánu oddělení pro Evropský sociální fond odboru zahraničních vztahů a fondů EU Magistrátu hl. m. Prahy

Tabulka č. 54 Řídící orgán operačního programu Praha - Adaptabilita

Řídící orgán	odbor zahraničních vztahů a fondů EU Magistrátu hl. m. Prahy
Sídlo	Mariánské nám. 2, 110 01 Praha 1, Česká republika
Zodpovědná osoba	Mgr. Patricia Ferulíková, ředitelka odboru
Telefon	+420 236 002 552
Fax	+420 236 007 110
E-mail	Patricia.Ferulikova@cityofprague.cz

Řídící orgán operačního programu především:

- shromažďuje spolehlivá finanční a statistická data umožňující monitorování provádění pomoci a předává tato data Řídícímu orgánu Národního rámce politiky soudržnosti, resp. Evropské komisi, a to zpravidla v elektronické podobě,
- zpracovává výběrová a hodnotící kritéria pro výběr projektů a předkládá je ke schválení monitorovacímu výboru;
- zajišťuje, aby operace byly pro financování vybírány podle kritérií pro operační program a aby po celou dobu provádění byly v souladu s příslušnými předpisy Společenství a členského státu,
- zajišťuje záznam a uchovávání účetních záznamů v elektronické podobě pro každou operaci v rámci operačního programu a shromažďování údajů o provádění nezbytných pro finanční řízení, sledování, ověřování, audit a hodnocení;
- zajišťuje že příjemci a jiné subjekty zapojené do provádění operací vedou buď nezávislý účetní systém nebo odpovídající účetní kód pro všechny transakce související s operací, aniž jsou dotčeny vnitrostátní účetní předpisy;
- ověřuje dodání spolufinancovaných produktů a služeb a skutečné vynaložení výdajů na operace vykázaných příjemci a jejich soulad s předpisy Společenství a s vnitrostátními;
- vypracování výroční a závěrečné zprávy o provádění pomoci a po schválení monitorovacím výborem je předkládá Evropské komisi;
- předávání veškeré potřebné informace o postupech a ověřeních prováděných v souvislosti s výdaji Platebnímu a certifikačnímu orgánu pro účely potvrzování;
- zajištění shody podporovaných akcí s politikami Společenství;

- zajišťuje soulad s požadavky na poskytování a zveřejňování informací (dle článku 68 všeobecného nařízení (ES));
- nastavuje řídicí a kontrolní systémy v souladu s platnou legislativou ČR a EU a odpovídá za efektivní a správné fungování těchto systémů;
- předchází, odhaluje a opravuje nesrovnalosti;
- řídí činnost monitorovacího výboru a poskytuje mu dokumenty umožňující sledovat kvalitu provádění operačního programu s ohledem na jeho konkrétní cíle;
- stanovuje postupy k zajištění toho, aby všechny dokumenty týkající se výdajů a auditů nezbytné pro zajištění odpovídajícího prověřovacího záznamu byly uchovávány v souladu s požadavky článku 88 všeobecného nařízení (ES);
- zajišťuje, aby se hodnocení operačních programů realizovalo v souladu s evropskými předpisy (podle čl. 46 odst. provádělo v souladu s článkem 45 všeobecného nařízení (ES));
- poskytuje Evropské komisi informace, které jí umožní provést hodnocení velkých projektů.

Řídicí orgán OPPA je metodicky podporován řídicím orgánem NRP, který vydává pokyny a doporučení s cílem efektivně dosáhnout splnění všech požadovaných úkolů.

5.1.2 Platební a certifikační orgán

Pro implementaci pomoci ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti je v České republice ustaven jediný Platební a certifikační orgán (PCA), a to odbor Národní fond Ministerstva financí.

Tabulka č. 55 Platební a certifikační orgán

Platební a certifikační orgán	Odbor Národní fond, Ministerstvo financí České republiky
Sídlo	Letenská 15, 118 10 Praha 1 - Malá Strana, Česká republika
Zodpovědná osoba	Ing. Jan Gregor, ředitel odboru
Telefon	+420 257 042 445
Fax	+420 257 042 487
E-mail	Jan.Gregor@mfcz.cz

Platební a certifikační orgán nedisponuje rozhodovacími pravomocemi v oblasti alokace prostředků na jednotlivé projekty, výběru projektů, uzavírání smluv na projekty atd.

Systém finančních toků strukturálních fondů probíhá po třech základních liniích:

- 1) stanovení závazku EU a zaslání zálohové platby (tzv. payment on account) z Evropské komise Platebnímu a certifikačnímu orgánu;
- 2) zasílání průběžných plateb a platby konečného zůstatku z Evropské komise Platebnímu a certifikačnímu orgánu na základě žádostí a certifikovaných výdajů;
- 3) platba konečným příjemcům.

Předpokladem pro zaslání žádosti o průběžnou platbu a závěrečnou platbu Evropské komisi je certifikace uskutečněných výdajů (dále jen certifikace), kterou provádí Platební a certifikační orgán.

Certifikací se rozumí kontrola, která musí ověřit, zda příslušné řídicí orgány, zprostředkující subjekty, popřípadě jiné subjekty realizující projekt splnily požadavky z evropské legislativy; a dále, zda výkaz výdajů, který předloží řídicí orgán, obsahuje všechny náležitosti, které jsou uvedené v příslušné metodice. Platební a certifikační orgán vykonává následující funkce:

- a) vytváří a aktualizuje metodické pokyny pro provádění certifikace výdajů SF,
- b) spolupracuje na tvorbě metodických pokynů pro řízení pomoci z rozpočtu EU,
- c) zajišťuje metodické vedení institucím zapojeným do implementace SF,
- d) v rámci certifikace výdajů vypracovává a předkládá Evropské komisi ověřené výkazy výdajů a žádosti o platby (průběžné i konečné) pro všechny programy na základě výkazů výdajů předložených řídicími orgány
- e) ověřuje, že výkaz výdajů je přesný, vychází ze spolehlivého účetního systému a je založen na ověřitelných podkladech;
- f) monitoruje manuály pracovních postupů užívané subjekty zapojenými do implementace SF a ověřuje dodržování těchto postupů,
- g) certifikuje výkazy uskutečněných výdajů SF,
- h) provádí kontroly na místě u subjektů zapojených do implementace SF,
- i) průběžně monitoruje a ověřuje soulad činností a postupů řídicích orgánů a zprostředkujících subjektů s právními předpisy ČR a EU,
- j) ověřuje aplikaci procesů řízení a systému kontroly řídicích orgánů a zprostředkujících subjektů,
- k) zajišťuje efektivní správu a řízení finančních prostředků plynoucích z rozpočtu EU v rámci SF,
- l) řídí a koordinuje toky finančních prostředků poskytnutých z rozpočtu EU a zabezpečuje plynulost toku finančních prostředků z PCA do státního rozpočtu ČR ,
- m) provádí kontrolu a schvaluje souhrnné žádosti o platby ze zdrojů SF do státního rozpočtu ČR,
- n) vyhodnocuje čerpání alokací,
- o) přijímá platby z rozpočtu EU a zabezpečuje převody prostředků,
- p) metodicky řídí vypracovávání odhadů čerpání prostředků poskytnutých z rozpočtu EU a předává tyto odhady Komisi,
- q) zajišťuje koncepci, metodiku, tvorbu, rozvoj a činnost účetního systému využívaného pro administraci SF/CF,
- r) zajišťuje metodické řízení v oblasti účtování o prostředcích SF,
- s) ve spolupráci s řídicím orgánem NRPS zajišťuje, že příspěvek ze SF nenahrazuje veřejné a jim ekvivalentní výdaje ČR;
- t) spolupracuje s Evropskou komisí při ověřování adicionality mid-term a ex-post, zajišťuje vrácení neoprávněně vyplacených prostředků v případě porušení pravidla trvanlivosti operací.

Platební a certifikační orgán a koneční příjemci jsou povinni vést účetnictví zahrnující všechny operace, které se vyskytly v průběhu realizace projektů financovaných prostřednictvím strukturálních fondů.

Účetnictví se vede v souladu se zákonem č. 563/1991, o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů. Pro účely přepočtu EUR na Kč se používá kurz ČNB platný v den uskutečnění transakce. Účetnictví je vedeno v elektronické formě. Účetní záznamy musí být dostatečným způsobem chráněny, aby se zabránilo jejich možnému zneužití. Toto ustanovení platí jak pro zabezpečení příslušného počítačového programu, tak i pro fyzickou ochranu písemných záznamů.

5.1.3 Auditní orgán

Auditní orgán zajišťuje provádění auditů za účelem ověření účinného fungování řídicího a kontrolního systému operačního programu. Dále zajišťuje provádění auditů na vzorku operací vhodném pro ověření vykázaných výdajů. Auditní orgán je spolu s řídicím orgánem nápomocen Evropské komisi při kontrolách na místě vykonávaných Evropskou komisí, provádí kontroly na místě, pokud o to Evropská komise požádá. Auditní orgán zajistí, aby audity byly prováděny dle mezinárodně uznávaných standardů. Auditní orgán informuje o svých zjištěních Řídicí orgán Národního rámce politiky soudržnosti. V součinnosti s Řídicím orgánem Národního rámce politiky soudržnosti navrhuje doporučení k nápravě, zvláště v systémové oblasti.

Auditní orgán se ve spolupráci s řídicím orgánem zavazuje, že předloží Evropské komisi do devíti měsíců od schválení operačního programu strategii auditu pro všechny subjekty, které provádějí audity, metodu, která bude použita, metodu výběru vzorků pro audity operací a orientační plán auditů zajišťující provedení auditů u hlavních subjektů a rovnoměrné rozložení auditů v celém programovém období. V případě, že se pro několik operačních programů používá společný systém, může být předložena jedna strategie auditu. Jsou-li audity a kontroly prováděny jiným subjektem než auditním orgánem, zajistí auditní orgán, aby takové subjekty byly funkčně nezávislé.

Do dne 30. června každého roku od roku 2008 do roku 2015 ve spolupráci s řídicím orgánem předkládá:

- a) výroční kontrolní zprávy Evropské komisi, které obsahují zjištění z auditů provedených během předchozího roku v souladu se strategií auditu operačního programu jakož i nedostatky zjištěné v řídicích a kontrolních systémech programu. Informace týkající se auditů provedených v letech 2015 a 2016 budou zahrnuty do závěrečné zprávy o kontrole, která je podkladem pro prohlášení o uzavření,
- b) vydává stanovisko k tomu, zda fungování řídicího a kontrolního systému poskytuje přiměřenou záruku, že výkazy výdajů předložené Evropské komisi jsou správné a že související transakce jsou zákonné a řádné,
- c) předkládá prohlášení o částečném uzavření, ve kterém vyhodnotí zákonnost a řádnost dotyčných výdajů dle článku 86a všeobecného nařízení,
- d) předloží Evropské komisi nejpozději do 31. března 2017 prohlášení o uzavření, ve kterém vyhodnotí platnost žádosti o platbu konečného zůstatku a zákonnost a řádnost souvisejících transakcí zahrnutých do závěrečného výkazu výdajů, který potvrdí závěrečná zpráva o kontrole.

5.2 Monitorování

S ohledem na efektivní řízení implementace programu bude řídicí orgán provádět monitorování postupu realizace OPPA na úrovni jednotlivých projektů, priorit a programu jako celku ve vztahu k naplňování globálního a specifických cílů. Pro sledování pokroku bude využito monitorovacích ukazatelů uvedených v kapitole 4.

Pro shromažďování potřebných finančních a statistických dat z úrovně projektů zajistí řídicí orgán fungování počítačového monitorovacího systému operací.

Účelem systému je:

- poskytnout nástroj pro efektivní administraci programu
- zabezpečit sběr věcných a finančních dat o realizaci projektů;
- sledovat naplňování monitorovacích ukazatelů na úrovni jednotlivých projektů a priorit programu;
- poskytnout dat pro provádění hodnocení programu (viz kap. 5.3)
- zajistit přenos údajů s centrálním monitorovacím systémem a platebními systémy

5.2.1 Výroční a závěrečná zpráva

Řídicí orgán je zodpovědný za přípravu výročních a závěrečné zprávy. Výroční zprávy jsou zasílány Evropské komisi do 30. června každého roku implementace programu, poprvé však v roce 2008. Závěrečná zpráva je EK zaslána do 30. června 2016. Před zaslání výročních a závěrečné zprávy Evropské komisi je projedná a schválí monitorovací výbor.

Výroční a závěrečné zprávy obsahují následující informace pro zajištění přehledu o realizaci operačního programu:

- a) informace o pokroku dosaženém při provádění operačního programu a priorit ve vztahu ke specifickým a ověřitelným cílům, s kvantifikací všude tam, kde to je možné, fyzických ukazatelů a ukazatelů realizace, výsledků a dopadu na prioritu;
- b) informace o finančním provádění operačního programu, kde jsou u každé priority podrobně uvedeny výdaje vyplacené příjemcem pomoci a odpovídající veřejný příspěvek, celkové platby přijaté od Komise a kvantifikace finančních ukazatelů podle čl. 65 odst. 2;
- c) v příslušných případech se informace o finančním provádění v oblastech přijímajících přechodnou podporu uvádějí v rámci každého operačního programu odděleně;
- d) informace o finančním provádění podle oblasti pomoci přijaté Komisí podle postupu uvedeného v čl. 104 odst. 3;
- e) kroky podniknuté řídicím orgánem a monitorovacím výborem pro zajištění kvality a efektivnosti realizace, především:
 - i) opatření pro monitorování a hodnocení včetně opatření pro sběr údajů;
 - ii) přehled významných problémů při provádění operačního programu a veškerá přijatá opatření včetně odezvy na připomínky učiněné podle článku 67;
 - iii) využití technické podpory;
- f) opatření přijatá pro zajištění informovanosti a publicity operačního programu;

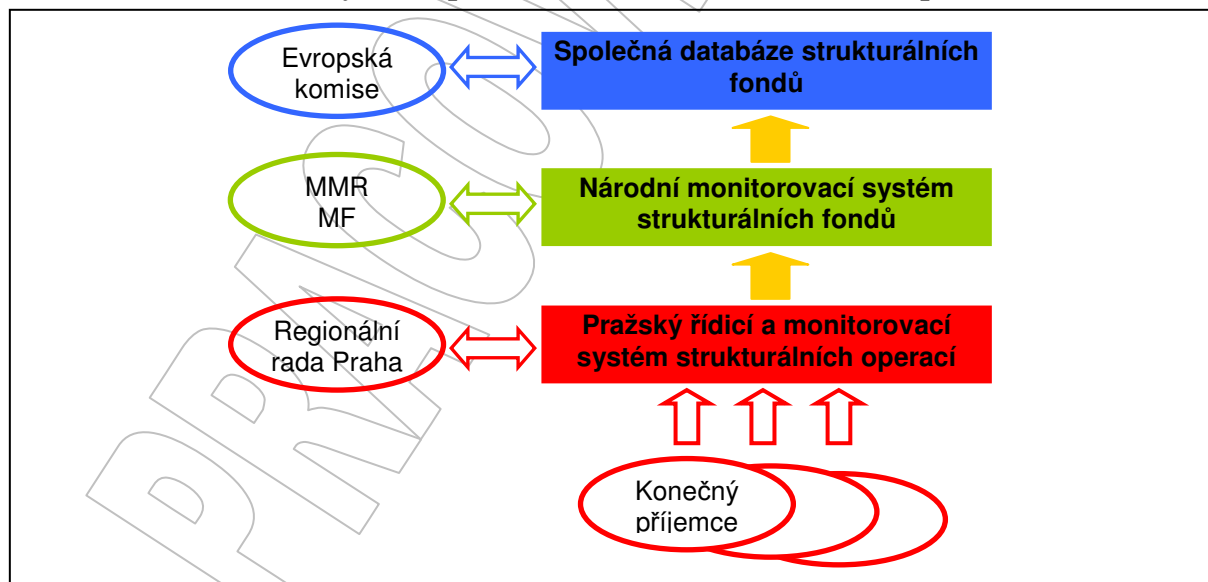
- g) prohlášení o shodě s právem Společenství při provádění operačního programu, případně uvedení všech problémů a opatření pro jejich řešení;
- h) dosažený stav a financování velkých projektů a globálních grantů;
- i) informace o pravidlech, kterými se řídí udělení přednostního financování v oblastech s přírodním znevýhodněním;
- j) využití pomoci vrácené řídicímu orgánu nebo jinému veřejnému orgánu v období provádění operačního programu.

5.2.2 Počítačový monitorovací systém

Pro efektivní sledování realizace projektů v rámci OPPA a jako nástroj pro řízení programu bude sloužit Pražský řídicí a monitorovací systém strukturálních operací. Tento systém založený na webovém přístupu bude provozován na úrovni řídicího orgánu pro administraci projektů a celkové řízení programu. Koneční příjemci budou mít přístup do systému přes webové rozhraní pro zadávání žádostí o finanční podporu, žádání o platby a předávání monitorovacích zpráv.

Z Pražského řídicího a monitorovacího systému strukturálních operací budou data pravidelně v předem dohodnutém formátu přenášena do národního monitorovacího systému strukturálních fondů, který bude provozován i na úrovni řídicího orgánu. Na úrovni národního systému bude zajištěno propojení na platební systémy (např. manažerský a účetní systém Viola) a další národní informační systémy. Celková koordinace koncepce, rozvoje a metodiky elektronického monitorovacího systému strukturálních fondů v ČR je v gesci Ministerstva pro místní rozvoj ČR.

Obrázek č. 56 Schéma systému pro monitorování strukturálních operací v Praze

Zdroj: OZF MHMP

5.2.3 Monitorovací výbor

Na návrh ŘO se nejpozději do 3 měsíců od schválení operačního programu zřizuje Monitorovací výbor OPPA (MV). Monitorovací výbor je zřizován po konzultaci s příslušnými sociálními a ekonomickými partnery a při respektování vyvážené účasti žen a mužů.

MV je vytvořen na principu partnerství a sestává ze zástupců partnerských ministerstev, zástupců hlavního města Prahy, zástupců dalších partnerů včetně sociálních, zástupců platebního a certifikačního orgánu. Počet členů MV a jeho působnost se stanoví v jeho Statutu a v Jednácím řádu; při určení členů jednotlivých zastupovaných subjektů bude zohledněno podle možnosti rovné zastoupení mužů a žen. Členy MV jmenuje předseda Regionální rady hl. m. Prahy na základě návrhů jednotlivých orgánů a sociálních partnerů. Jednání MV se účastní zástupce EK jako pozorovatel.

Tabulka č. 57 Indikativní složení Monitorovacího výboru OPPA

Instituce	Počet členů
Předseda regionální Rady hl. m. Prahy (předseda výboru)	1
Výbor Regionální rady hl. m. Prahy	4
Řídicí orgán OPPA	1
Řídicí orgán OPPK	1
Ministerstvo práce a sociálních věcí	1
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	1
Ministerstvo pro místní rozvoj	1
Ministerstvo financí	1
Český statistický úřad	1
Hospodářská komora	1
odborné instituce z oblasti vzdělávání	2
vysoké školy	1
nestátní neziskový sektor	2
oblast rovných příležitostí	1
oblast výzkumu a vývoje	1
zaměstnavatelé	1
odbory	1

Monitorovací výbor v souladu s čl. 64 obecného nařízení provádí tyto činnosti:

- zváží a schválí kritéria pro výběr operací financovaných do čtyř měsíců od schválení operačního programu. Výběr kritérií se přezkoumává podle potřeb programu;
- pravidelně kontroluje pokrok při dosahování specifických cílů operačního programu na základě dokumentů předložených řídicím orgánem;
- prověřuje výsledky realizace, zvláště dosahování cílů stanovených pro každou prioritu, a hodnocení;
- zváží a schválí výroční a závěrečnou prováděcí zprávu před jejich zasláním Komisi;
- je informován o výroční kontrolní zprávě a veškerých případných připomínkách Komise po přezkoumání zprávy;
- z podnětu členského státu může být informován o výroční zprávě podle článku 27;
- může navrhnout řídicímu orgánu jakoukoli úpravu nebo přezkoumání operačního programu, které by mohly umožnit dosažení cílů fondů uvedených v článku 3 nebo zlepšit jeho řízení včetně řízení financí;
- zváží a schválí veškeré návrhy na úpravu obsahu rozhodnutí Komise o příspěvku fondů.

5.3 Hodnocení

Pro zajištění efektivního provádění pomoci bude sestaven evaluační plán OPPA jako samostatný dokument nebo jako součást celkové strategie strukturálních operací v ČR. Výsledky jednotlivých hodnocení budou veřejně přístupné tak, aby byla zabezpečena transparentnost realizace programu a přenos získaných zkušeností.

Řídicí orgán bude zodpovědný za organizaci celého hodnotícího procesu. ŘO bude zajišťovat implementaci evaluačního plánu OPPA a bude zodpovědný za formulaci zadání hodnocení, za výběr nezávislých externích hodnotitelů a za monitoring plnění úkolů v rámci hodnocení.

5.3.1 Ex-ante hodnocení

Provedení ex-ante hodnocení zajišťuje řídicí orgán jako paralelní proces ke zpracování operačního programu. Cílem *ex-ante* hodnocení je zlepšení kvality programování. Hodnocení určí a posoudí střednědobé a dlouhodobé potřeby, cíle, kterých je třeba dosáhnout, očekávané výsledky, kvantifikované cíle, případně soudržnost strategie navržené pro region, přidanou hodnotu Společenství, míru respektování priorit Společenství, poznatky z předchozího programování a kvalitu postupů realizace, monitorování, hodnocení a finančního řízení.

Shrnutí provedeného ex-ante hodnocení OPPA je uvedeno v kapitole 3.6.

5.3.2 Interim hodnocení 2010

Nejpozději do roku 2010 zajistí řídicí orgán hodnocení operačního programu samostatně nebo jako součást celkového hodnocení všech operačních programů. Cílem interim hodnocení je posouzení dosavadního vývoje implementace operačního programu ve vztahu k jeho cílům a ve vztahu k jeho souladu se Strategickými obecnými zásadami Společenství a s Národním strategickým referenčním rámcem. Výsledky interim hodnocení 2010 projednává Monitorovací výbor programu a pro informaci se zasílají Evropské komisi.

5.3.3 Ad-hoc hodnocení

V případě, kdy výsledky monitorování operačního programu v průběhu realizace programu odhalí významné odchylky od plnění cílů stanovených v programu provede řídicí orgán ad-hoc hodnocení programu s cílem identifikovat příčiny a navrhnout řešení pro další implementaci programu. Výsledky ad-hoc hodnocení projednává Monitorovací výbor programu a pro informaci se zasílají Evropské komisi.

5.3.4 Ex-post hodnocení

Provedení ex-post hodnocení je v odpovědnosti Evropské komise ve spolupráci s řídicím orgánem, který zajistí sběr potřebných údajů. Ex-post hodnocení zahrne všechny operační programy pro příslušný cíl a prověří rozsah použití zdrojů, účelnost a účinnost programování fondu, socioekonomický dopad a dopad na priority Společenství. Hodnocení ex-post bude dokončeno do 31. prosince 2015.

5.4 Finanční řízení

Systém finančních toků bude popisovat **Metodika finančních toků a kontroly strukturálních fondů a Fondu soudržnosti pro období 2007 - 2013**, kterou vydává Ministerstvo financí. Ministerstvo financí spravuje prostředky poskytované Evropskou komisí na financování programů strukturálních fondů a Fondu soudržnosti.

Prostředky strukturálních fondů a Fondu soudržnosti budou Evropskou komisí zasílány na účet Platebního a certifikačního orgánu (současný Platební orgán). V rámci Platebního a certifikačního orgánu metodicky řídí finanční prostředky strukturálních fondů a Fondu soudržnosti oddělení Metodiky finančního řízení a plateb, které rovněž bude realizovat převody prostředků strukturálních fondů a Fondu soudržnosti do státního rozpočtu.

Systém finančních toků prostředků operačních programů bude zajištěn prostřednictvím finančního toku přes státní rozpočet. Prostředky strukturálních fondů a Fondu soudržnosti budou příjemcům předfinancovány na základě předložených žádostí ze státního rozpočtu, resp. z rozpočtů Regionálních rad. Žádosti příjemců budou předkládány pouze v měně CZK s výjimkou programů financujících cíl 3. Platební a certifikační orgán po obdržení souhrnné žádosti provede proplacení prostředků strukturálních fondů a Fondu soudržnosti do kapitoly státního rozpočtu, která poskytla předfinancování prostředků strukturálních fondů a Fondu soudržnosti.

Případné vztahy státního rozpočtu vůči rozpočtům Regionálních rad jsou v gesci Ministerstva pro místní rozvoj.

Systém finančních toků SF/CF - popis

Platby příjemcům probíhají formou ex-post plateb (zpětné proplacení příjemcem již uskutečněných výdajů) či formou ex-ante plateb (formou zálohy poskytnuté příjemci ze státního rozpočtu, resp. rozpočtu Regionální rady na realizaci projektu). Rozhodnutí o formě plateb příjemcům pomoci v rámci jednotlivých operačních programů je plně v kompetenci příslušného správce rozpočtové kapitoly, resp. Regionální rady.

1. Příjemce na základě uskutečněných výdajů¹ vystavuje žádost o proplacení prostředků státního rozpočtu, resp. z rozpočtu Regionální rady (odpovídající evropskému i národnímu podílu), přičemž žádost je předložena ke kontrole a schválení Řídícímu orgánu resp. Zprostředkujícímu subjektu;
2. Řídící orgán žádost příjemce schvaluje a dává pokyn finančnímu útvaru k provedení platby na účet příjemce;
3. Finanční útvar příslušné rozpočtové kapitoly, resp. Regionální rady provádí platbu ze státního rozpočtu, resp. rozpočtu Regionální rady na účet příjemce;
4. Finanční útvar na základě provedených úhrad ze státního rozpočtu, resp. z rozpočtu Regionální rady vystavuje souhrnnou žádost o provedení platby prostředků strukturálních fondů a Fondu soudržnosti z účtu Platebního a certifikačního orgánu do příslušné kapitoly státního rozpočtu;
5. Platební a certifikační orgán provádí kontrolu předložené souhrnné žádosti, její zaúčtování (rozhodným datem pro stanovení kurzu pro přepočet prostředků z CZK na EUR je datum zaúčtování Platebním a certifikačním orgánem) a následně úhradu

¹ V případě poskytování plateb příjemcům formou ex-ante plateb příjemce předkládá v rámci žádosti o proplacení prostředků státního rozpočtu přehled uskutečněných výdajů z poskytnutých prostředků státního rozpočtu, resp. Regionální rady.

prostředků strukturálních fondů a Fondu soudržnosti do příslušné kapitoly státního rozpočtu;

6. Platební a certifikační orgán žádá po provedení certifikace Evropskou komisí o doplnění prostředků na jeho účet;
7. Evropská komise žádost odsouhlasí a zasílá prostředky na účet Platebního a certifikačního orgánu.

5.5 Kontrola

Systém finanční kontroly OPPA bude nastaven v souladu s čl. 58 – 59 a čl. 61 obecného nařízení s (ES), čl. 13 a čl. 16 prováděcího nařízení (ES) a v souladu se zákonem č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole a zákonem č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, ve znění pozdějších předpisů.

Hlavní zásadou pro systém finanční kontroly OPPA je jasné oddělení kontroly řízení podle čl. 13 prováděcího nařízení (ES) od nezávislé kontroly v souladu s čl. 16 tohoto nařízení (kontrola vzorku operací).

Kontrolní systém OPPA je dvoustupňový. První stupeň bude zajišťovat kontrolu všech projektů. Druhý stupeň zajistí kontroly vzorků projektů a systémové kontroly s cílem ujistit se, že kontrolní orgán na prvním stupni vykonává kontroly v souladu s legislativou EU a ČR a funguje efektivně a správně.

Vedle interního kontrolního systému OPPA bude působit také Ministerstvo financí jako ústřední správní úřad pro finanční kontrolu v souladu s ustanoveními zákona č. 2/1969, o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů, Nejvyšší kontrolní úřad, jež je oprávněn vykonávat nezávislou kontrolní činnost ve smyslu příslušných ustanovení zákona č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, a Evropská komise, která kontroluje existenci a řádné fungování řídicích a kontrolních systémů v členských státech postupem podle čl. 69 a 70 obecného nařízení (ES). Samostatné a nezávislé kontroly vykonává ve své působnosti Evropský účetní dvůr.

Všechny orgány podílející se na implementaci strukturálních finančních nástrojů budou mít zavedeny potřebné řídicí a kontrolní systémy, které budou v souladu s národní legislativou a budou schopny identifikovat administrativní, systémové nebo záměrné chyby a také budou zajišťovat prevenci vzniku chyb.

5.5.1 Dvoustupňový kontrolní systém

1. stupeň kontroly – Kontrola fyzické realizace projektů

Řídicí orgán OPPA nese odpovědnost za správnost věcného využití poskytnutých peněžních prostředků v souladu s pravidly EU a ČR, tedy i odpovědnost za provádění finanční kontroly podle části 8 zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole, ve znění pozdějších předpisů, a podle nařízení ES, a dodržování pravidel vnitřního kontrolního systému.

Řídící orgán zajistí výkon kontrolní činnosti podle čl. 59 b) obecného nařízení (ES). Cílem kontrol je ověřit, že:

- spolufinancované výrobky a služby byly dodány,
- vykazované výdaje byly skutečně vynaloženy,
- vynaložené výdaje splňují pravidla stanovená Společenstvím a ČR.

Rozsah kontrolní činnosti bude stanoven tak, aby byla zaručena správnost a oprávněnost operací prováděných příjemci, a bude předmětem každoroční revize.

Kontrolní činnost Řídícího orgánu bude podle čl. 13 prováděcího nařízení (ES) zahrnovat dvě fáze: administrativní kontrolu (kontrolu z pracoviště) a kontrolu na místě.

Řídící orgán bude vykonávat administrativní kontrolu při schvalování žádostí o platbu na základě dokumentace předložené příjemcem.

Řídící orgán provede kontrolu na místě u všech projektů alespoň jedenkrát za dobu realizace projektu. Pokud nebude možné provést kontrolu na místě u všech projektů, budou projekty ke kontrole na místě vybrány na základě metody výběru projektů. Řídící orgán bude v tomto případě archivovat písemné záznamy o způsobu výběru projektů.

Řídící orgán vypracuje pracovní postupy pro výkon kontrol a bude archivovat záznamy o všech kontrolách, které budou obsahovat datum, popis vykonaných činností, výsledek kontroly a opatření v případě, že byla odhalena nesrovnalost.

2. stupeň kontroly - Kontrola vzorku operací

Kontrolu vzorku operací zajistí podle čl. 61 obecného nařízení (ES) oddělení interního auditu řídicího orgánu, které je odděleno od řídicích a platebních funkcí v rámci OPPA. Kontrola vzorku operací prováděná v souladu s čl. 16 prováděcího nařízení (ES) zahrne především:

- pravidelné ověřování fungování a dodržování řídicího a kontrolního systému,
- pravidelné ověřování vzorku výdajů uskutečněných na různých úrovních implementace.

Kontroly vzorku podle čl. 16 prováděcího nařízení (ES) budou především ověřovat, že:

- operace splňuje podmínky poskytnutí finanční podpory z operačního programu OPPA,
- prokazované výdaje jsou v souladu s účetními záznamy a dokumentací uchovávanou příjemci a implementační strukturou,
- výdaje prokazované příjemci jsou v souladu s platnými předpisy EU a ČR,
- finanční příspěvky veřejného spolufinancování jsou příjemcům propláceny bez jakýchkoli srážek nebo neodůvodněného zpoždění.

Oddělení Interního auditu bude spolupracovat v případě vyžádání s kontrolními orgány Evropské komise a nebo jiných subjektů.

5.5.2 Finanční kontrola na úrovni Ministerstva financí ČR

Ministerstvo financí jako ústřední orgán státní správy pro finanční kontrolu podle § 7 zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole, ve znění pozdějších předpisů, metodicky řídí a koordinuje výkon celého systému finanční kontroly strukturálních fondů. Ministerstvo financí bylo pověřeno usnesením vlády č. 198/2006 výkonem funkce Centrálního auditního orgánu.

Ministerstvo financí ČR bude zodpovědné za výkon těchto kontrolních funkcí:

- odpovídá za ověřování řádného fungování řídicího a kontrolního systému,
- metodicky řídí a koordinuje činnost oddělení Interního auditu,
- zodpovídá za systémy a postupy, které zajistí odpovídající prověřovací záznam a dále zpracovává postupy pro podávání zpráv při odhalování a sledování nesrovnalostí,

v rámci výkonu funkce Platebního a certifikačního orgánu provádí kontroly na místě u subjektů zapojených do implementace SF/CF, ověřuje aplikaci procesů řízení a systému kontroly Řídicího orgánu OPPA.

5.5.3 Kontrola Nejvyšším kontrolním úřadem

Nejvyšší kontrolní úřad je oprávněn vykonávat nezávislou kontrolní činnost OPPA ve smyslu příslušných ustanovení zákona č.166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu.

5.5.4 Kontrolní činnosti prováděné Komisí a Evropským účetním dvorem

Evropská komise je oprávněna podle čl. 71 obecného nařízení (ES) provádět kontroly na místě, a to kontroly vzorku operací a kontroly řídicích a kontrolních systémů. Evropská komise může požádat členský stát, aby provedl neplánovanou kontrolu správnosti funkce systému nebo ověřit jednu či více transakcí.

Samostatné a nezávislé kontroly vykonává ve své působnosti Evropský účetní dvůr.

5.5.5 Prohlášení při uzavírání programu

Vystavení prohlášení při ukončení programu se zasílá spolu se žádostí o platbu konečného zůstatku včetně certifikace, spolu se závěrečnou zprávou o implementaci programu a kontrolní zprávou Evropské komisi. Toto prohlášení je vystaveno po ukončení programovacího období. Prohlášení při ukončení pomoci bude vystaveno Centrálním auditním orgánem, jehož výkonem bylo pověřeno Ministerstvo financí.

Prohlášení při ukončení pomoci bude založeno na pravidelných zprávách o řídicích a kontrolních systémech a o hodnocení a výsledcích kontrol prováděných během trvání OPPA.

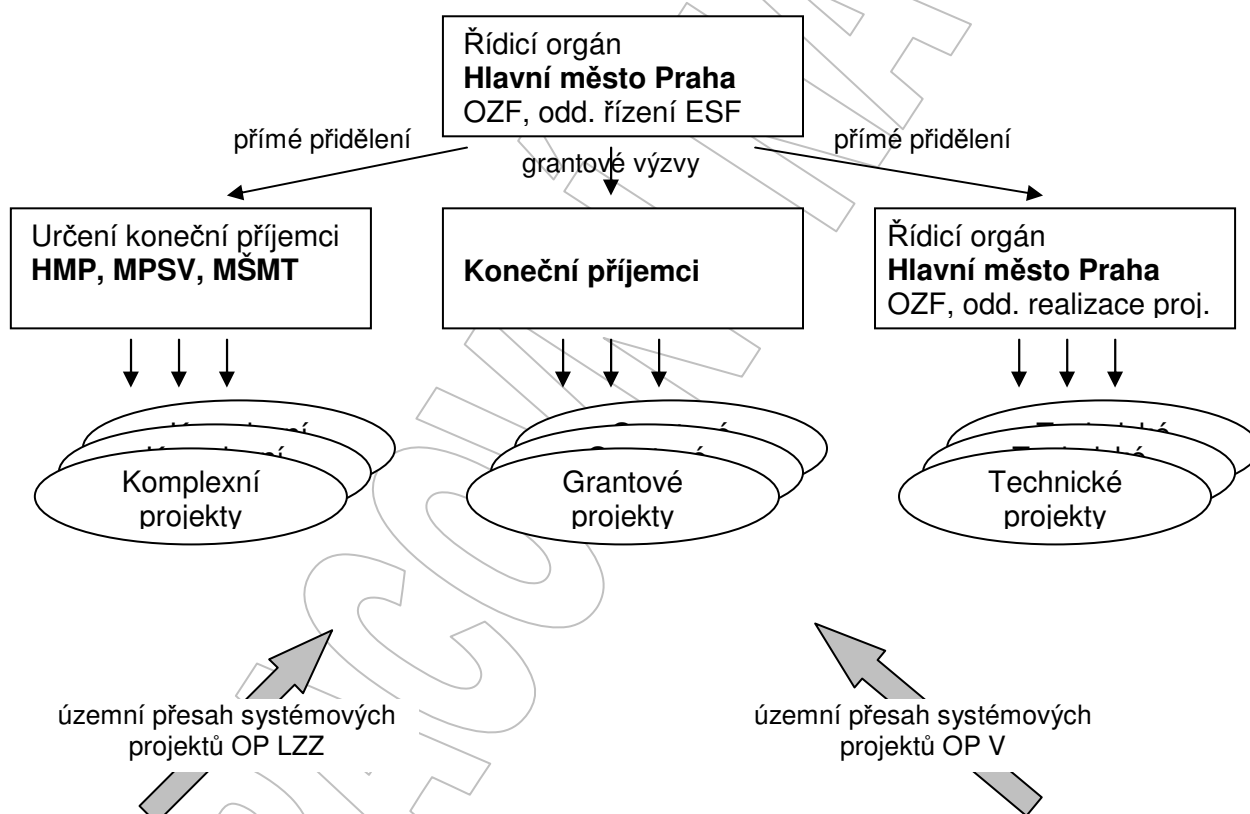
5.6 Základní principy výběru projektů

S ohledem na zkušenosti z programového období 2004 – 2006, vzhledem k velikosti finanční alokace programu a z hlediska transparentnosti a efektivnosti řízení je navrhován následující implementační systém.

Finanční prostředky budou na projekty přidělovány následujícími dvěma distribučními mechanismy:

- přímé přidělení: přímým přidělením budou poskytnuty prostředky na realizaci komplexních projektů (projekty, které svou povahou globálně řeší část činností programu a z jejichž charakteru plyne, že musí být zajišťovány jednotně na celém území hl. m. Prahy, jedná se zejména o projekty systémového charakteru) předem určeným konečným příjemcům; komplexní projekty mohou být realizovány jako veřejné zakázky vyhlašované konečným příjemcem; přímým přidělením budou rovněž poskytnuty prostředky na projekty technické asistence, konečným příjemcem bude ŘO.
- grantové výzvy: grantovými výzvami budou poskytnuty prostředky na realizaci grantových projektů, kdy programem je určena pouze skupina možných konečných příjemců; koneční příjemci mohou grantové projekty realizovat vlastními silami, dodávkou služeb a nebo kombinací předchozích dvou nástrojů.

Pro koordinaci věcného zaměření grantových výzev a komplexních projektů budou vytvořena Programová partnerství. V programových partnerstvích budou zastoupeni: řídicí orgán, určení koneční příjemci, sociální a ekonomičtí aktéři a neziskový sektor.

5.7 Informovanost a publicita

Informační aktivity a publicita OPPA budou prováděny v souladu s postupy a zásadami upravenými v kap. I – III prováděcího nařízení (ES) s cílem zajistit maximální transparentnost čerpání podpory z tohoto programu a informovat co nejširší veřejnost.

Zajišťování publicity a informovanosti o OPPA bude probíhat v koordinaci s ostatními programy čerpajícími podporu ze strukturálních fondů na území ČR a ve spolupráci

s Evropskou komisí, která bude prostřednictvím výročních zpráv o implementaci OPPA pravidelně informována o opatřeních přijatých za tímto účelem.

5.7.1 Komunikační akční plán a výměna zkušeností

V souladu s čl. 2 prováděcího nařízení (ES) připraví řídicí orgán nejpozději do 4 měsíců od schválení programu Komunikační akční plán OPPA.

Komunikační akční plán (KAP) bude obsahovat informace o:

- cílech plánu a cílových skupinách;
- strategii a zaměření informačních aktivit a publicity (tato opatření budou prováděna tak, aby brala v potaz přidanou hodnotu pomoci EU na úrovni národní, regionální i místní);
- finančním plánu KAP;
- subjektu odpovědném za realizaci informačních aktivit a publicity;
- postupu pro hodnocení informačních aktivit a publicity s ohledem na kritéria transparentnosti, povědomí o OPPA a z hlediska informování o roli EU v programu.

Řídicí orgán zajistí, aby nástroje implementace KAP odpovídaly informačním potřebám obsaženým v tomto plánu.

O pokroku v implementaci KAP bude řídicí orgán pravidelně informovat. Výroční zprávy a závěrečná zpráva o implementaci OPPA budou obsahovat příklady realizovaných opatření informování a publicity. Výroční zpráva za rok 2010 a závěrečná zpráva budou navíc obsahovat hodnocení těchto aktivit. Předmět i důvod případného dodatku ke KAP OPPA bude detailně vysvětlen ve výroční zprávě.

Evropská komise bude informována o osobách (osobě), které řídicí orgán jmenuje jakožto odpovědné za realizaci informačních aktivit a publicity OPPA. V rámci sítě těchto zástupců bude řídicí orgán s Evropskou komisí spolupracovat s cílem zajistit výměnu zkušeností s realizací KAP a zejména výměnu příkladů dobré praxe.

5.7.2 Publicita pro potenciální příjemce

Řídicí orgán v souladu s KAP zajistí, aby se informace o příležitostech získat prostřednictvím OPPA podporu ze zdrojů Společenství a národních a regionálních zdrojů ČR, dostaly k co nejširšímu publiku. Publicita OPPA bude vždy obsahovat údaje o podílu spolufinancování EU, o zapojení Evropského sociálního fondu a bude prováděna s cílem zajistit maximální dostupnost informací všem zainteresovaným.

Řídicí orgán zajistí, aby potenciální příjemci dostali jasné a přehledné informace, zejména o:

- pravidlech uznatelnosti platných pro OPPA;
- aplikovaných postupech a délce trvání hodnocení žádostí o podporu z programu;
- kritériích pro výběr a hodnocení žádostí o podporu;
- kontaktech na subjekty poskytující informace o programu na úrovni národní, regionální nebo místní.

Při aktivitách informovanosti a publicity bude řídicí orgán spolupracovat s místními a regionálními subjekty veřejné správy, odborovými asociacemi, ekonomickými a sociálními partnery, nestátními neziskovými organizacemi, zástupci podnikatelského sektoru, informačními centry EU a zastoupením Evropské komise v ČR.

5.7.3 Informovanost veřejnosti

Řídící orgán bude spolu s příjemci příspěvku z OPPA o podpořených operacích a postupu jejich realizace informovat veřejnost. Informační aktivity budou realizovány za pomoci všech vhodných forem a metod komunikace, s ohledem na územní platnost OPPA a v souladu s KAP. Řídící orgán bude usilovat o co nejširší mediální pokrytí, přičemž v souladu s čl. 7 prováděcího nařízení (ES) přinejmenším zajistí:

- informační kampaň o zahájení implementace OPPA;
- jednou ročně informování o průběžných výsledcích programu;
- zveřejnění seznamu příjemců, včetně uvedení názvů podpořených operací a výše veřejného spolufinancování.

Příjemci budou povinni v návaznosti na s čl. 8 prováděcího nařízení (ES) informovat o podpoře, kterou z Evropského sociálního fondu získali, a to způsobem specifikovaným v čl. 8 a 9 uvedeného nařízení.

Také orgány implementační struktury budou při realizaci informačních aktivit a publicity postupovat v souladu s čl. 9 prováděcího nařízení (ES), tj. budou v rámci nich používat Evropskou vlajku v předepsaném formátu a budou odkazovat k Evropskému sociálnímu fondu za použití obratu: „Evropská unie: Evropský sociální fond“.

5.8 Elektronická výměna dat s EK

Pro elektronickou výměnu dat bude použita vazba mezi národním monitorovacím systémem a Společnou databází strukturálních fondů (SFC) prostřednictvím zasílání elektronických sestav. Podoba souboru předávaných dat je definována v prováděcím nařízení EK ke strukturálním fondům.

6 FINANČNÍ PLÁN

Finanční rámec vychází ze závěrů summitu Evropské rady z 15. – 17. prosince 2005, kdy byla celková alokace navrhovaná pro Cíl regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost navýšena o 200 mil. € (odst. 46b). V cenách roku 2004 je tedy pro region hl. m. Prahy vyčleněno celkem 372 mil. €. Podle propočtů MF ze dne 25. ledna 2006 je celková alokace, která bude k dispozici pro operační programy Praha - Konkurenceschopnost a Praha - Adaptabilita 419 mil. € v běžných cenách. Hl. m. Praha požádala v dopise, který byl adresován ministrovi pro místní rozvoj dne 25. ledna 2006, aby většina z dodatečné alokace 200 mil. € byla využita v investičním OP Praha – Konkurenceschopnost. Alokační spolufinancovaná z rozpočtu EU OP Praha – Adaptabilita tedy podle návrhu hl. m. Prahy dosahuje úrovně 143,5 mil. € v běžných cenách.

6.1 Rozpočet programu podle priorit

Tabulka č. 52 Finanční plán podle zdrojů a priorit (v mil. €, běžné ceny)

	Příspěvek EU	Národní veř. spolufin.	Národní soukr. spolufin.	Celkem	Míra kofinan.	Příspěvek EIB	Ostatní zdroje
Priorita 1 (ESF)	46,36	8,19	0	54,55	85 %	0	0
Priorita 2 (ESF)	35,38	6,24	0	41,62	85 %	0	0
Priorita 3 (ESF)	35,38	6,24	0	41,62	85 %	0	0
Priorita 4 (ESF)	4,88	0,86	0	5,74	85 %	0	0
Celkem	122,00	21,53	0	143,53	85 %	0	0

Národní spolufinancování programu se předpokládá ve výši 10 % ze státního rozpočtu ČR a ve výši 5 % z rozpočtu hl.m. Prahy. V závislosti na charakteru projektu bude po příjemcích vyžadováno spolufinancování projektu ve výši 0 – 25 %, tyto vyvolané soukromé zdroje nejsou v návrhu finančního rámce zahrnuty do národního, ani do národního soukromého spolufinancování protože nelze s určitostí odhadnout jejich výši.

Tabulka č. 58 Finanční tabulka podle zdrojů národního veřejného spolufinancování (v mil. €, běžné ceny)

	% podíl priority	Národní veř. spolufin. celkem	Národní veř. spoluf. stát	Národní veř. spoluf. město	Soukromé zdroje*
Priorita 1	38 %	8,19	5,46	2,73	5,45
Priorita 2	29 %	6,24	4,16	2,08	2,08
Priorita 3	29 %	6,24	4,16	2,08	2,08
Priorita 4	4 %	0,86	0,57	0,29	0,00
Celkem	100 %	21,53	14,35	7,18	9,62

Poznámky: * pouze odhad možného zapojení soukromých zdrojů, není započítáno jako národní kofinancování příspěvku EU.

6.2 Příspěvek z fondů EU

Tabulka č. 54 Finanční plán s ohledem na roční alokace příspěvků z jednotlivých SF (v mil. €, běžné ceny)

	Příspěvek ze Strukturálních fondů (ESF)	Fond soudržnosti	Celkem
2007			
Regiony bez podpory přechodného charakteru	16,41	0	16,41
Regiony způsobilé pro přechodné financování	0	0	0
Celkem 2007	16,41	0	16,41
2008		0	0
Regiony bez podpory přechodného charakteru	16,74		16,74
Regiony způsobilé pro přechodné financování	0	0	0
Celkem 2008	16,74	0	16,74
2009		0	0
Regiony bez podpory přechodného charakteru	17,08		17,08
Regiony způsobilé pro přechodné financování	0		0
Celkem 2009	17,08	0	17,08
2010			0
Regiony bez podpory přechodného charakteru	17,41		17,41
Regiony způsobilé pro přechodné financování	0		0
Celkem 2010	17,41	0	17,41
2011			0
Regiony bez podpory přechodného charakteru	17,76		17,76
Regiony způsobilé pro přechodné financování	0		0
Celkem 2011	17,76	0	17,76
2012			0
Regiony bez podpory přechodného charakteru	18,12		18,12
Regiony způsobilé pro přechodné financování	0		0
Celkem 2012	18,12	0	18,12
2013			0
Regiony bez podpory přechodného charakteru	18,48		18,48
Regiony způsobilé pro přechodné financování	0		0
Celkem 2013	18,48	0	18,48
Celkem 2007-2013	122,00	0	122,00
Celkem v regionech bez podpory přechodného charakteru (2007-2013)	122,00	0	122,00
Celkem v regionech způsobilých pro přechodné financování (2007-2013)	0	0	0

Regin NUTS 2 – hl. m. Praha nepatří mezi regiony způsobilé pro specifické a přechodné financování ze strukturálních fondů dle čl. 3, odst. 2 Nařízení (EK) ke strukturálním fondům.

Tabulka č. 59 Finanční tabulka podle let a zdrojů (v mil. €, běžné ceny)

Roky	Celkem	Příspěvek EU	Národní veřejné spolufinancování stát	Národní veřejné spolufinancování město
2007	19,31	16,41	1,93	0,97
2008	19,69	16,74	1,97	0,98
2009	20,10	17,08	2,01	1,01
2010	20,48	17,41	2,05	1,02
2011	20,89	17,76	2,09	1,04
2012	21,32	18,12	2,13	1,07
2013	21,74	18,48	2,17	1,09
Celkem	143,53	122,00	14,35	7,18

ZKRATKY

AV ČR	Akademie věd ČR
BIC	Business and innovation centre
CNVS	Centrum pro výzkum neziskového sektoru
ČSÚ	Český statistický úřad
EHP	Evropský hospodářský prostor
EK	Evropská komise
ERDF	Evropský fond regionálního rozvoje
ES	Evropské společenství
ESF	Evropský sociální fond
EU	Evropská unie
EUROSTAT	Evropský statistický úřad
FS	Fond soudržnosti
HDP	Hrubý domácí produkt
HMP	Hlavní město Praha
IKT/ICT	Informační a komunikační technologie
JPD 3	Jednotný programový dokument pro Cíl 3
KZAM	Klasifikace zaměstnání
MF	Ministerstvo financí
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MSP	Malé a střední podniky
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MV	Monitorovací výbor
ÚP	Úřad práce
NH	Národní hospodářství
NNO	Nestátní neziskové organizace
NUTS	Klasifikace územních statistických jednotek
NUTS 2	Klasifikace územních statistických jednotek – Region Hlavní město Praha
NRP	Národní rozvojový plán
NRPS	Národní rámec politiky soudržnosti
OP LZZ	Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost
OP V	Operační program Vzdělávání
OKEČ	Odvětvová klasifikace ekonomických činností
OPPA	Operační program Praha - Adaptabilita
OZF	Odbor zahraničních vztahů a fondů EU Magistrátu hl. města Prahy
OZP	Osoby se zdravotním postižením
PCA	Platební a certifikační orgán
PO	Prioritní osa (Národní strategický rozvojový rámec)
PR	Public relations

ŘO	Řídicí orgán
SF	Strukturální fondy
SF/CF	Strukturální fondy/Fond soudržnosti
SOŠ	Střední odborná škola
SOU	Střední odborné učiliště
SŠ	Střední škola
ÚMČ	Úřad městské části
ÚSO	Úplné střední odborné vzdělání
ÚSV	Úplné střední vzdělání
VaV	Výzkum a vývoj
VOŠ	Vyšší odborná škola
VŠ	Vysoká škola
VŠPS	Výběrové šetření pracovních sil
VÚPSV	Výzkumný ústav práce a sociálních věcí
ZŠ	Základní škola

Při uvádění odkazu na zákony se vždy rozumí uvedený zákon v platném znění.

SEZNAM TABULEK, GRAFŮ A OBRÁZKŮ

Obrázek č. 1	Zařazení regionů NUTS II do Cílů politiky soudržnosti 2007 -2013	6
Obrázek č. 2	Členění Prahy na městské části a správní obvody.....	8
Tabulka č. 3	Základní demografické údaje obyvatel Prahy v letech 2000 až 2004.....	9
Tabulka č. 4	Vývoj počtu obyvatel Prahy v letech 2000 až 2004 (k 31. 12.).....	9
Tabulka č. 5	Vývoj ukazatelů věkové struktury obyvatel Prahy a ČR	10
Tabulka č. 6	Vývoj věkového složení obyvatel Prahy a ČR (%).....	10
Tabulka č. 7	Projekce vývoje obyvatelstva v Praze	11
Tabulka č. 8	Výkonnost ekonomiky Prahy v letech 2000 až 2004.....	12
Tabulka č. 9	Produktivita práce v letech 1993 až 2003 (v tis. Kč)	12
Tabulka č. 10	Vývoj počtu pracovních sil v Praze a ČR v tis. osobách.....	13
Tabulka č. 11	Míra ekonomické aktivity	13
Graf č. 12	Míra ekonomické aktivity dle věkových skupin v období 2001 - 2004 v % ...	13
Tabulka č. 13	Kvalifikační struktura a míra ekonomické aktivity dle vzdělání a pohlaví..	14
Tabulka č. 14	Zaměstnanost osob starších 15 let v Praze a ČR (v tis. osob).....	14
Tabulka č. 15	Zaměstnaní v Praze podle odvětví činnosti.....	15
Tabulka č. 16	Vývoj sektorové zaměstnanosti v Praze v letech 1998 – 2004 (v %)	15
Tabulka č. 17	Sektorová zaměstnanosti v Praze, ČR a EU v roce 2004.....	15
Tabulka č. 18	Počet zaměstnaných osob podle klasifikace zaměstnání v Praze (v tis.)	16
Tabulka č. 19	Vývoj počtu pracovníků v Praze podle postavení v zaměstnání (v tis.)	16
Tabulka č. 20	Zaměstnávání cizinců, občanů EU, EHP a Švýcarska v Praze	17
Tabulka č. 21	Vývoj průměrné nominální mzdy	17
Tabulka č. 22	Podíl zkrácených úvazků zaměstnaných osob v Praze (v %).....	17
Tabulka č. 23	Vývoj nezaměstnanosti v období 1990 – 2005 (stav k 31. 12.)	18
Tabulka č. 24	Vzdělanostní struktura uchazečů o zaměstnání (stav k 31. 12. 2005 v %) ..	18
Graf 25	Zastoupení mužů a žen ve skupinách podle délky nezaměstnanosti k 31.12.2005..	19
Tabulka č. 26	Věková struktura uchazečů o zaměstnání (stav k 31. 12. 2005, v %).....	19
Tabulka č. 27	Počet uchazečů o zaměstnání se zdravotním postižením (stav k 31. 12.)....	20
Tabulka č. 28	Poskytovatelé sociálních služeb v Praze	24
Tabulka č. 29	Počet nestátních neziskových organizací v roce 2003	27
Tabulka č. 30	Celkové veřejné výdaje (vyjádřené v % HDP)	28
Graf č. 31	Obyvatelstvo podle nejvyššího dosaženého vzdělání 15+ v roce 2004	29
Graf č. 32	Vývoj vzdělanostní struktury obyvatelstva Prahy.....	29
Tabulka č. 33	Vzdělanostní struktura populace ve věku 15 let a více v roce 2004	30
Tabulka č. 34	Vývoj počtu dětí, žáků a studentů na jednotlivých vzdělávacích úrovních .	30
Tabulka č. 35	Počty pedagogů v jednotlivých typech škol v Praze	30
Tabulka č. 36	Počty studentů na vysokých školách v Praze ve školním roce 2004/2005 ..	32
Tabulka č. 37	Počet osob účastnících se neformálního vzdělávání v roce 2003	33
Tabulka č. 38	Rekvalifikační vzdělávání v letech 2001 - 2004	34
Tabulka č. 39	Registrované subjekty v Praze podle odvětví k 31. 12.	38
Tabulka č. 40	Registrované subjekty v Praze podle právní formy k 31. 12.	38
Tabulka č. 41	Registrované subjekty v Praze podle velikosti (k 31. 12.).....	38
Tabulka č. 42	Vývoj cestovního ruchu v Praze v období 1990 až 2004.....	39
Tabulka č. 43	Výkony hromadných ubytovacích zařízení v Praze a ČR v roce 2004	40
Graf č. 44	Průměrné hodnocení jednotlivých stránek města – vývoj v čase.....	41
Tabulka č. 45	Výdaje na výzkum a vývoj (mil. Kč)	41
Tabulka č. 46	Zaměstnanci VaV k 31. 12. (fyzické osoby).....	41

Obrázek č. 47	Kontext strategie operačního programu	49
Tabulka č. 48	Kvantifikace cílů priority 1	63
Tabulka č. 49	Kvantifikace cílů priority 2	66
Tabulka č. 50	Kvantifikace cílů priority 3	69
Tabulka č. 51	Kontextové ukazatele pro JPD 3	70
Tabulka č. 52	Kvantifikované cíle operačního programu	72
Tabulka č. 53	Aplikace de minimis a blokových výjimek na priority OPPA po celou dobu platnosti programu.....	74
Tabulka č. 54	Řídící orgán operačního programu Praha - Adaptabilita	76
Tabulka č. 55	Platební a certifikační orgán.....	77
Obrázek č. 56	Schéma systému pro monitorování strukturálních operací v Praze	81
Tabulka č. 57	Indikativní složení Monitorovacího výboru OPPA.....	82
Tabulka č. 58	Finanční tabulka podle zdrojů národního veřejného spolufinancování (v mil. €, běžné ceny).....	91
Tabulka č. 59	Finanční tabulka podle let a zdrojů (v mil. €, běžné ceny)	93